

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA PODNIKOVÉHO MANAŽMENTU**

Evidenčné číslo: 104002/I/2021/36097107977327620

**Systémy reportovania zodpovedného
podnikania/udržateľného rozvoja**
Diplomová práca

2021

Bc. Dominik Horňák

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA PODNIKOVÉHO MANAŽMENTU**

**Systémy reportovania zodpovedného
podnikania/udržateľného rozvoja**

Diplomová práca

Študijný program: Ekonomika podniku

Študijný odbor: Ekonomika podniku

Školiace pracovisko: Katedra podnikovohospodárska

Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Mgr. Gabriela Dubcová, PhD.

Bratislava 2021

Bc. Dominik Horňák

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

Podakovanie

Touto cestou by som sa rád poďakoval pani doc. Ing. Mgr. Gabriele Dubcovej, PhD.za jej odborné vedenie, cenné rady, pripomienky a trpezlivosť pri tvorbe záverečnej práce.

Ďalej by som sa rád poďakoval vedeniu spoločnosti za spoluprácu a dôležité informácie, ktoré mi boli poskytnuté počas tvorby praktickej časti záverečnej práce.

V Bratislave dňa.....

.....

Podpis študenta

ABSTRAKT

HORŇÁK, Dominik: Systémy reportovania zodpovedného podnikania/udržateľného rozvoja, – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta podnikového manažmentu; Katedra podnikovohospodárska FPM – Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Mgr. Gabriela Dubcová, PhD. - Bratislava: FPM EU, 2021, počet strán 93.

Cieľom záverečnej práce je identifikovať, analyzovať a hodnotiť ťažiskové atribúty rozvoja systému reportovania zodpovedného podnikania/udržateľného rozvoja.

Práca je rozdelená do piatich kapitol. Obsahuje 29 grafov, 19 tabuliek a 3 prílohy. Prvá kapitola je venovaná súčasnému stavu a základným atribútom v oblasti zodpovedného podnikania/ udržateľného rozvoja a prináša základnú charakteristiku centrálnych princípov zodpovedného podnikania a reportingu zodpovedného podnikania. V druhej kapitole práce sa charakterizujú vytýčené globálne a parciálne ciele práce. V ďalšej časti sa rozoberá použitá metodika a metódy záverečnej práce. Záverečná kapitola sa zaoberá výsledkami práce zo systému reportovania zodpovedného podnikania v vybranom podniku. Výsledkom riešenia danej problematiky je návrh implementácie controllingu zodpovedného podnikania vo vybranom podniku.

Kľúčové slová:

Zodpovedné podnikanie, trvalo udržateľný rozvoj, reporting zodpovedného podnikania, controlling zodpovedného podnikania, integrovaný reporting

ABSTRAKT

HORŇÁK, Dominik: Reporting System of Responsible Business and Sustainable Development, - University of Economics in Bratislava. Faculty of business management; Department of Business Management FPM – Supervisor: doc. Ing. Mgr. Gabriela Dubcová, PhD. - Bratislava: FPM EU, 2021, number of pages 93.

The aim of the final thesis is to identify, analyze and evaluate the key attributes of the development of a responsible business / sustainable development reporting system.

The work is divided into five chapters. It contains 29 graphs, 19 tables and 3 appendices. The first chapter is devoted to the current state and basic attributes in the field of responsible business / sustainable development and provides a basic description of the central principles of responsible business and reporting of responsible business. The second chapter describes the set global and partial goals of the work. The next part discusses the methodology and methods of the final work. The final chapter deals with the results of work from the system of reporting responsible business in the selected company. The result of solving the problem is a proposal for the implementation of controlling responsible business in the selected company.

Keywords:

Responsible entrepreneurship, sustainable development, responsible business reporting, responsible business controlling, integrated reporting

Obsah

Úvod.....	10
1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ..	11
1.1 Základné atribúty zodpovedného podnikania	11
1.1.1 Charakteristika centrálnych princípov zodpovedného podnikania	11
1.1.2 Kľúčové faktory ovplyvňujúce spoločenskú zodpovednosť podnikov	17
1.1.3 Oblasť spoločensky zodpovedného podnikania	22
1.1.4 Zásady zodpovedného podnikania	26
1.1.5 Aplikácia teórie stakeholderov	29
1.2 Reporting zodpovedného podnikania	33
1.2.1 Controlling zodpovedného podnikania	34
1.2.2 Bázické princípy reportingu zodpovedného podnikania	37
1.2.3 Relevantné systémy reportingu zodpovedného podnikania	40
1.2.4 Aktuálne trendy reportingu zodpovedného podnikania	49
2 CIEĽ PRÁCE	52
2.1 Globálny cieľ	52
2.2 Parciálne ciele	52
2.2.1 Parciálne ciele v teoretickej časti	52
2.2.2 Parciálne ciele v aplikačnej časti	52
3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA.....	53
3.1 Všeobecné vedecké metódy.....	53
3.2 Špecifické vedecké metódy	54
3.2.1 Špeciálne metódy pre ekonómiu	54
3.2.2 Špeciálne metódy pre diplomovú prácu	54
3.3 Charakteristika objektu výskumu.....	55
3.4 Definovanie inovatívnosti realizovaného výskumu	55
4 VÝSLEDKY PRÁCE ZO SKÚMANIA SYSTÉMU REPORTINGU ZODPOVEDNÉHO PODNIKANIA V SELEKTOVANOM PODNIKU	56
4.1 Situačná analýza podniku	56
4.1.1 Všeobecná charakteristika podniku HSH,s.r.o.	56
4.1.2 Ekonomika a manažment podniku	56
4.1.3 Ciele udržateľného rozvoja v rámci Slovenskej republiky	58
4.2 Manažment udržateľného podnikania	62
4.2.1 Vzdelávanie a prístup k zamestnancom	63
4.2.2 Podpora lokálnej komunity.....	68
4.2.3 Vzťah k zákazníkom	69
4.2.4 Vzťah k dodávateľom	70
4.2.5 Vzťah k životnému prostrediu	70
4.3 Návrh implementácie controllingu zodpovedného podnikania	73
4.3.1 Relevantné podporné atribúty aplikovaného controllingového modelu	73
4.3.2 Fungovanie aplikovaného controllingového	77
4.3.3 Implementácia fungujúceho systému reporting ZP	80
5 DISKUSIA, ZÁVERY, ODPORÚČANIA	83
5.1 Závery.....	83
5.1.1 Závery v teoretickej časti.....	83
5.1.2 Závery v praktickej časti	84

5.2	Odporúčania.....	85
5.2.1	Odporúčania v teoretickej časti.....	85
5.2.2	Odporúčania v praktickej časti	85
Záver		87
Zoznam použitej literatúry		88
Prílohy		93

Ekonomická univerzita v Bratislave
Fakulta podnikového manažmentu

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Bc. Dominik Horňák
Študijný program: ekonomika podniku (Jednoodborové štúdium, inžiniersky II. st., denná forma)
Študijný odbor: ekonómia a manažment
Typ záverečnej práce: Inžinierska záverečná práca
Jazyk záverečnej práce: slovenský
Sekundárny jazyk: anglický

Názov: Systémy reportovania zodpovedného podnikania/udržateľného rozvoja

Anotácia: Vychádzajúc zo stanoveného cieľa študent/ka zrealizuje analýzu dosiahnutej teoretickej úrovne v oblasti systému reportovania zodpovedného podnikania/udržateľného rozvoja a hodnotenie súčasného stavu (v praxi) systému reportovania zodpovedného podnikania/udržateľného rozvoja. Inovatívnym prínosom diplomovej práce bude predovšetkým špecifikácia a analýza aktuálnych trendov podporujúcich rozvoj subsystému reportovania zodpovedného podnikania/udržateľného rozvoja. Diplomant/ka v rámci aplikačnej časti zrealizuje výskum modelového riešenia špecifik subsystému reportovania zodpovedného podnikania/udržateľného rozvoja v rámci podnikového controllingu vo vybranom podniku. Výsledky výskumu budú formulované v záveroch a diplomant/ka navrhne adekvátne odporúčania pre teóriu a podnikovú prax.

Vedúci: doc. Ing. Mgr. Gabriela Dubcová, PhD.
Oponent: Ing. Ľubica Foltínová, PhD.
Katedra: KPH FPM - Kat. podnikovohospodarska FPM
Vedúci katedry: prof. Ing. Helena Majdúchová, CSc.
Dátum zadania: 31.08.2020

Dátum schválenia: 05.02.2020

prof. Ing. Helena Majdúchová, CSc.
vedúci katedry

Úvod

Zodpovedné podnikanie je v súčasnosti stále častejšie skloňovaný pojem. V dobe rastúcej globalizácie vzniká čoraz viac podnikateľských subjektov, ktoré svoju podnikateľskú činnosť vykonávajú vo viacerých krajinách sveta a svojou činnosťou ovplyvňujú prostredie, v ktorom sa nachádzajú. Aj to je jeden z dôvodov, prečo sa čoraz väčší dôraz kladie na spôsob, akým tieto subjekty svoju činnosť vykonávajú. Vďaka tlaku z okolia sa podniky nemôžu zmerať čisto len na tvorbu vlastného ekonomického prospechu, ale sú nútené zamýšľať sa čoraz viac nad environmentálnymi a sociálnymi stránkami podnikania. Vo svete a už aj na Slovensku sa podniky stávajú viacej zodpovedné a o svojich aktivitách v tomto smere informujú širokú verejnosť prostredníctvom reportov o zodpovednom podnikaní.

Cieľom organizácií, ktoré uplatňujú koncept zodpovedného podnikania nie je len dosahovanie maximálneho zisku, ale aj prínos v sociálnej a environmentálnej oblasti podnikania. Organizácie sa skôr orientujú smerom k dosahovaniu dlhodobých cieľov, namiesto tých krátkodobých. Na základe dosahovania dlhodobých cieľov sú následne schopné vytvárať zisk a prispievať k trvalo udržateľnému rozvoju celej spoločnosti.

So vznikom konceptu zodpovedného podnikania sa vyvinuli aj ďalšie súvisiace smery a koncepty, ako napríklad etika podnikania, spoločensky zodpovedné investovanie, spoločenská výkonnosť podnikania alebo zodpovedné spravovanie podniku.

1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ

Moderný koncept spoločensky zodpovedného podnikania sa prvý krát objavuje v 70. rokoch 20. storočia. Jeho popularita a dynamika akcelerovala v 80. a 90. rokoch 20. storočia, kedy mnoho podnikov pristúpilo k vytváraniu etických kódexov a celých programov zodpovedného podnikania. Príčina rastu záujmu o túto tému bez pochyb s rastúcou pozornosťou verejnosti voči negatívnym efektom globálne fungujúcej svetovej ekonomiky, v ktorej svoju rolu zohrali médiá a občianske iniciatívy.¹

1.1 Základné atribúty zodpovedného podnikania

Pôvod fenoménu spoločensky zodpovedné podnikanie je možné nájsť v anglo-amerických krajinách, teda predovšetkým v USA a Veľkej Británii. Zásadná zmena prístupu k čomukoľvek, čím sa ľudia zaoberajú, sa často deje na základe nejakej krízovej situácie, ktorá si žiada prehodnotenie uplatňovania kritérií. Inak tomu nebolo ani pri začlenení zodpovedného správania do stratégie organizácie²

1.1.1 Charakteristika centrálnych princípov zodpovedného podnikania

Nasledujúca kapitola je zameraná na definovanie podstaty zodpovedného podnikania a jeho základných atribútov. Pojem zodpovedné podnikanie nie je jednoznačne vymedzený. V odbornej literatúre sa stretávame s viacerými definíciami tohto pojmu a v nasledujúcej kapitole uvediem pohľady rôznych autorov a inštitúcií na túto problematiku.

S oblasťou zodpovedného podnikania je úzko spojená aj oblasť **etického správania**. Etické správanie môžeme zadefinovať ako správanie odvíjajúce sa od súboru princípov zásad, ktoré umožňujú rozlišovať medzi tým, čo je dobré, zlé, správne či nesprávne. Etika skúma vzťahy ľudí k iným ľuďom a k celému spoločenstvu. Etika sa zaoberá vhodným a správnym konaním ľudí v súkromnom a verejnom živote.³

Podnik popri podnikateľských cieľoch plní aj spoločenské, nachádza sa v množstve interakcií a partnerstiev, ktoré nemôže ignorovať. Musí byť vedomý širokej zodpovednosti,

1 ZADRAŽILOVA, D. Společenská odpovědnost podniků. Transparentnost a etika podnikání. 1. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 1. ISBN 978-80-7400-192-5.

2 PORVAZNIK J., Spoločenská zodpovednosť organizácií- Corporate social responsibility. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM :2008, s 14, ISBN 978-80-225-2622-7

3 ALMÁŠIOVÁ, J., Etika podnikania, Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave, 2014, s 6, ISBN 978-80-565-0008-8

ktorú so sebou prináša jeho podnikateľská činnosť. Spoločenská zodpovednosť podnikov by mala zohľadňovať ekonomický, ekologický a etický aspekt. Vo vyspelých ekonomikách sa často hovorí o kultúre podniku a jeho manažmente. Všeobecne možno povedať, že zodpovedné podnikanie možno chápať ako formu vyššej kvality, morálky, lebo sa týka aj tých oblastí spoločenského diania, ktoré nie sú postihnuté legislatívnymi pravidlami.⁴

Pri definovaní podstaty základných atribútov zodpovedného podnikania, môžeme vychádzať z pohľadu rôznych subjektov, ktoré sa touto problematikou detailnejšie zaoberajú. Expert v oblasti zodpovedného podnikania **Carroll** charakterizuje zodpovedné podnikanie ako záväzok podnikov prijímať také rozhodnutie a také postupy, ktoré sú žiaduce z hľadiska hodnôt a cieľov našej spoločnosti.⁵

Matten a **Moon** definovali spoločenskú zodpovednosť ako pravidlá a postupy spoločností, ktoré odrážajú zodpovednosť za podnikanie v oblasti širšieho sociálneho dobra. Avšak prejavy a spôsoby, akým sa samotné spoločnosti stavajú k problematike zodpovedného podnikania, je na uvážení jednotlivých spoločností.⁶

Hopkins považuje koncept spoločensky zodpovedného podnikania za etický a zodpovedný prístup voči zainteresovaným skupinám v podniku – stakeholderom. Tento koncept zahŕňa aj environmentálnu a ekonomickú zodpovednosť.⁷

Spoločensky zodpovedné podnikanie, tak ako ho definoval **Holme**, je: kontinuálny záväzok podnikov správať sa eticky, prispievať k trvalo udržateľnému ekonomickému rozvoju, a zároveň prispievať k zlepšovaniu kvality života zamestnancov, ich rodín, rovnako ako lokálnej komunity a spoločnosti ako celku.⁸

Jednu z inštitucionálnych definícií ponúka aj **World Business Council For Sustainable Development** podľa ktorej spoločenská zodpovednosť podniku (CSR – Corporate Social Responsibility) predstavuje nepretržitý záväzok podniku prispievať

4 MIŠÚNOVÁ HUDÁKOVÁ I., Stratégie a podnikateľské modely v postindustriálnej ére podnikania II.: recenzovaný zborník vedeckých prác. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2014, 149 s. [7,45 AH]. ISBN 978-80-225-3976-0.

5 CARROLL, A.B. 2008. Business and Society: Ethics and Stakeholder Management. Stamford: Cengage Learning, 2008. 992.p ISBN 978-0-324-56939-1.

6 MOON, J., Corporate Social Responsibility: A Very Short Introduction, 1. Edition, Oxford University Press, 2014, ISBN-13:978-01-99671-816

7 HOPKINS, M., Corporate Social Responsibility and International Development: Is Business The Solution?, Earthscan London, 2012, p 17, ISBN 978-1-84407-356-6

8 LUDVÍK E. a kol., Trendy v podnikání – vědecký časopis Fakulty ekonomické ZČU v Plzni, [online], [cit-2020-11-5] Dostupné na : <https://fek.zcu.cz/tvp/doc/2011-2.pdf>

k ekonomickému rozvoju a súčasne zvyšovať kvalitu života zamestnancov a ich rodiny, rovnako ako komunity a celej spoločnosti.⁹

Na základe normy ISO 26000 Usmernenie k spoločenskej zodpovednosti, môžeme zodpovedné podnikanie definovať ako zodpovednosť organizácie za vplyv jej rozhodnutí a aktivít na spoločnosť a životné prostredie na základe transparentného a etického správania, ktoré:

- prispieva k trvalo udržateľnému rozvoju vrátane zdravia a blahobytu v spoločnosti,
- zohľadňuje očakávania zúčastnených subjektov,
- je v súlade s príslušnou legislatívou a medzinárodnými normami v oblasti správania,
- je integrované do celej organizácie a uplatňované v jej vzťahoch.¹⁰

Jednotlivé definície popisujú komplexnú problematiku zodpovedného podnikania. Pre lepšie pochopenie CSR je potrebné definovať jednotlivé princípy súvisiace s touto oblasťou. Tieto princípy zahŕňajú predovšetkým:

Obrázok č. 1: Základné princípy CSR.

Základné princípy CSR	
Dobrovoľnosť.	Podniky realizujú CSR aktivity dobrovoľne a nad rámec vymedzený legislatívou.
Aktívna spolupráca so všetkými zainteresovanými skupinami (tzv. stakeholderi).	Umožňuje vytvárať takzvané „win-win“ situácie.
Transparentnosť a otvorený dialóg so stakeholdermi.	Podniky by mali umožniť stakeholderom prístup k informáciám, aj tým, ktoré nemajú súvis s ekonomickou činnosťou.
Komplexné fungovanie podnikov s ohľadom na tzv. „triple bottom line business“.	Podniky sa zameriavajú na ekonomické, environmentálne a sociálne aspekty svojej činnosti.
Systematickosť a dlhodobý časový horizont.	CSR je zahrnuté dlhodobo do všetkých firemných hodnôt, podnikateľskej stratégie a procesov na všetkých úrovniach podniku.
Zodpovednosť voči spoločnosti a záväzok firiem prispievať k rozvoju kvality života.	Spoločenská zodpovednosť predstavuje etický imperatív pracovať v prospech spoločnosti.

Zdroj: Spracované podľa KAŠPAROVÁ K., KUNZ V., Moderní přístupy ke společenské odpovědnosti firem a CSR reportování. Praha :Grada Publishing, 2013, s. 17, ISBN 978-80-247-4480-3

9 TETŘEVOVÁ, L. Společenská odpovědnost firem společensky citlivých odvětví, Praha: Grada Publishing, 2017, s. 25 , ISBN 978-80-271-0285-3

10 STN ISO 26000: 2011: Usmernenie k spoločenskej zodpovednosti, s 13.

Európska komisia uvádza aj ďalšie charakteristické rysy konceptu CSR:

- koncept je vnútorne spojený s konceptom udržateľného rozvoja, podniky začleňujú ekonomické, sociálne a environmentálne dopady do svojich každodenných činností
- jedná sa o spôsob riadenia, nejedná sa o voliteľný doplnok k podnikateľskej činnosti ¹¹

Zodpovedné podnikanie nadobúda zmysel a prináša pozitívne výsledky až vtedy, keď podnik skutočne uplatňuje princípy zodpovedného podnikania vo svojej každodennej operatívnej činnosti a nezostávajú iba na papieri dokumentácie implementácie zodpovedného podnikania ¹²

Koncept spoločensky zodpovedného podnikania má aj svojich odporcov. Patrí medzi nich aj **Freedman**, ktorý vo svojej kritike spoločensky zodpovedného podnikania tvrdí, že jedinou zodpovednou úlohou biznisu je maximalizovať zisk a nie venovať sa komunitným aktivitám. Trhové ekonomiky fungujú, aj keď sa podniky snažia získať čo najvyšší profit pre svojich akcionárov. V konečnom dôsledku má potom vďaka neviditeľnej ruke trhu, ktorá tento zisk prerozdeľuje, úžitok každý: zamestnanci, akcionári, spotrebitelia ja vláda. ¹³

Nasledujúca tabuľka zobrazuje alternatívne teórie zodpovedného podnikania zohľadňujúce etické princípy, ktoré sú typické pre rôzne subjekty a vývojové štádiá ekonomiky.

Obrázok č. 2: Alternatívne teórie zodpovedného podnikania.

Alternatívne teórie zodpovedného podnikania	
Názov	Základné atribúty
Sociálna ekonómia	• Nemožno ju zaradiť do skupiny verejnej alebo súkromnej, ale je konštituovaná z organizácie dobrovoľné zoskupených členov, správnej rady, riadiaceho výboru alebo manažmentu organizácie a rozvíja vykonávanie aktivít na zabezpečenie rôznorodých benefitov pre komunitu, v ktorej pôsobí.

11KAŠPAROVÁ K, - KUNZ V., Moderní přístupy ke společenské odpovědnosti firem a CSR reportování, Praha :Grada Publishing, 2013, s. 17, ISBN 978-80-247-4480-3

12 DUBCOVÁ G., Controlling zodpovedného podnikania Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2015, s. 9, ISBN 978-80-225-4106-0

13 MAJDÚCHOVÁ, H. Reportovanie a indikátory spoločensky zodpovedného podnikania podnikateľskej sféry na Slovensku: Reporting end indicators of the socially responsible business of the entrepreneurial area. Indikátory spoločensky zodpovedného správania podnikateľskej sféry na Slovensku v súčasnej etape ekonomického vývoja: [zborník vedeckých prác]. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2011, , 32-42. ISBN 978-80-225-3259-4.

	• Ciele činností subjektov sú odlišné od komerčných podnikov. • Existujúce úlohy sú z oblasti sociálnych potrieb neuspokojených prostredníctvom trhu alebo štátu, predovšetkým z oblasti generovania príležitostí pracovnej integrácie, podmienka presadzovania sociálnej kohézie riešenia nových sociálno-ekonomických výziev, prioritne: boj s nezamestnanosťou a sociálna inklúzia ohrozených, udržateľný lokálny rozvoj, sociálne nerovnosti medzi oblasťami, starnutie populácie • Hlavné hodnoty spočívajú napr.: právo na rozvoj každého subjektu, právo pozitívneho prebytku, demokratický princíp ako základný prvok riadenia, princíp slobodného zapojenia členov v organizácií. • Má tri kategórie subjektov: spoločenský, neziskový a sociálnopodnikový sektor. • Na jej princípoch fungujú sociálne podniky, NGO, občianske združenia.
Ekonomia dávania, reciprocity a altruizmu	• V rámci altruistického správania je dôležitá klasifikácia na dva základné altruistické vývojové trendy: čistota a nevykalkulovaná obetavosť, ústretovosť spojená s očakávaním recipročnej hodnoty alebo inej špecifikovanej hodnoty. • V kategórii kooperatívneho správania je charakteristická existencia 2 typov: altruizmus tvrdého jadra – tzv. racionálny, altruizmus mäkkého jadra – tzv. reciprocita. • Podstatou je chápanie, že prosociálne správanie, altruizmus, dávanie a reciprocita sú neoddeliteľnou súčasťou akéhokoľvek subjektu.
Nový inštitucionalizmus	• Prezentuje, že inštitúcie pôsobia v prostredí, skladajúcom sa z ďalších inštitúcií – inštitucionálne prostredie. • Každá inštitúcia je ovplyvnená širším prostredím a v tomto prostredí je hlavným cieľom organizácie udržať sa. • Relevantná časť sa venuje miere vplyvu inštitúcie na ľudské správanie na základe pravidiel, noriem a iných rámcov. • Akcept kladie viac na konkurenčnú logiku, ktorá sa zameria na rôzne zdroje rozmanitostí oblastí a inštitucionálne zakotvenie technických dôvodov. • Pri aplikácii konkurenčnej logiky sa čoraz viac zdôrazňuje širší potenciál etických sociálnych a kultúrnych princípov, ktoré je nutné aktívne využiť pri riešení úloh a problémov: vo fáze poznania,

	a predovšetkým v procese rozhodovania. • V praxi podľa tejto teórie fungujú inštitúcie štátnej správy a samosprávy.
Ekonomía spoločnosti	• V ekonómii spoločnosti dominujú princípy kultúry s akcentom na etické medziľudské vzťahy a tým sa stáva do značnej miery odlišná od väčšinou ekonomickej podnikovej praxe. • Môžeme ju špecifikovať ako variant kultúry dávania. • Doraz je kladený na etický princíp – úctu k dôstojnosti každého človeka, a na základe sofistikovanej stratégie a operatívny nástrojov má dispozíciu implementovať princípy tejto teórie aj do reálnej praxe podnikov. • Typické sú atribúty: obozretného podnikania, nadštandardného rozvoja zamestnancov a pracovníkov, strategického perspektívneho rozvoja podniku na báze princípov humanizmu a úcty k dôstojnosti každého človeka. • Investície manažmentu do rôznych oblastí činnosti podniku podľa miery naliehavosti ich potreby, majú nielen ekonomický ale aj synergický aj etický efekt.
Ekonomika s morálnou dimenziou	• Ide o intenzívne prepojenie ekonomiky a etiky u jednotlivých subjektov. • Racionalitu správania a rozhodovania človeka úzko spája s morálnymi normami dôležitými v rámci štandardného ľudského správania, relevantne dôležitými v ekonomike. • Identifikuje v praxi motiváciu ekonomického rozhodovania – každý človek má minimálne 2 neredukovateľné „užitočnosti“ a jeho úsudok je determinovaný minimálne 2 prameňmi – požitok a morálka. • Teória skúma, do akej miery sú organizácie v procese ich ekonomického rozhodovania determinovaného externe – komunitou/spoločnosťou a interne organizáciou ako takou.

Zdroj: Spracované podľa DUBCOVÁ, G. Etika podniku – praktická príručka, Bratislava, Vydavateľstvo EKONÓM: 2014, s. 40, ISBN 978-80-225-3864-0

V oblasti zodpovedného podnikania existuje viacero definícií, ktoré popisujú túto oblasť. Za spoločný znak zodpovedného podnikania môžeme považovať zohľadňovanie ekonomických, ekologických a etických aspektov a vytváranie určitých sociálnych hodnôt, ktoré prinášajú rozličné hodnoty pre širšiu spoločnosť.

1.1.2 *Kľúčové faktory ovplyvňujúce spoločenskú zodpovednosť podnikov*

Zodpovedný prístup v podnikaní sa stáva v súčasnej dobe globalizácie a internacionalizácie čoraz silnejším a dôležitejším. Existuje niekoľko dôležitých faktorov, ktoré majú vplyv na spoločenskú zodpovednosť firiem.

Prvým faktorom, ktorý treba spomenúť je **Boj o zdroje**. V dôsledku rastúcej životnej úrovne a rozšírenia trhov tovarov a služieb vznikajú obrovské nároky na prírodné zdroje planéty. To môže viesť k vyčerpaniu týchto zdrojov a zároveň k riziku konfliktu ľudí, ktoré môže vyústiť do boja o uspokojovanie svojich základných potrieb. V dôsledku toho môžu nastať významne riziká pre hospodársku a sociálnu stabilitu.

Zmena klímy je ďalší faktor súvisiaci so súčasnou ekonomikou založenou na fosílnych palivách, ktoré vedú k zvyšovaniu koncentrácie skleníkových plynov v atmosfére. Podniky musia plánovať s firemnou politikou životného prostredia, ktorá je ovplyvnená politikou životného prostredia a právnymi predpismi obmedzujúcimi emisie vypúšťané do ovzdušia.

Ekonomická globalizácia prináša príležitosti na podnikanie ale aj významné riziká v podobe rozdielnych ekologických a sociálnych štandardoch v rôznych krajinách. Podniky môžu spĺňať miestne štandardy ale veľa skupín zainteresovaných strán vyžaduje minimálne to, aby podniky spĺňali medzinárodné štandardy.

Prepojenosť a komunikácia v posledných dvoch desaťročiach znížili nielen čas na potrebný na vybudovanie povesti podniku, ale aj čas potrebný na jej zničenie. Veľkú rolu zohrávajú sociálne siete prostredníctvom ktorých sa čoraz väčší okruh ľudí môže dozvedieť o zodpovedných a udržateľných praktikách podnikov.¹⁴

Počas pandémie vírusu **COVID- 19** môžeme považovať za jeden z faktorov, ktorý ovplyvňuje spoločenskú zodpovednosť podnikov vyhlásenie núdzového stavu vládou Slovenskej republiky. Vyhlásenie núdzového stavu zasiahlo celé podnikateľské prostredie a vytvorilo viacero problémov z ekonomického ale aj sociálneho hľadiska. Firmy zaznamenali výrazné zníženie ziskov a zhoršenie svojich finančných výsledkov. Zo sociálneho hľadiska vyhlásenie núdzového stavu prináša obmedzenia základných ľudských práv a slobôd. Etické správanie spoločností v rámci hospodárstva Slovenskej republiky sa v momentálnom čase pandémie opiera predovšetkým o compliance program. Bližšie sa compliance programom budeme zaoberať v ďalšej kapitole práce.

14 CHOMOVÁ K., Zodpovedné podnikanie v praxi. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2012, s. 13-14, ISBN 978-80-225-3570-0

Etické správanie subjektov ekonomiky v rámci núdzového stavu determinuje aj princíp subsidiarity. Je to právny, spoločenský a politický princíp. Jeho podstata spočíva v poskytovaní pomoci a podpory. Podstatou je kompenzujúci zásah nadradených sociálnych systémov (napr. štátu alebo spoločenstva štátov) v prospech podradených societ (sociálnych útvarov): skupín, komunit, rodín, jednotlivcov.¹⁵ Tento princíp je realizovaný na všetkých úrovniach ekonomiky prostredníctvom schválenej legislatívy. V súčasnom stave pandémie sa princíp subsidiarity realizuje viacerými spôsobmi. Z hľadiska obsahu sa jedná:

- **priamu pomoc a podpor, ktorú stanovuje zákon**, napr. pod gesciou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky – odklad a odpustenie odvodov, pandemické nemocenské a pandemické ošetrovné, na dávky v nezamestnanosti,
- **nepriamu pomoc a podporu, ktorú umožňuje zákon**, napr. z pozície zastupiteľstiev miest a obcí – zníženie miestnych daní, odklad miestnych daní, odpustenie zníženie a odklad poplatkov (napr. nájom),
- **kompenzujúcu pomoc a podporu jednotlivcov, podnikov a inštitúcií**, napr. donorská činnosť (monetárne a nemonetárne dary), dobrovoľnícka činnosť organizovaná NZO, cirkevnými organizáciami, záujmovými združeniami, asociáciami a komorami (vrátane negociačného dialógu s kompetentnými autoritami v prospech sociálnej spravodlivosti).¹⁶

Nasledujúca tabuľka zobrazuje prehľad aktuálnych opatrní na pomoc podnikateľom pod názvom „Pomoc ++“, ktoré schválila vláda Slovenskej republiky.

Obrázok č. 3: Prehľad „Pomoci ++“ pre podnikateľov.

Prehľad „Pomoci ++“ pre podnikateľov.	
Opatrenie 1	Prináša firmám, ktoré zatvorili alebo obmedzili svoje prevádzky, zvýšenie kompenzácie mzdy zamestnanca až na 100 % celkovej ceny práce.
Opatrenie 2	Príspevok môžu žiadať tie SZČO, ktoré museli pre pandémiu svoje prevádzky zatvoriť alebo obmedziť, alebo im poklesli tržby aspoň o 20 %. Maximálny príspevok pri 80-percentnom

¹⁵ MARKOVIČ, P. – DUBCOVÁ, P. – PUSZTIOVÁ, L, Ekonomika a manažment: Etická stránka podnikania počas obdobia pandémie COVID-19, Bratislava: Vydavateľstvo Nadácia Manažér, s 10, 2020, ISSN 2454-1028

¹⁶ MARKOVIČ, P. – DUBCOVÁ, P. – PUSZTIOVÁ, L, Ekonomika a manažment: Etická stránka podnikania počas obdobia pandémie COVID-19, Bratislava: Vydavateľstvo Nadácia Manažér, s 24, 2020, ISSN 2454-1028

	poklese bude 870 EUR.
Opatrenie 3	Tzv. „ kurzarbeit “. Nárok na príspevok majú zamestnávateľia, ktorí udržia pracovné miesta aj v prípade prerušenia alebo obmedzenia svojej činnosti minimálne po dobu jedného mesiaca. Príspevok vo výške 100 % celkovej ceny práce.
Opatrenie 4	Týka vybraných skupín SZČO, ľudí vykonávajúcich slobodné povolania alebo jednoosobových s. r. o., ktoré v čase mimoriadnej situácie nemajú žiaden iný príjem . Po novom ide o príspevok vo výške 360 EUR , pričom ak si tieto SZČO zaplatia dobrovoľné poistné na sociálne poistenie aspoň za polovicu februára a v platení budú pokračovať, budú môcť prejsť do opatrenia 2.
Opatrenie 5	Tzv. SOS dotácia , je určené pre ľudí, ktorí sa počas pandémie ocitli v krízovej situácii a bez príjmu . Príspevok je vo výške 300 EUR .

Zdroj: Spracované podľa Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky [online], [cit. 2021-02-22], Dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/sk/informacie-media/aktuality/minister-prace-milan-krajniak-minister-financii-eduard-heger.html>

Podnikanie v súlade s princípmi zodpovedného podnikania a trvalo udržateľne rozvoja prináša so sebou rôzne **benefity**, či už finančného alebo nefinančného charakteru, ktoré napomáhajú kvalitnému a dlhodobu udržateľnému fungovaniu. Mnoho autorov opisuje pozitívne vplyvy zodpovedného podnikania na chod podnikov.

Balcerowicz odporúča implementáciu spoločensky zodpovedného riešenia v podnikoch a je presvedčený, že prináša množstvo pozitívnych následkov. Často spomína množstvo výhod, počnúc zvýšením výnosov, ktoré majú povzbudiť veľké aj malé podniky k šíreniu myšlienky zodpovedného podnikania a jej uplatňovaniu v každodennej prevádzke.¹⁷

Určitým motívom pre zavedenie CSR môže byť tvrdenie **Herrmanna**, že dnešný globalizovaný svet sa stáva homogénnym. Zásadný atribút konkurencieschopnosti s použitím konvenčných nástrojov sa hľadá čím ďalej, tým ťažšie a téma CSR pritom otvára firmám nové možnosti¹⁸

Jednotlivé prínosy konceptu CSR možno pozorovať z pohľadu skupín, ktorých sa tento koncept dotýka alebo z pohľadu organizácií, ktoré tento koncept uplatňujú.

Z praktického konceptu CSR môžu ťažiť výhody tieto skupiny:

- klienti organizácií praktikujúcich CSR,
- zamestnanci organizácií praktikujúcich CSR,

¹⁷ BALCEROWICZ L, The True Value of CSR :Corporate Social Responsibility: Some Clarifications and Questions, Palgrave Macmillan UK, p 24, 2015, ISBN 978-1-137-43318-3

¹⁸ VARCHOLOVÁ, T. - DUBOVICKÁ, L., Ekonomické rozhlady: vedecký časopis Ekonomickej univerzity v Bratislave, Bratislava: Ekonomická univerzita v Bratislave. 3/2011, ISSN 0323-262X.

- dodávateľia spolupracujúci s organizáciami praktikujuúcimi CSR,
- občania štátu, kde je koncept CSR uplatňovaný,
- verejný sektor,
- organizácie uplatňujúce CSR. ¹⁹

Obrázok č. 4: Výhody konceptu CSR.

Skupina	Hlavné výhody
Klienti organizácií praktikujuúcich CSR	• Zvyšovanie kvality nakupovaných produktov/služieb • Inovácie organizácií vedúce k širšej ponuke produktov/služieb
Zamestnanci organizácií praktikujuúcich CSR	• Zlepšovanie pracovného prostredia • Zvyšovanie starostlivosti o zamestnancov, rozvoj ich kvalifikácie
Dodávateľia spolupracujúci s organizáciami praktikujuúcimi CSR	• Zefektívnenie a sprehľadnenie dodávateľsko- odberateľského vzťahu • Pozitívny tlak na zvyšovanie kvality služieb dodávateľov
Občania štátu, kde je koncept CSR uplatňovaný	• Zlepšujúce sa životné prostredie v danom regióne • Zlepšujúce sa sociálne vzťahy v danom regióne
Verejný sektor	• Zlepšujúca sa kvalita a dostupnosť verejných služieb • Úspora finančných prostriedkov
Organizácie uplatňujúce CSR	• Zvýšenie zisku z dlhodobého hľadiska • Zvýšenie hodnoty organizácie • Zvýšenie produktivity a kvality • Zníženie nákladov/ zvýšenie efektivity • Zvýšenie lojality klientov • Dobré vzťahy v komunite, v ktorej spoločnosť pôsobí • Priame finančné úspory zo zavedenia environmentálnych opatrení • Väčšia dôveryhodnosť a príťažlivosť pre investorov • Konkurenčná výhoda voči firmám bez vlastnej CSR stratégie

Zdroj: Spracované podľa PAVLÍK M. - BĚLČÍK M. a kol. Společenská odpovědnost organizace, 2010, , Praha:Grada publishing s.29, ISBN 978-80-247-3157-5

19 PAVLÍK, Marek., BELČÍK, Martin. a kol. Společenská odpovědnost organizace, Praha:Grada publishing s.29, ISBN 978-80-247-3157-5

Medzi ďalšie najdôležitejšie prínosy, ktoré uvádza spoločensky zodpovedné organizácie uvádza **Business Leader Forum**, môžeme zaradiť:

Obrázok č. 5: Hlavné prínosy zodpovedného podnikania pre podnik.

Hlavné prínosy zodpovedného podnikania pre podnik.	
Zvýšenie predaja / zisku	Vďaka ponuke zodpovedných produktov/ služieb a lepšej reputácii
Zvýšenie príťažlivosti pre investorov	Lepší prístup ku kapitálu
Zvýšenie lojality existujúcich zamestnancov	Kvalitní, lojálni a motivovaní zamestnanci
Zníženie nákladov	Vďaka opatreniam ekologickej efektívnosti pri prevádzke a výrobe
Zlepšenie risk manažmentu	Vďaka spolupráci s dodávateľmi, či programom BOZP
Zlepšenie reputácie	Získanie pozitívneho obrazu u verejnosti

Zdroj: Spracované podľa Business Leader Forum, [online], [cit. 2020-11-6], Dostupné na: <https://www.blf.sk/co-je-zodpovedne-podnikanie/>

Spoločensky zodpovedné podnikanie so sebou na druhej strane prináša aj niektoré úskalia, s ktorými sa spoločnosti pri implementácii do praxe stretávajú. Najčastejšie uvádzané prekážky sú:

1. Prijatie spoločensky zodpovedného podnikania do firemnej stratégie je nákladnou investíciou. Vyžaduje si čas zamestnancov a uvedenie nových pracovných a manažérskych postupov do praxe môže mať spočiatku negatívny vplyv na produktivitu práce.
2. Vyznačuje sa svojším jazykom a zasahuje do všetkých oblastí činnosti firmy: od dizajnu produktov, cez manažment všetkých zložiek firmy, až po externú komunikáciu.
3. Je založené na vzájomnej spolupráci všetkých troch sektorov spoločnosti. Niektoré firmy sa môžu obávať, či nájdu dôveryhodných, či primeraných partnerov, s ktorými by mohli spolupracovať.
4. Nejasné normy a spleť kódexov vzťahujúcich sa na rôzne oblasti pôsobenia môžu pri naplňaní cieľov stratégie zodpovedného podnikania vyústiť do konfliktu priorit.

5. Slabá alebo zmätočná podpora zo strany inštitúcií verejnej správy, nízka úroveň mimovládneho sektora alebo obmedzené možnosti spolupráce kvôli nedostatku partnerov.²⁰

Koncept zodpovedného podnikania prináša podnikom viacero výhod aj nevýhod, ktoré môžu ovplyvniť jeho rozhodovanie v otázke zavedenia a implementácie tohto konceptu. Predovšetkým pre nadnárodné spoločnosti, ktoré pôsobia vo viacerých krajinách je koncept zodpovedného podnikania dôležitým prínosom v stanovení etických štandardov, zmiernení negatívnych vplyvov na životné prostredie alebo budovanie dobrých vzťahov so zamestnancami.

1.1.3 Oblasť spoločensky zodpovedného podnikania

So spôsobom uplatňovania firemnej zodpovednosti je úzko spojený aj pojem „triple-bottom-line“, ktorý prvý krát v roku 1996 použil John Elkington z britskej nevládnej organizácie Sustainability. Jedná sa o ďalšiu špecifickú orientáciu organizácie pri svojej činnosti, kedy zvažuje tri dôsledky akéhokoľvek rozhodnutia spoločnosti. Tri P v zmysle: **Profit** (ekonomický pilier), **People** (sociálny pilier), **Planet** (environmentálny pilier)²¹

Konkrétne naplnenie jednotlivých pilierov sa viaže na činnosti spoločnosti, jej zameranie a stanovenú filozofiu. Všeobecne je však možné definovať prvky jednotlivých pilierov napríklad nasledujúcim spôsobom:²²

Obrázok č. 6: Piliere spoločensky zodpovedného podnikania.

Ekonomický pilier	Sociálny pilier	Environmentálny pilier
Princípy dobrého riadenia organizácie	Zamestnanecká politika	Ekologická výroba
Transparentnosť	Filantropia a firemné dobrovoľníctvo	Ochrana prírodných zdrojov
Ochrana duševného vlastníctva	Odmietnutie detskej práce	Ekologická firemná kultúra
Odmietnutie korupcie	Rozvoj ľudského kapitálu	Investovanie do ekologických technológií

18 BUSSARD, A., Spoločensky zodpovedné podnikanie, [online], Bratislava: Nadácia Integra, s. 22, 2011, [cit- 2020-11-07], Dostupné na: https://www.nadaciapontis.sk/wpcontent/uploads/2019/01/text_zodpovedne_podnikanie.pdf

21 PORVAZNIK J., Spoločenská zodpovednosť organizácií- Corporate social responsibility. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM :2008, s 24 , ISBN 978-80-225-2622-7

22 PORVAZNIK J., Spoločenská zodpovednosť organizácií- Corporate social responsibility. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM :2008, s 24 , ISBN 978-80-225-2622-7

Vzťahy s investormi	Rovnosť pohlaví	Šetrné zaobchádzanie s prírodnými zdrojmi
Vzťahy so zákazníkmi	Diverzita	Znižovanie uhlíkovej stopy
Kvalita a bezpečnosť produktov	Boj proti mobbingu, sexuálnemu obťažovaniu	Nižšia produkcia odpadu

Zdroj: Spracované podľa PORVAZNIK J., Spoločenská zodpovednosť organizácií- Corporate social responsibility.2008, s 24 , ISBN 978-80-225-2622-7

Úrovně integrácie etiky zodpovedného podnikania a ekonomiky sa prejavujú na troch rôznych úrovniach, ktoré sú však vzájomne prepojené a spoločne sa ovplyvňujú. Prienik ekonomiky a zodpovedného podnikania sa uskutočňuje v závislosti od subjektu konania v hospodárskej činnosti. V odbornej literatúre sa spravidla definujú tieto tri základné roviny podnikovej etiky: **mikroúroveň, mezoúroveň a makroúroveň**.²³

Obrázok č. 7: Úrovně integrácie etiky a ekonomiky.

Úrovně integrácie etiky a ekonomiky.	
Mikroúroveň	Individuálna etika
Mezoúroveň	Podniková/ Inštitucionálna etika
Makroúroveň	Etika ako rámcový poriadok – primát politiky vyjadrený v štátnych a vládnych opatreniach a v legislatíve

Zdroj: Spracované podľa REMIŠOVA, A. Etika a ekonomika. Bratislava: Kalligram, 2011, s 39, ISBN 978-80-8101-402-4

Na **makroúrovni** je hlavným subjektom činnosti štát, vláda a zákonodarné orgány, preto prienik etiky zodpovedného podnikania a ekonomiky predstavuje sfornovanie etického rámca pre fungovanie podniku. Na tejto úrovni, kde ako subjekt vystupuje celá spoločnosť, ide o skúmanie etických predpokladov v určitom hospodárskom poriadku. Ide o stanovenie základného etického rámca, v ktorom sa uskutočňuje hospodárska činnosť, o otázky sociálnej politiky, o stanovenie hospodárskej, finančnej alebo daňovej politiky.²⁴

Mezoúroveň predstavuje pôsobenie a skúmanie etických noriem na úrovni verejných inštitúcií a jednotlivých podnikateľských subjektov, nezávisle od stupňa ich organizovanosti, veľkosti alebo spôsobu organizovania. Na tejto úrovni vystupuje podnik ako právnická alebo fyzická osoba.²⁵

21 REMIŠOVA A. Etika a ekonomika. Bratislava: Kalligram, 2011, s 28, ISBN 978-80-8101-402-4

22 REMIŠOVA A. Etika a ekonomika. Bratislava: Kalligram, 2011, s 28, ISBN 978-80-8101-402-4

25 DUBCOVÁ G. , Etika podniku – praktická príručka, Bratislava Vydavateľstvo EKONÓM: 2014, s. 40, ISBN 978-80-225-3864-0

Mikroúroveň predstavuje jedinec ako reálne existujúci a pôsobiaci subjekt vo sfére ekonomiky. Môže vystupovať ako produkovajúci, kupujúci, konzument, podnikateľ, akcionár alebo manažér. Podnikateľská etika je na mikroúrovni je etikou každého subjektu a nevzťahuje sa len na manažérov. Nezávisle od akejkoľvek štruktúry človek vystupuje vždy ako jediná živá bytosť.²⁶

Alternatívny pohľad v oblasti zodpovedného podnikania v podobe pyramídy CSR uvádza **Caroll**, ktorý rozlišuje nasledujúce tri komponenty CSR – ekonomickú zodpovednosť, právnu zodpovednosť, etickú zodpovednosť a filantropickú zodpovednosť.

- **Ekonomická zodpovednosť** predstavuje zodpovednosť produkovať výrobky a služby, ktoré spoločnosť chce a sú realizované za účelom zisku.
- **Právna zodpovednosť** vyjadruje rešpektovanie právnych noriem a ďalších regulačných opatrní.
- **Etická zodpovednosť** zahŕňa aktivity a chovanie nad rámec zákona, ktoré je od firmy spoločnosťou očakávané, a to s ohľadom na spoločenské normy a morálku.
- **Filantropická zodpovednosť** spočíva v realizácii aktivít nad rámec zákona a etických noriem, najmä v podobe darčovstva vo všetkých jeho podobách.²⁷

Obrázok č. 8: Pyramídový model spoločenskej zodpovednosti .

Zdroj: Spracované podľa SCHWARTZ M .S., Corporate Social Responsibility: An Ethical Approach, 2011. ISBN 978-1-55111-294-7

²⁶ REMIŠOVÁ A. Etika a ekonomika. Bratislava: Kalligram, 2011, s 28, ISBN 978-80-8101-402-4

²⁷ TETŘEVOVÁ, L. Společenská odpovědnost firem společensky citlivých odvětví, Praha: Grada Publishing, 2017, s. 25 , ISBN 978-80-271-0285-3

V súčasnej krízovej situácii, ktorá je spôsobená epidémiou vírusu COVID-19 môžeme uvažovať o modifikovanej pyramíde modelu spoločenskej zodpovednosti. Tento modifikovaný model na základnú oblasť presúva právnu zodpovednosť, keďže práve v tejto krízovej dobe je potrebné dodržiavanie právnych noriem a regulačných opatrení. Následná druhá dimenzia je ekonomická zodpovednosť. Môžeme tvrdiť, že akokoľvek etické správanie v oblasti ekonomiky a spoločnosti má kodifikačne posilnené etické minimum, tým sa posilňuje aj realizácia relevantného etického správania.²⁸

Obrázok č. 9: Pyramídový model spoločenskej zodpovednosti v čase pandémie COVID-19.

Zdroj: Spracované podľa MARKOVIČ, P. – DUBCOVÁ, P. – PUSZIOVÁ, L, *Ekonomika a manažment: Etická stránka podnikania počas obdobia pandémie COVID-19*, Bratislava: Vydavateľstvo Nadácia Manažér, s.23, 2020, ISSN 2454-1028

Oblasť spoločensky zodpovedného podnikania je tvorená troma základnými oblasťami – ekonomickou, sociálnou a environmentálnou. Všetky tri oblasti môžeme považovať za rovnako dôležité a mali by byť zahrnuté vo všetkých konceptoch a formách zodpovedného podnikania.

²⁸ MARKOVIČ, P. – DUBCOVÁ, P. – PUSZTIOVA, L, *Ekonomika a manažment: Etická stránka podnikania počas obdobia pandémie COVID-19*, Bratislava: Vydavateľstvo Nadácia Manažér, s.23, 2020, ISSN 2454-1028

1.1.4 Zásady zodpovedného podnikania

Zodpovedné podnikanie predstavuje široký pojem definovaný na základe rôznych pohľadov odborníkov a inštitúcií. V súvislosti s touto formou podnikania existujú rôzne formy alternatív alebo konceptov, ktoré môžu jednotlivé firmy uplatniť v praxi.

Z hľadiska skúmanej problematiky je dôležité spomenúť **trvalo udržateľný rozvoj**. Jeho podstatou je uspokojovanie potrieb spoločnosti pri rešpektovaní života v rámci ekologických možností planéty a bez ohrozenia možností budúcich generácií uspokojiť vlastné potreby. Trvalo udržateľný rozvoj má tri dimenzie: hospodársku, spoločenskú a environmentálnu. Tieto tri dimenzie sú navzájom prepojené.²⁹

Howe definoval trvalo udržateľný rozvoj v podobe aktivít, ktoré by mali byť zvažované na udržanie nenávratných prírodných zdrojov, a ktoré zabezpečujú konštantné využívanie obnoviteľných prírodných zdrojov na udržanie alebo rozšírenie produkcie v prospech budúcich generácií.³⁰

Čoraz viac podnikov do svojho konceptu zodpovedného podnikania častejšie zahrňa aj viacero cieľov udržateľného rozvoja (**Sustainable Development Goals – SDGs**). Ciele udržateľného rozvoja prijala OSN v Septembri 2015 ako súčasť Agendy 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj. 17 cieľov udržateľného rozvoja môžeme charakterizovať ako nový, univerzálny súbor cieľov na vypracovanie globálnej vízie trvalo udržateľného rozvoja vyvážením ekonomického rastu, sociálneho rozvoja a ochrany životného prostredia.³¹

Ciele udržateľného rozvoja sú dôležitým faktorom v rozvoji etiky podnikania a spoločenskej zodpovednosti podnikov. SDG ciele môžeme považovať za nový smer v oblasti etiky podnikania a spoločenskej zodpovednosti podnikov, v ktorom sú udržateľnosť a zodpovedné manažérske koncepty formulované v rámci univerzálneho jazyka, na základe ktorého je možné pochopiť a implementovať zodpovedné podnikanie do podnikovej kultúry.³²

²⁹ KATARÍNA C., *Zodpovedné podnikanie v praxi*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2012, s. 35, ISBN 978-80-225-3570-0

³⁰ SUNDAR, I., *Environment & Sustainable Development*. APH Publishing, 2006, s.3, ISBN 81-313-0020-X

³¹ Scoping the Evolution of Corporate Social Responsibility Research in the Sustainable Development Goals Era, [online], [cit- 2021-02-14] Dostupné na: <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/14/5544>

³² RENDORFF, J.D., *Philosophy of Management and Sustainability: Rethinking Business Ethics and Social Responsibility in Sustainable Development*. Emerland Publishing Limited, 2019, s 28 ISBN 978- 17-8973-453-9

Obrázok č.10: Ciele udržateľného rozvoja.

Zdroj: Spracované podľa The 2030 Agenda and the Sustainable Development Goals. Dostupné na: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

Za základné oblasti cieľov udržateľného rozvoja môžeme považovať:

- ľudská dôstojnosť,
- regionálna a globálna stabilita,
- zdravá planéta,
- spravodlivé a odolné spoločnosti,
- prosperujúce hospodárstva.

Tieto ciele podporujú zbližovanie medzi krajinami EÚ, v rámci spoločností a so zvyškom sveta.³³

Od konceptu zodpovedného podnikania sú odvodené určité ďalšie formy zodpovedného podnikania, ktoré sa nazývajú deriváty zodpovedného podnikania. Tieto formy zodpovedného podnikania sú určitým spôsobom modifikované a poukazujú na rozličný atribút, v ktorom spočíva dôvod skúmania derivátneho konceptu. Nasledujúca tabuľka popisuje niektoré najznámejšie derivátne koncepty:

³³ EURÓPSKA KOMISIA [online], [cit- 2020-11-5] Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals/eu-approach-sustainable-development_sk

Obrázok č. 11: Derivátne koncepty zodpovedného podnikania.

Derivátne koncepty zodpovedného podnikania	
Podnikové občianstvo	Zahrňa environmentálnu zodpovednosť a spoločenskú angažovanosť. Správanie sa firmy ako subjektu v spoločnosti sa môže prirovnať k zodpovednému správaniu sa každého občana. V rámci spoločenskej angažovanosti podnik vytvára dobré vzťahy s dodávateľmi, odberateľmi, konkurenciou a tiež aj s potenciálnymi zamestnancami, miestnymi orgánmi verejnej správy, vzdelávacími inštitúciami, občianskymi aktivitami v danej komunite. Potreba spoločenskej angažovanosti preto vyvstáva aj z očakávania, že keď firma využíva zdroje komunity, má morálnu povinnosť voči širšiemu spoločenstvu aj spätne prispievať k jeho ďalšiemu rozvoju. ³⁴
Firemná filantropia	Firemná filantropia je dobrovoľný akt korporácie alebo podniku, ktorý podporuje blaho ostatných, zvyčajne prostredníctvom charitatívnych darov finančných prostriedkov. Firemná filantropia pomáha podporovať komunity, v ktorých majú spoločnosti svoje sídlo, podporuje zapojenie zamestnancov a vytvára obchodnú hodnotu. Keď sa podniky zúčastňujú na firemnej filantropii, vytvárajú si pre seba pozitívny verejný obraz, zlepšujú svoje vzťahy so spotrebiteľmi a vytvárajú pozitívne pracovné prostredie. ³⁵
Spoločenská vnímavosť podniku	Predstavuje prepojenie spoločensky zodpovedného podnikania strategického konania podniku v podmienkach existujúceho spoločenského problému Jedná sa o vnímavú pragmaticky zodpovednú reakciu podniku na externý problém s adekvátne prispôbenými internými nástrojmi (napr. spôsob financovania, adaptácia produkčného programu a pod.) Charakteristický aspekt konceptu spočíva v kladení dôrazu na kvalitu rozhodnutí manažmentu – vyžaduje si aktívny a flexibilný manažment, paralelne ekonomicky a eticky zdatný. ³⁶

³⁴ BUSSARD, A., Spoločensky zodpovedné podnikanie, [online], Bratislava: Nadácia Integra, [cit- 2021-02-24],s. 63, Dostupné na:

https://www.nadaciapontis.sk/wpcontent/uploads/2019/01/text_zodpovedne_podnikanie.pdf

³⁵ MASULIS, R.W., The Review of Financial Studies ,Agency Problems of Corporate Philanthropy, Volume 28 /2, Oxford university press, 2015, p 592, ISSN 0893-9454

³⁶ DUBCOVÁ, G., Nové trendy zodpovedného podnikania na Slovensku. Vedecká monografia., Bratislava :Vydavateľstvo Ekonóm , 2013, s. 31, ISBN 978-80-225-3746-9

Teória hodnoty akcionárov	Tento vedecký prístup je postavený na kritických názoroch voči konceptu spoločensky zodpovedného podnikania. Charakteristický aspekt konceptu spočíva v tom, že akcionári sú najdôležitejší fundament podniku so sústredenou mocou v ich rukách. Manažment podniku rozhoduje na báze stanoveného cieľa zosúladiť vlastné ekonomické záujmy s maximalizáciou hodnoty pre akcionárov.³⁷
---	---

1.1.5 Aplikácia teórie stakeholderov

Pojem „**stakeholders**“ vznikol na začiatku šesťdesiatych rokov, pravdepodobne v roku 1963, ako slovná hračka. Z anglického jazyka poznáme výraz „stockholders“ alebo „shareholders“, ktorý označuje akcionára, spoluúčastníka. Pojem „stake“ vyjadruje okrem iného záujem na niečom, väčšinou finančne podložený, a pojem „stakeholders“ je teda skupina tých, ktorí majú záujem na činnosti firmy.³⁸

Jednou z najvýznamnejších eticko-ekonomických teórií, ktorá sa zaoberá sociálnou zodpovednosťou podnikov, je tzv. „**teória stakeholderov**“, resp. teória záujmových skupín. Teória stakeholderov vyjadruje, že podnik vystupuje ako subjekt zodpovednosti za svoje konanie a dôsledky svojho konania vo vzťahu k rozličným skupinám.³⁹

Za stakeholderov môžeme považovať všetkých, jednotlivcov, skupiny alebo subjekty, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú chod spoločnosti, alebo sú priamo alebo nepriamo ovplyvňovaní jej pôsobením a fungovaním. Pričom aj toto pôsobenie môže byť bezprostredné alebo sprostredkované. Stakeholderi môžu prísť s daným podnikom do kontaktu priamo alebo aj nepriamo.⁴⁰

Teória stakeholderov je postavená na požiadavke nezvýhodňovania jednej záujmovej skupiny a nepodriaďovať jej záujmy ostatných skupín. Do prvého okruhu stakeholderov, priamo spojených s fungovaním spoločnosti, zaradujeme tzv. primárnych stakeholderov. Medzi sekundárnymi stakeholderov zaradujeme záujmové skupiny.⁴¹

³⁷ DUBCOVÁ, G., Nové trendy zodpovedného podnikania na Slovensku. Vedecká monografia., Bratislava :Vydavateľstvo Ekonóm, 2013, s. 31, ISBN 978-80-225-3746-9

³⁸ PUTNOVÁ, A. – SEKNIČKA, P. Etické řízení ve firmě: nástroje a metody : etický a sociální audit, Praha: Grada Publishing, 2007, s. 112, ISBN 978-80-247-1621-3

³⁹ REMIŠOVA A. Etika a ekonomika. Bratislava: Kalligram, 2011, s 30, ISBN 978-80-8101-402-4

⁴⁰ KUNZ V., Společenská odpovědnost firem. Praha: Grada Publishing, 2012, s. 28, ISBN 978-80-247-7703-0

⁴¹ SEKNIČKA P. - PUTNOVÁ A., Etika v podnikání a hodnoty trhu. Praha: Grada Publishing, 2016, s. 169, ISBN 978-80-247-5545-8

Z teórie stakeholderov vyplývajú podľa **Lukniča** dva princípy:

1. Spoločnosť by mala byť riadená na prospech jej stakeholderov: zákazníkov, dodávateľov, vlastníkov, zamestnancov, miestnych spoločenstiev atď. Práva týchto skupín by mali byť zabezpečené a tieto skupiny sa musia v istom zmysle podieľať na rozhodnutiach, ktoré podstatne ovplyvňujú ich prosperitu.
2. Manažment nesie bremeno povereneckého vzťahu k stakeholderom a ku korporáciám ako abstraktnej entite. Musí konať v záujmoch stakeholderov ako ich agent a zároveň musí konať v záujmoch korporácie na zabezpečenie prežitia podniku tým, že bude ochraňovať dlhodobé záujmy každej skupiny.⁴²

Nasledujúca tabuľka zobrazuje jednotlivé kategórie stakeholderov z hľadiska významu pre podnik. V tabuľke sú uvedené záujmy jednotlivých zainteresovaných skupín a spôsoby akými môže dôjsť k ovplyvneniu zo strany jednotlivých záujmových skupín.

Obrázok č. 12: Záujmy jednotlivých zainteresovaných skupín.

Primárni stakeholderi	Podstata záujmu	Podstata moci
Zamestnanci	• Stabilné zamestnanie v spoločnosti • Spravodlivá odmena za prácu • Zdravé a bezpečne pracovné prostredie	• Moc kolektívneho vyjednávania • Pracovné činnosti či stávka • Publicita (propagácia)
Vlastníci/ Akcionári	• Uspokojivá návratnosť investície • Zvýšenie hodnoty akcií	• Hlasovacie a volebné právo • Kontrola účtovníctva a iných dokladov
Zákazníci	• Spravodlivá hodnota a kvalita produktov • Bezpečne a spoľahlivé výrobky	• Nákup od konkurencie • Bojkot firiem
Dodávatelia	• Pravidelné objednávky • Včasné platby za dodávky	• Odmietnutie dodávky • Dôdavky konkurencií
Konkurencia	• Ziskovosť • Väčší podiel na trhu	• Tlak na technologické inovácie • Tlak na nižšie ceny
Malo/Veľkoobchod	• Získanie kvalitného tovaru za prijateľné ceny • Spoľahlivé produkty ktorým zákazníci dôverujú a cenia si ich	• Nákup tovaru od konkurencie • Bojkot firiem
Veritelia	• Získať platby za pôžičky	• Zastavenie pôžičiek

⁴² DUBCOVÁ G. , Etika podniku – praktická príručka, Bratislava Vydavateľstvo EKONÓM: 2014, s. 40, ISBN 978-80-225-3864-0

	• Inkasovanie dlhov a úrokov	• Odmietnutie úverov • Právny postup voči správe či prevzatí majetku, pri vážnom porušení splácaní pôžičiek
Sekundárni stakeholderi	Podstata záujmu	Podstata moci
Miestna komunita	• Zamestnanie miestnych obyvateľov • Zabezpečenie ochrany životného prostredia v danej lokalite • Zabezpečenie rozvoja lokality	• Vydanie/zrušenie udeleného povolenia • Lobbystický tlak na vládu
Verejnosť/ aktivisti verejnosti	• Monitorovanie činností a politiky aby boli v súlade s právnymi a etickými normami	• Získanie podpory verejnosti zverejňovaním problémov • Lobbystický tlak na vládu
Média	• Pribežne informovanie verejnosti o všetkých otázkach týkajúcich sa blahobytu, zdravia, ekonomického postavenia obyvateľstva • Monitorovanie činností firmy	• Šírenie informácií o udalostiach, ktoré majú vplyv na verejnosť, najmä o tých, ktoré majú negatívne dôsledky
Komerčné asociácie	• Poskytovanie informácií a výsledkov výskumu, ktoré môžu pomôcť podniku orientovať sa v meniacom sa prostredí	• Využitie zdrojov a zamestnancov na pomoc firmám v rozvojových aktivitách • Podpora, ktorú si môžu jednotlivé firmy a jednotlivci dovoliť
Zahraničné vlády	• Ekonomický a sociálny rozvoj	• Povolenie k podnikaniu a regulačné opatrenia
Štát a miestne zastupiteľstvo	• Zvýšenie prístupu prostredníctvom daní • Ekonomický rozvoj	• Regulačné opatrenia, licencie • Moc povoľovať/nepovoľovať priemyselnú činnosť
Verejnosť	• Ochrana sociálnych hodnôt • Minimalizácie rizík • Prosperita spoločnosti	• Podpora aktivistov • Tlak na vládu aby prijala určité opatrenia • Kritika alebo chvála jednotlivých firiem

Zdroj : Spracované podľa PUTNOVÁ, A. – SEKNIČKA, P. Etické řízení ve firmě: nástroje a metody : etický a sociální audit, 2007, ISBN 978-80-247-5545-8

Prístup podnikov k jednotlivým stakeholderom je determinovaný troma atribútmi. Odvíja sa od **sily** jednotlivých stakeholderov, teda ich schopnosti ovplyvňovať podnik, ďalej od **legitimity** ich vzťahov s podnikom, ktorá môže prameniť z právnych, ale aj morálnych noriem, a v neposlednej rade od **naliehavosti** potrieb stakeholderov z hľadiska významu alebo času.⁴³

Teória stakeholderov sa z etického hľadiska opiera o zhodnotenie záujmov každého stakeholdera a stanovenie podstaty jeho moci.⁴⁴

Pre úspešné fungovanie systému zodpovedného podnikania je dôležité zadefinovať podstatu a obsah pojmu **etické minimum**. Tento pojem môžeme charakterizovať ako systém platnej legislatívy v danom štáte, ktorý sa vzťahuje na všetkých obyvateľov danej krajiny a subjekty pôsobiace v danej krajine.⁴⁵

Etické minimum vo vzťahu „**zamestnávateľ- zamestnanec**“ je dodržiavanie pracovného zákonodarstva, ktoré vychádza z potreby rešpektovania základných ľudských práva človeka. Zamestnávateľ má morálnu povinnosť riadiť sa platným pracovným právom. Na druhej strane, každý zamestnanec má morálnu povinnosť plniť si záväzky voči zamestnávateľovi.⁴⁶

Z pohľadu **manažéra** by sme mohli etické minimum charakterizovať ako elementárne pravidlá slušnosti, ktoré svojim obsahom zasahujú do všetkých úrovní spoločenských vzťahov, v centre ktorých sa nachádza manažér. Osoba manažéra predstavuje akýsi integrujúci objekt, zohľadňujúci záujmy a potreby rôznych subjektov, ktoré sú vlastné jemu ako osobe, individu, jeho zamestnávateľom, jeho spolupracovníkom, ostatným záujmovým skupinám, manažérskemu „stavu“, ľudstvu samotnému.⁴⁷

Zodpovedné podnikanie je spojené aj s vnútornými smernicami, postupmi a nástrojmi podnikov na základe ktorých, spoločnosti pri všetkých svojich aktivitách dodržia zákon.

⁴³ TETŘEVOVÁ, L. Společenská odpovědnost firem společensky citlivých odvětví, Praha: Grada Publishing, 2017, s. 25, ISBN 978-80-271-0285-3

⁴⁴ DUBCOVÁ G., Etika podniku – praktická příručka, Bratislava Vydavateľstvo EKONÓM: 2014, s. 40, ISBN 978-80-225-3864-0

⁴⁵ DUBCOVÁ G., Etika podniku – praktická příručka, Bratislava Vydavateľstvo EKONÓM: 2014, s. 37, ISBN 978-80-225-3864-0

⁴⁶ REMIŠOVÁ A. Etika a ekonomika. Bratislava: Kalligram, 2011, s. 32, ISBN 978-80-8101-402-4

⁴⁷ MINÁROVÁ, M. Význam manažérské etiky v podnikání. Jak úspěšně podnikat v příhraničních regionech jihovýchodní Moravy: sborník: III. mezinárodní konference 2007: 11. květen 2007, Luhačovice, Česká republika. Kunovice: Evropský polytechnický institut, 2007, s. 130. ISBN 978-80-7314-111-0.

Využíva sa na to **compliance program**, ktorého cieľom je nastavenie vnútorných pravidiel fungovania spoločnosti a pravidiel jednaní spoločnosti navonok. Riadne nastavená firemná kultúra má zamedziť predovšetkým tomu, aby dochádzalo k porušovaniu právnych predpisov, či etických pravidiel jednaním spoločnosti, či zo strany jej zástupcov a zamestnancov, za ktorých by niesla zodpovednosť práve spoločnosť ako celok.⁴⁸

Korporátny compliance program plní dve hlavné funkcie: **prevenciu a detekciu** trestnej činnosti vo vnútri organizácie. Jeho úlohou je nastaviť alebo regulovať správanie vlastníkov, manažérov a zamestnancov tak aby neporušovali platnú legislatívu, aby bol podnik schopný včas odhaliť protiprávne konanie a zabezpečiť ochranu pred ním.⁴⁹

Aj keď v legislatíve programy compliance nie sú definované, existuje niekoľko základných charakteristík, ktoré by mal tento program obsahovať.

V prvom rade by mal byť vytvorený každej spoločnosti na mieru a presne určovať, ktoré zákony a nariadenia má daná spoločnosť dodržiavať. Väčšina programov ďalej obsahuje smernice a postupy týkajúce sa zachovania pravidiel hospodárskej súťaže, konfliktu záujmov, korupcie, prijímania darov, ochrany osobných údajov, diskriminácie, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Každá spoločnosť čelí aj špecifickým rizikám, ktoré vyplývajú z povahy jej činnosti a compliance program by mal zahŕňať opatrenia, na základe ktorých im bude čeliť. V rámci programu je potrebné aj definovať sankcie za porušovanie pravidiel a spôsob nahlasovania nekalých praktík.⁵⁰

V dnešnej dobe sa rizikový profil spoločnosti neustále mení. Vznikajú nové vzťahy s rôznymi subjektmi, spoločnosti expandujú do rôznych krajín. Preto je potrebné a dôležité, aby sa compliance program dynamicky vyvíjal a posudzoval riziká v kontexte súčasného stavu spoločnosti.

1.2 Reporting zodpovedného podnikania

Reportovanie o spoločenskej zodpovednosti podnikania môžeme považovať v dnešnej dobe za prirodzenú súčasť veľkých nadnárodných korporácií, kde správy o spoločenskej zodpovednosti vytvárajú buď materské spoločnosti za všetky svoje filiálky

⁴⁸ Co je compliance, Problematika compliance. [online],[cit. 2020-11-14], Dostupné na:<https://www.incompliance.cz/cz/compliance>

⁴⁹ BOHINSKÁ, A. Zaoštréné na etiku. Goodwill: magazín o ekonomike, biznise a spoločnosti. Bratislava: Goodwill, 2018, **10**, 16-17. ISSN 1337-9798.

⁵⁰ BOHINSKÁ, A. Zaoštréné na etiku. Goodwill: magazín o ekonomike, biznise a spoločnosti. Bratislava: Goodwill, 2018, s 10, 16-17. ISSN 1337-9798.

alebo si každá dcérska spoločnosť vytvára svoju vlastnú správu. V oblasti malých a stredných podnikov je reportovanie zriedkavejšie, ale neznamená to, že tieto podniky sa spoločensky zodpovednými aktivitami nezaobierajú. Prvé informácie z oblasti zodpovedného podnikania sa začali objavovať v sedemdesiatych rokoch dvadsiateho storočia vo výročných správach.⁵¹

Publikovanie týchto správ sa postupne vyvíjalo až po samostatné správy, ktoré nadobudli jednotnú podobu aj vďaka vzniku jednotlivých metodík na reportovanie. Jednotlivým metodikám sa budeme bližšie venovať nasledujúcich častiach práce.

1.2.1 Controlling zodpovedného podnikania

Controlling zodpovedného podnikania v rámci controllingového systému podniku zaraďujeme do skupiny parciálnych controllingov funkčných oblastí. Zameriava sa na jednu funkčnú oblasť podniku, zodpovedné podnikanie. Controlling zodpovedného podnikania je imanentnou súčasťou globálneho systému controllingu, ktorý pre manažment podniku predstavuje efektívny nástroj riadenia.⁵²

Controlling tiež môžeme chápať ako nástroj riadenia pre všetky úrovne manažmentu, ktorého náplňou je predovšetkým koordinácia plánovania, analýzy a kontroly a ich informačného vybavenia.⁵³

Controlling zodpovedného podnikania využíva všeobecné nástroje controllingu v oblasti zodpovedného podnikania na základe metód, ktoré sú určené akceptovanou formou inštitucionalizácie zodpovedného podnikania, na účely manažmentu podniku na dosiahnutie stanovených cieľov v tejto oblasti. Jedinečná kombinácia nástrojov controllingu a metód určených akceptovanou formou inštitucionalizácie zodpovedného podnikania vytvára špecifickú koncepciu controllingu zodpovedného podnikania.⁵⁴

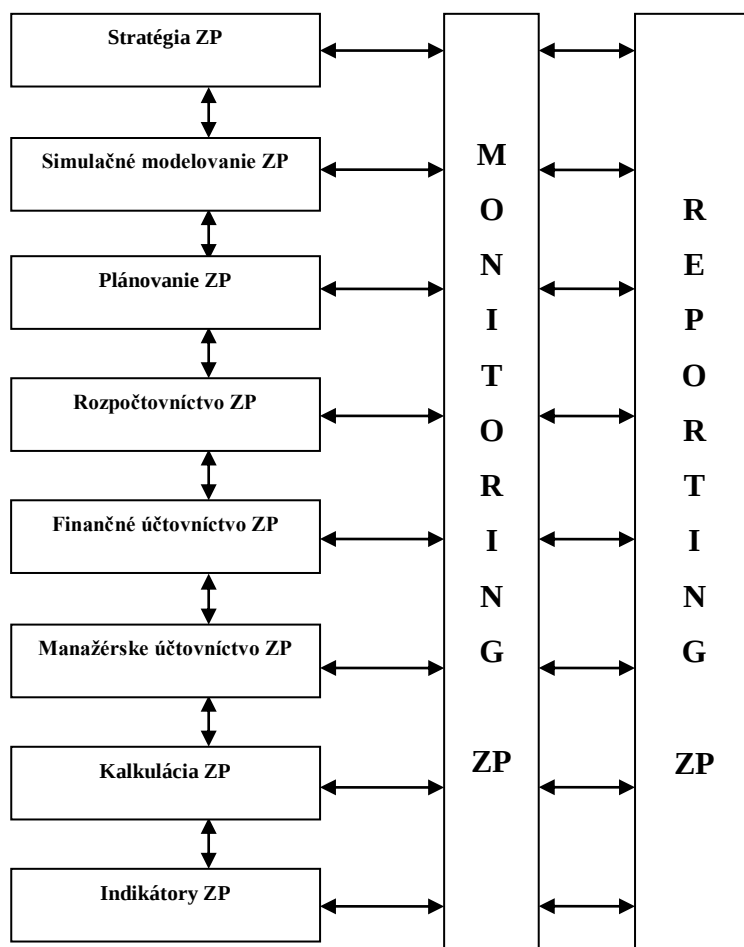
⁵¹Model ZET, Metodická príručka. [online], [cit. 2020-11-11], Dostupné na: https://www.unms.sk/swift_data/source/2017/kvalita/model_zet/Model%20ZET_verzia%20%20-%20FINAL.pdf

⁵² DUBCOVÁ G., Controlling zodpovedného podnikania Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2015, s. 24, ISBN 978-80-225-4106-0

⁵³ HRADECKÝ, M., - LANČA, J., - ŠÍŠKA, L., Manažerské účtovníctví. Praha: Grada Publishing, 2008, s.247.ISBN 978-80-247-2471-3

⁵⁴ DUBCOVÁ G., Controlling zodpovedného podnikania Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2015, s. 28, ISBN 978-80-225-4106-0

Obrázok č. 13: Systém controllingu zodpovedného podnikania.

Zdroj: Spracované podľa DUBCOVÁ G., Etika podniku – praktická príručka, Bratislava
Vydavateľstvo EKONÓM: 2014, ISBN 978-80-225-3864-0

Z hľadiska controllingu zodpovedného podnikania rozlišujeme niekoľko nástrojov, ktoré sa podieľajú na fungovaní tejto oblasti controllingu v rámci podnikovej praxe.

Obrázok č. 14: Nástroje controllingu zodpovedného podnikania.

Nástroje controllingu zodpovedného podnikania	
Rozhodnutie manažmentu podniku	Ak manažment podniku schváli uplatňovať a inštitucionalizovať zodpovedné podnikanie podľa zásad Global Compact, čo chce deklarovať akceptáciou princípov GRI a adekvátnym reportingom a certifikáciou, ide o strategické rozhodnutie so strategickými cieľmi.
Stratégia zodpovedného podnikania	Na základe prijatých strategických cieľov útvar controllingu zostaví funkčnú stratégiu zodpovedného podnikania, spravidla na päť rokov. Táto stratégia je súčasťou globálnej stratégie podniku. Stratégia zodpovedného

	podnikania ťažiskovo obsahuje indikátory požadované v repotingu GRI.
Simulačné modelovanie zodpovedného podnikania	Pred krokom plánovania útvar controllingu používa simulačné modelovanie existujúceho a následne požadovaného stavu zodpovedného podnikania.
Plánovanie zodpovedného podnikania	Vychádzajúc zo stratégie a následne namodelovaného požadovaného stavu zodpovedného podnikania pomocou indikátorov zodpovedného podnikania zostaví útvar controllingu ročný plán činnosti v oblasti zodpovedného podnikania. Je súčasťou globálneho plánu za podnik.
Rozpočtovníctvo zodpovedného podnikania	Ročný plán zodpovedného podnikania za podnik rozpíše útvar controllingu na základe indikátorov zodpovedného podnikania na jednotlivé organizačné útvary podľa miesta vzniku a kratšie obdobia roka na mesačnej alebo štvrťročnej báze.
Finančné účtovníctvo zodpovedného podnikania	Na všetky položky súvisiace so zodpovedným podnikaním, ktoré vchádzajú do účtovníctva, sa vzťahujú rovnaké pravidlá účtovania ako na iné položky.
Manažérske účtovníctvo zodpovedného podnikania	Útvar controllingu musí mať všetky položky súvisiace so zodpovedným podnikaním evidované podľa miesta vzniku, účelu, prípadne ďalšej detailnej evidencie. V manažérskom účtovníctve sa účtujú finančné položky a nefinančné položky.
Kalkulácie zodpovedného podnikania	V podniku, ktorý má inštitucionalizované zodpovedné podnikanie, celý kalkulačný systém obsahuje položky nákladov vzťahujúce sa na zodpovedné podnikanie.
Indikátory zodpovedného podnikania	Útvar controllingu sleduje a vyhodnocuje indikátory zodpovedného podnikania časti controllingu ZP: • Primárne – priamo stanovené v konkrétnom nástroji(napr. v pláne úspory energie) • sekundárne – nepriamo prostredníctvom miery vplyvu investície na ukazovateľ.
Monitoring zodpovedného podnikania	Monitoring zodpovedného podnikania je veľmi frekventovaný a účinný nástroj pre útvar controllingu, ktorý ho používa zároveň pre ostatné nástroje. Zaznamenáva, aký je stav požadovanej položky, čiastkového indikátora, agregovaného celkového indikátora. Efektívny monitoring zodpovedného podnikania paralelne signalizuje upozornenie odchýlok od požadovaného stavu.
Reporting zodpovedného podnikania	Ide o systém správ, ktorý útvar controlling pravidelne využíva pre manažment podniku. Podľa štruktúry reportov útvar controllingu

	zabezpečuje povinné alebo nepovinné správy.
Kontrola zodpovedného podnikania	Kontrola je imanentnou súčasťou celého cyklu controllingového systému v rámci plánovaného cyklu alebo v rámci každého controllingového nástroja.

Zdroj: Spracované podľa DUBCOVÁ, G., Nové trendy zodpovedného podnikania na Slovensku. Vedecká monografia., Bratislava :Vydavateľstvo Ekonóm , 2013, s. 81, ISBN 978-80-225-3746-9

1.2.2 Bázické princípy reportingu zodpovedného podnikania

Reporting je súčasťou informačného systému podniku, ktorého cieľom je pravidelné informovanie zainteresovaných skupín o činnosti podniku a ich dopadoch na okolie. Činnosti reportovania v sebe zahŕňajú zber, analýzu a spracovanie dát, ich úpravu v informácie a následnú distribúciu získaných informácií k rôznym užívateľom. Podnikové reporty plnia dve hlavné úlohy. Sú dôležitým **manažérskym nástrojom**, ktorý sa využíva k meraniu pokroku a vytváraniu nových stratégií a cieľov podniku. Tiež predstavujú **komunikačný nástroj**, určený rôznym zainteresovaným stranám. Kvalitne spracované podnikové reporty by mali byť z obsahového hľadiska úplné a vecné, presné, zrozumiteľné, dôveryhodné, transparentné, spoľahlivé, neutrálne, formálne vyhovujúce, porovnateľné a mala by byť zaistená pravidelnosť ich zverejňovania.⁵⁵

Reporty poskytujú prehľad o hodnotách, štandardoch a normách chovania podniku, o mechanizmoch zaistenia etického jednaní vrátane mechanizmov nahlasovania neetického chovania.⁵⁶

Reporting zodpovedného podnikania prináša pre spoločnosť mnoho výhod, ktoré môžeme považovať za primárny dôvod, pre ktorý podniky realizujú túto aktivitu. V nasledujúcej tabuľke môžeme vidieť výhody vyplývajúce z reportovania zodpovedného podnikania.

Obrázok č. 15: Výhody vyplývajúce z reportovania zodpovedného podnikania.

Výhody vyplývajúce z reportovania zodpovedného podnikania	
Transparentnosť	Spočíva v propagovaní záväzku riadiť svoj dopad na životné prostredie a demonštrovaním prehľadnosti vytvárajú základ pre dialóg so stakeholdermi.
Vytváranie konkurenčného postavenia	V dnešnej dobe sa pre viac podnikov stáva

⁵⁵ KUNZ V., Spoločenská zodpovednosť firiem. Praha: Grada Publishing , 2012, s. 37, ISBN 978-80-247-7703-8

⁵⁶ TETŘEVOVÁ, L., Spoločenská zodpovednosť firiem spoločensky citlivých odvetví, Praha: Grada Publishing, 2017, s. 99 , ISBN 978-80-271-0285-3

	reportovanie prostriedkom pre odlišenie značky alebo výrobku/ služby od konkurencie.
Zlepšovanie dobrého mena	Reportovanie napomáha zvyšovaniu pozitívneho vnímania podniku stakeholdermi.
Zvyšovanie povedomia, motivácie a stotožňovanie zamestnancov s podnikom	Napĺňanie očakávaní zamestnancov voči podniku v oblasti zodpovedného podnikania.
Posilnenie povedomia o riziku a jeho riadení	Závazok k efektívnemu riadeniu rizika.
Zavedenie inovácií	Zostavovanie reportov môže stimulovať výkonnosť a uvažovanie podniku.
Zlepšenie súladu podnikových aktivít so zákonmi a nariadeniami daného štátu	Reporting môže viesť k identifikovaniu oblastí, ktoré môžu byť v budúcnosti regulované
Udržanie práva podnikat'	Schopnosť podniku efektívne komunikovať svoje aktivity môže byť kľúčovým faktorom pre dlhodobý úspech, životaschopnosť a rast.

Zdroj: KAŠPAROVÁ, K.. Reportování o společenské odpovědnosti podniku, Vyd. 1, Masarykova Univerzita, 2011, s. 17, ISBN 978-80-210-5694-7

Integrovaný reporting spája podstatné informácie o stratégií podniku, jeho riadení, výkonnosti takým spôsobom, ktorým odráža ekonomický, sociálny a environmentálny kontext, v ktorom podnik pôsobí. Poskytuje tak jasný, výstižný obraz o tom ako podnik vytvára hodnotu v súčasnosti ale aj v dlhodobom horizonte. Integrovaný reporting bol vytvorený medzinárodnou radou pre integrované reportovanie - **International Integrated Reporting Council** z dôvodu potreby vytvorenia porovnateľného formátu, ktorý by výstižným a zrozumiteľným spôsobom spájal informácie z oblasti riadenia a jej dopadu na spoločnosť a životné prostredie.⁵⁷

Integrovaný reporting vyžaduje a prináša integrované myslenie, ktoré umožňuje lepšie pochopiť faktory, ktoré významne ovplyvňujú schopnosť organizácie vytvárať hodnotu v priebehu času. Môže to viesť k zmenám v správaní a zlepšeniu výkonu v celej organizácii.⁵⁸

⁵⁷ KAŠPAROVÁ K, - KUNZ V., Moderní přístupy ke společenské odpovědnosti firem a CSR reportování, Praha :Grada Publishing, 2013, s. 65, ISBN 978-80-247-4480-3

⁵⁸ Integrovaný reporting , [online], [cit. 2020-11-18] , Dostupné na: <https://integratedreporting.org/what-the-tool-for-better-reporting/>

Ciele integrovaného reportingu môžeme zhrnúť do niekoľkých základných bodov:

1. Zlepšenie kvality informácií dostupným poskytovateľom finančného kapitálu so zámerom umožniť efektívnejšiu a produktívnejšiu alokáciu kapitálu.
2. Zaistenie súdržnejšieho a účinnejšieho prístupu k podnikovému výkazníctvu, ktoré čerpá z rôznych prameňov a komunikuje celý rad faktorov, ktoré významne ovplyvňujú schopnosť podniku vytvárať hodnoty v priebehu času.
3. Zvýšenie zodpovednosti a efektívnosti rozsiahleho potenciálu kapitálu (finančného, produkčného, ľudského, sociálneho, intelektuálneho, vzťahového a prírodného) a podporovať chápanie ich vzájomných vzťahov.
4. Podporovanie integrovaného myslenia, rozhodovania a činností, ktoré sa zameriavajú na vytváranie hodnôt v krátkodobom, strednodobom a dlhodobom horizonte.⁵⁹

Obrázok č. 16: Základné vlastnosti integrovaného reportingu a parciálnych reportov.

Základné vlastnosti integrovaného reportingu a parciálnych reportov			
	Integrovaný reporting	Finančný reporting	Reporting zodpovedného podnikania
Cieľ	Informovať ako stratégia, riadenie, výkony a perspektívy podniku prispievajú k vytváraniu jeho hodnoty v kontexte vonkajšieho prostredia	Pravdivá a reálna informácia o aktívach spoločnosti, finančnej situácii a jeho výsledku hospodárenia	Informácia o výkonnosti podniku v ekonomickej, environmentálnej a spoločenskej oblasti
Adresát	Investori a ostatní stakeholderi	Investori	Stakeholderi, vrátane investorov
Prameň informácií	Integrovaný report	Finančné výkazy	Reporty o činnosti v oblasti ekonomickej, spoločenskej a environmentálnej
Zameranie	Krátkodobý, strednodobý	Krátkodobý horizont	Dlhodobý horizont

⁵⁹ INTERNATIONAL INTEGRATED REPORTING COUNCIL 2013. International Framework. [online]. London: International Integrated Reporting Council, 2013, [cit. 2020-11-18]. Dostupné na: <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>

	a dlhodobý horizont		
Verifikácia informácií	Nepovinná	Povinná podľa špecifických subjektov	Nepovinná
Usmernenie	Rámec IIRC	Národné a medzinárodné zákony a GAAP (alebo IAS / IFRS)	GRI
Porovnateľnosť	Nízka	Vysoká	Nízka

Zdroj: Spracované podľa PROCHÁZKA D., New Trends in Finance and Accounting, Springer International Publishing, 2017, p. 516, ISBN 978-3-319-49559-0

Čitateľ reportu by si mal byť schopný vytvoriť komplexný a nezáväzajúci obraz o výkonnosti spoločnosti a jej zodpovedných aktivitách. Preto je podľa môjho názoru dôležitá relevantnosť a úplnosť poskytovaných informácií. Na zhodnotenie medzi jednotlivými obdobiami musia byť jednotlivé dáta a tvrdenia v reporte presné a porovnateľné.

1.2.3 Relevantné systémy reportingu zodpovedného podnikania

Vychádzajúc z definície controllingu zodpovedného podnikania, metódy, ktoré controlling ZP determinuje, sú určené akceptovanou formou inštitucionalizácie ZP. Akceptovaná forma ZP predstavuje jednu alebo niekoľko dobrovoľne selektovaných foriem ZP zo skupiny: **iniciatívy ZP, štandardy ZP, indexy ZP.**⁶⁰

A. Metódy controllingu zodpovedného podnikania určené iniciatívami zodpovedného podnikania.

Predstavujú skupinu foriem ZP determinujúce metódy controllingu ZP, ktoré umožňujú merateľnosť, certifikovateľnosť a auditovateľnosť na dobrovoľnej báze, najnižšou záväznosťou.⁶¹

⁶⁰ DUBCOVÁ, G., Nové trendy zodpovedného podnikania na Slovensku. Vedecká monografia., Bratislava :Vydavateľstvo Ekonóm , 2013, s. 77-81, ISBN 978-80-225-3746-9

⁶¹ DUBCOVÁ, G., Nové trendy zodpovedného podnikania na Slovensku. Vedecká monografia., Bratislava :Vydavateľstvo Ekonóm , 2013, s. 77-81, ISBN 978-80-225-3746-9

1. Global Reporting Initiative

Global Reporting Initiative (GRI) je nezávislá medzinárodná organizácia, ktorá pomáha podnikom a iným organizáciám prevziať zodpovednosť za ich dopady tým, že im poskytuje globálny spoločný jazyk na komunikáciu týchto dopadov. Poskytuje najpoužívanejšie a najkomplexnejšie svetové štandardy pre reporting udržateľnosti. V súčasnosti sú štandardy GRI využívané vo viac ako 100 krajinách sveta. Rozlišujeme 79 indikátorov, ktoré sú rozdelené do troch základných oblastí: ekonomickej, sociálnej a environmentálnej. Každý indikátor je označený ako základný alebo doplnkový indikátor, a zároveň ma svoju podrobnú definíciu, metodológiu a postup pre vyplňania aj zdôvodnenie jeho relevantnosti zahrnutia do správy.⁶²

GRI definuje 10 základných princípov, ktoré pomáhajú podniku približne robiť rozhodnutia pri definovaní obsahu, rozsahu a kvality controllingu a výslednej správy. 4 princípy sa vťahujú na otázky a problémy, ku ktorým je potrebné sa v správe vyjadriť. Ďalších 6 princípov pomáha dosahovať a zvyšovať kvalitu reportingu.⁶³

Cieľom systému GRI je poskytovať čitateľom správy zrozumiteľnosť o rozsahu aplikovaných smerníc GRI a ďalších súčastí reportingového rámca v procese prípravy správy. Poskytovať autorom správy víziu a smer pre neustále rozširovanie aplikácie reportingového rámca GRI.⁶⁴

2. United Nations Global Compact

United Nations Global Compact predstavuje svetovo najväčšiu iniciatívu zodpovedného podnikania. Členské spoločnosti sa zaväzujú fungovať v súlade so základnými princípmi, ktoré sa týkajú ľudských práv, pracovných vzťahov, životného prostredia a boja proti korupcií. Iniciatíva je dostupná na dobrovoľnej báze pre všetky druhy organizácií. Členstvo je podmienené tvorbou a predkladaním reportov o úspešnosti uplatňovania princípov Global Compact.⁶⁵

⁶² GLOBAL REPORTING INITIATIVE, [online], [cit. 2020-11-19], Dostupné na: <https://www.globalreporting.org/about-gri/>

⁶³ DUBCOVÁ, G., Nové trendy zodpovedného podnikania na Slovensku. Vedecká monografia., Bratislava : Vydavateľstvo Ekonóm, 2013, s. 93, ISBN 978-80-225-3746-9

⁶⁴ MAJDÚCHOVÁ, H. Reportovanie a indikátory spoločensky zodpovedného podnikania podnikateľskej sféry na Slovensku: Indikátory spoločensky zodpovedného správania podnikateľskej sféry na Slovensku v súčasnej etape ekonomického vývoja: [zborník vedeckých prác]. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2011, , 32-42. ISBN 978-80-225-3259-4.

⁶⁵ United Nations Global Compact, Guide to corporate sustainability,[online],[cit.2020-11-19], Dostupne na :https://d306pr3pise04h.cloudfront.net/docs/publications%2FUN_Global_Compact_Guide_to_Corporate_Sustainability.pdf

Obrázok č. 17: Prehľad základných princípov iniciatívy UN Global Compact.

Prehľad základných princípov iniciatívy UN Global Compact	
Ľudské práva	Princíp 1: Podniky by mali podporovať a rešpektovať ochranu medzinárodne vyhlásených ľudských práv. Princíp 2: Podniky by mali zaistiť, aby sa nepodieľali na porušovaní ľudských práv.
Pracovné vzťahy	Princíp 3: Podniky by mali dodržiavať slobodu združovania a uznať právo na kolektívne vyjednávanie. Princíp 4: Podniky by mali odstrániť akékoľvek formy nútenej a povinnej práce. Princíp 5: Podniky by mali eliminovať akékoľvek formy detskej práce. Princíp 6: Podniky by mali odstrániť diskrimináciu v zamestnaní.
Životné prostredie	Princíp 7: Podniky by mali podporovať ochranu životného prostredia. Princíp 8: Podniky by mali podporovať iniciatívy na podporu väčšej zodpovednosti za životné prostredie. Princíp 9: Podporovať vývoj a šírenie technológií šetrných k životnému prostrediu.
Boj proti korupcií	Princíp 10: Podniky by mali bojovať proti korupcii vo všetkých jej formách vrátane vydierania a podplácania.

Zdroj: Spracované podľa United Nations Global Compact, Guide to corporate sustainability, [online],[cit. 2020-11-19], 2020 , Dostupné na: https://d306pr3pise04h.cloudfront.net/docs/publications%2FUN_Global_Compact_Guide_to_Corporate_Sustainability.pdf

3. Smernice OECD pre nadnárodné spoločnosti

Smernice OECD pre nadnárodné spoločnosti predstavujú odporúčania vlád pre nadnárodné spoločnosti pôsobiace v príslušných krajinách. Predstavujú nezáväznú zásadu a normy pre zodpovedné podnikanie v globálnom kontexte v súlade s platnými zákonmi a medzinárodne uznávanými normami. Tieto smernice sú jediným multilaterálne dohodnutým a komplexným kódexom zodpovedného podnikania, ktoré sa vlády zaviazali podporovať. Obsahovo sú smernice zamerané na oblasti zamestnaneckých vzťahov, ľudských práv, životného prostredia, boj proti korupcií, záujmy spotrebiteľov, konkurenciu.

Smernice paralelne vyžadujú väčšiu otvorenosť a odporúčajú, aby podniky poskytovali informácie týkajúce sa: výsledkov hospodárenia podniku, plánov a cieľov podniku, vlastníckych vzťahov, zoznamu členov dozornej rady a výkonného manažmentu,

predvídateľných rizikových faktorov, vzťahov k zamestnancom a ostatným stakeholderom, štruktúre riadenia a politike podniku.⁶⁶

4. Program REAP

Responsible Entrepreneurs Achievement Program (REAP) je program na podávanie správ založený na CSR. Bol vyvinutý agentúrou UNIDO s cieľom pomôcť malým a stredným podnikom v ich úsilí implementovať manažérske prístupy a prevádzkové metódy založené na CSR, a tak zosúladiť hospodárske, sociálne a environmentálne aspekty podnikania. Na základe desiatich princípov globálneho paktu OSN, ako aj medzinárodných štandardov v sociálnej a environmentálnej oblasti, ako sú ISO 14001, SA 8000 alebo OHSAS 18001, poskytuje štruktúrovaný rámec v kombinácii s analytickým softvérom, ktorý slúži na zhromažďovanie, spracovanie, hodnotenie a vykazovanie údajov na sledovanie pokroku pri implementácii ZP v malých a stredných podnikoch. Princípy programu sa zameriavajú na ľudské práva, personálny manažment, životné prostredie, korektné správanie organizácie a etické princípy v ekonomike podniku.⁶⁷

B. Metódy controllingu zodpovedného podnikania určené štandardmi zodpovedného podnikania.

Predstavujú skupinu foriem ZP determinujúcu metódy controllingu ZP, ktoré umožňujú merateľnosť, certifikovateľnosť a auditovateľnosť na dobrovoľnej báze, s vysokou záväznosťou.⁶⁸

1. ISO 14000

Medzinárodná norma, ktorá špecifikuje požiadavky na systém environmentálneho manažérstva. ISO 14000 poskytuje usmernenia pre fázový prístup k zavedeniu, implementácii, údržbe a zlepšeniu systému environmentálneho manažérstva, ktorý môžu organizácie vrátane malých a stredných podnikov prijať na zlepšenie svojich environmentálnych vlastností. Norma nestanovuje žiadne absolútne požiadavky na environmentálne správanie, kladie však dôraz na dodržiavanie legislatívnych požiadaviek

⁶⁶OECD Corporate Responsibility [online], [cit.2020-11-19] Dostupné na: <https://www.oecd.org/daf/inv/corporateresponsibility/35315900.pdf>

⁶⁷United Nations Industrial Development Organization [online], [cit. 2020-11-19] Dostupné na: <https://www.unido.org/who-we-are/unido-brief>

⁶⁸ DUBCOVÁ, G., Nové trendy zodpovedného podnikania na Slovensku. Vedecká monografia., Bratislava :Vydavateľstvo Ekonóm , 2013, s. 85, ISBN 978-80-225-3746-9

týkajúcich sa jednotlivých zložiek životného prostredia. Základom je identifikácia všetkých možných environmentálnych aspektov, ktoré majú vplyv na životné prostredie.⁶⁹

2. AA1000

Séria štandardov **AccountAbility AA1000** sú rámcové štandardy založené na princípoch, ktoré používajú globálne podniky, súkromné podniky, vlády a ďalšie verejné a súkromné organizácie na preukázanie vodcovstva a výkonnosti v oblasti zodpovednosti a udržateľnosti.

Obrázok č. 18: Základné princípy štandardov AA1000.

Základné princípy štandardov AA1000	
Inklúzia	Ľudia by mali mať slovo pri rozhodovaní, ktoré sa ich dotýka.
Dôležitosť	Tvorcovia rozhodnutí by mali identifikovať a mať jasno v otázkach udržateľnosti, na ktorých záleží.
Schopnosť reagovať	Organizácie by mali konať transparentne v otázkach trvalej udržateľnosti a súvisiacich dopadoch.
Dopad	Organizácie by mali monitorovať, merať a niesť zodpovednosť za to, ako ich kroky ovplyvňujú ich širšie ekosystémy.

Zdroj: Spracované podľa AA1000 AccountAbility Principles, [online],[cit. 2020-11-19], Dostupné na: https://www.accountability.org/static/6b3863943105f2a5c4d5fc96affb750d/aa1000_accountability_principles_2018.pdf

3. SA 8000

Norma SA8000 je medzinárodný štandard, ktorý upravuje a monitoruje predovšetkým pracovné podmienky zamestnancov a je využívaný pri certifikácii pre nezávislé posúdenie organizácie z hľadiska plnenia požiadaviek tejto normy, legislatívnych predpisov a vlastných požiadaviek v oblasti pracovného prostredia. Systém si podľa tejto normy zavádzajú tie firmy, ktoré chcú deklarovat', že venujú príslušnú pozornosť nielen kvalite riadenia, ale taktiež zdraviu a bezpečnosti pracovníkov a vhodným podmienkam pre ich ďalší rozvoj v pracovnom i osobnom živote.

Základné princípy **SA8000 Standard** vychádzajú z nasledujúcich okruhov:

- Detská práca
- Nútená alebo povinná práca
- Zdravie a bezpečnosť

⁶⁹Norma ISO 1400,[online],[cit.2020-11-19], Dostupné na: <https://www.iso.org/iso-14001-environmental-management.html>

- Sloboda združovania a právo na kolektívne vyjednávanie
- Diskriminácia
- Disciplinárne postupy
- Pracovný čas
- Odmena
- Manažérsky systém⁷⁰

Organizácie certifikované podľa SA8000 sa dobrovoľne hlásia k tomu, že uplatňujú nad rámec legislatívy všetky princípy **Corporate Governance**, odmietajú korupciu, venujú adekvátnu starostlivosť budovaniu kvalitných vzťahov so zákazníkmi, spotrebiteľmi, zamestnancami a dodávateľmi⁷¹

4. ISO 26000

ISO 26000 Usmernenie k spoločenskej zodpovednosti je medzinárodná norma ISO poskytujúca usmernenie pre spoločenskú zodpovednosť podnikov. Je určená na použitie organizáciami všetkých typov, vo verejnom aj súkromnom sektore, v rozvinutých a rozvojových krajinách, ako aj v transformujúcich sa ekonomikách. Pomôže im v ich úsilí pôsobiť spoločensky zodpovedným spôsobom, ktorý spoločnosť čoraz viac vyžaduje. ISO 26000 obsahuje dobrovoľné usmernenie, nie požiadavky, a preto nie je určená na certifikačné účely.

ISO 26000 pomôže všetkým typom organizácií pôsobiť sociálne zodpovedným spôsobom poskytovaním pokynov vzťahujúcich sa na:

- Pojmy a definície týkajúce sa spoločenskej zodpovednosti.
- Podstatu, trendy a charakteristiky sociálnej zodpovednosti.
- Zásady a postupy týkajúce sa spoločenskej zodpovednosti.
- Kľúčové témy a otázky spoločenskej zodpovednosti.
- Integrácia, implementácia a podpora spoločensky zodpovedného správania v celej organizácii a prostredníctvom jej politík a postupov v rámci organizácie.
- Identifikácia a spolupráca so zainteresovanými stranami.
- Komunikácia záväzkov, výkonnosti a ďalších súvisiacich informácií

⁷⁰ Norma SA8000, [online], [cit.2020-11-20], Dostupné na: <https://www.tuvsud.com/sk-sk/cinnosti/audit-a-certifikacia-systemov/sa8000-certifikacia-systemov-spolocenskej-zodpovednosti-organizacie>

⁷¹ DUBCOVÁ, G., Nové trendy zodpovedného podnikania na Slovensku. Vedecká monografia., Bratislava : Vydavateľstvo Ekonóm , 2013, s. 85, ISBN 978-80-225-3746-9

k spoločenskej zodpovednosti.⁷²

Medzi kľúčové témy a otázky o spoločenskej zodpovednosti, ktoré rieši ISO 26000 môžeme zaradiť: riadenie a správa organizácie, personálny manažment, ľudské práva, angažovanie v komunite a rozvoj komunit, ochrana spotrebiteľa, životné prostredie, korektné postupy v činnosti organizácie.

Controlling podľa ISO 26000 môže byť realizovaný:

- Komplementárne podľa viacerých čiastkových štandardov podporujúcich piliere zodpovedného podnikania.
- Individuálne podľa jedného dominantného štandardu alebo iniciatívy.
- Podľa štandardov GRI.⁷³

5. ISO 37001

ISO 37001 predstavuje medzinárodný štandard pre manažérske systémy v boji proti korupciám. Tento štandard je dostupný pre všetky typy a veľkosti podnikov po celom svete, ktoré sa zaväzujú k proti korupčnému správaniu a politike ISO 37001, špecifikuje požiadavky a poskytuje usmernenie pre vytvorenie, implementáciu, udržiavanie, prehodnotenie a zlepšenie systému riadenia proti korupcii. Systém môže byť samostatný alebo môže byť integrovaný do celkového systému riadenia.⁷⁴

ISO 37001 sa zaoberá činnosťami organizácie ako napríklad: korupcia vo verejnom, súkromnom a neziskovom sektore, úplatkárstvo zo strany personálu organizácie konajúceho v mene organizácie alebo v jeho prospech, úplatkárstvo zo strany obchodných partnerov organizácie konajúcich v mene organizácie alebo v jej prospech, úplatkárstvo personálu organizácie vo vzťahu k činnosti organizácie.

6. The Sustainability Accounting Standards Board (SASB)

The Sustainability Accounting Standards Board je nezávislá nezisková organizácia, ktorej poslaním je vývoj a šírenie účtovných štandardov udržateľného rozvoja, ktoré

⁷²ISO 2600 Guidance On Social Responsibility, [online], [cit.2020-11-20], Dostupné na: <https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/store/en/PUB100258.pdf>

⁷³ DUBCOVÁ G., Controlling zodpovedného podnikania Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2015, s. 42, ISBN 978-80-225-4106-0

⁷⁴ FIELD A., ISO 37001: An Introduction to Anti-Bribery Management Systems, IT Governance Ltd, 2017, s 8, ISBN 978-18-492-8954-2

pomáhajú verejným korporáciám zverejňovať dôležité a pre rozhodovanie užitočné informácie pre investorov.⁷⁵

Táto misia sa dosahuje prísny procesom, ktorý zahŕňa výskum založený na dôkazoch a širokú a vyváženú účasť zainteresovaných strán. SASB vyvinula pre daný sektor kľúčové ukazovatele výkonu (KPI) pre udržateľnosť, ktoré dopĺňajú zásady rámca CDSB týkajúce sa nahlasovania informácií o životnom prostredí v hlavnej podnikovej správe.⁷⁶

C. Metódy controllingu zodpovedného podnikania určené indexmi zodpovedného podnikania.

Predstavujú skupinu foriem ZP determinujúcich metódy controllingu ZP, ktoré umožňujú merateľnosť a kótovateľnosť na príslušnej burze, pričom certifikovateľnosť a auditovateľnosť na dobrovoľnej báze je ich podmienkou. Sú charakteristické najvyššou záväznosťou.

1. Dow Jones Sustainability Index series (DJSI)

Dow Jones Sustainability Index series sú skupinou indexov pre investorov, ktorí si uvedomili, že udržateľné obchodné praktiky sú rozhodujúce pre vytváranie dlhodobej hodnoty pre akcionárov a ktorí chcú vo svojich investičných portfóliách odrážať svoje presvedčenie o udržateľnosti. Indexy boli uvedené na trh v roku 1999 ako prvý globálny štandard udržateľnosti a sleduje výkonnosť akcií popredných svetových spoločností z hľadiska ekonomických, environmentálnych a sociálnych kritérií. DJSI uplatňuje transparentný proces výberu spoločností založený na pravidlách na základe celkových skóre udržateľnosti spoločností vyplývajúcich z každoročného hodnotenia podnikovej udržateľnosti. Do skupiny Dow Jones Sustainability Index sú vybrané iba spoločnosti s najvyšším hodnotením v rámci každého odvetvia. Z tohto procesu nie sú vylúčené žiadne odvetvia.⁷⁷

⁷⁵ HILL J., Environmental, Social, and Governance (ESG) Investing: A Balanced Analysis of the Theory and Practice of a Sustainable Portfolio, Academic Press, 2020, s 173 , ISBN 978-01-281-8693-0

⁷⁶ Climate Disclosure Standards Board, [online], [cit.2021-02-12] <https://www.cdsb.net/sustainability-accounting-standards-board-sasb>

⁷⁷ Dow Jones Sustainability Index series. [online], [cit. 2020-11-21]. Dostupné na: <https://www.spglobal.com/esg/csa/indices/djsi-index-family>.

2. Calvert Social Index

Indexy Calvert zahŕňajú spoločnosti so silným profilom udržateľnosti, ktoré ako celok môžu mať potenciál splniť alebo prekročiť výkon bežných referenčných hodnôt pre široký trh. Používajú sa od roku 2000 a hodnotia ekonomickú situáciu amerických spoločností, ktoré deklarujú ZP. Metodika je postavená na pozitívnej selekcii podnikov a sústreďuje sa na perspektívnu analýzu z aspektu: produktov podniku, životného prostredia, pracovného miesta, integrity.⁷⁸

3. FTSES4GOOD series

Séria indexov **FTSE4Good** je navrhnutá na meranie výkonnosti spoločností preukazujúcich postupy v oblasti životného prostredia, sociálnych vecí a riadenia. Vďaka transparentnému riadeniu a jasne definovaným kritériám sú indexy FTSE4Good vhodnými nástrojmi, ktoré môže pri príprave alebo hodnotení udržateľných investičných produktov používať široká škála účastníkov trhu.

Obrázok č. 19: Hlavné spôsoby využitia Indexu FTSE4Good.

Hlavné spôsoby využitia Indexu FTSE4Good	
Finančné produkty	Ako nástroje pri vytváraní investícií na sledovanie indexu, finančných nástrojov alebo produktov fondov zameraných na udržateľné investície.
Výskum	Na identifikáciu environmentálne a sociálne udržateľných spoločností.
Referencia	Ako transparentný a vyvíjajúci sa globálny štandard, podľa ktorého môžu spoločnosti hodnotiť svoj pokrok a dosiahnuté výsledky.
Benchmarking	Ako referenčný index na sledovanie výkonnosti udržateľných investičných portfólií.

Zdroj: Spracované podľa FTSES4GOOD series. [online], [cit.2020-11-21]. Dostupné na: <https://www.ftserussell.com/products/indices/ftse4good>

4. KLD Global Sustainability Index Series

KLD Global Sustainability Index uviedla na burzu organizácia KLD Research & Analytics v roku 2007 a v súčasnosti predstavuje benchmarking vytváraný na základe aplikácie kritérií ESG s prioritnou lokalizáciou podľa konkrétnych geografických oblastí.

⁷⁸ DUBCOVÁ G., Controlling zodpovedného podnikania Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2015, s. 43, ISBN 978-80-225-4106-0

Metodika KLD Global Sustainability Index využíva:

- **Hodnotiace ukazovatele** – na báze kritérií ESG: z aspektu udržateľného rozvoja podniku dosahovaného ekonomickou výkonnosťou, stabilizovaným rozvojom v environmentálnej oblasti, etickými pravidlami v sociálnej oblasti a vyváženosťou v oblasti Corporate Governance.
- **Pozitívna selekcia** – miera aplikácie kritérií ESG: podporuje aktivity rozvoja a ochrany životného prostredia, zachovávanie a rozvoj ľudských práv, odborová angažovanosť, rozvoj miestnej komunity, občianska angažovanosť, boja proti korupcií.
- Lokalizácia podľa konkrétnych geografických oblastí: Severná Amerika, Európa, Ázia a Tichomorje.⁷⁹

1.2.4 *Aktuálne trendy reportingu zodpovedného podnikania*

Nasledujúca podkapitola je zameraná na aktuálne trendy v oblasti reportingu zodpovedného podnikania, ktoré môžeme v posledných rokoch v oblasti reportingu CSR zaznamenať. Jedná sa o nasledovné trendy:

1. eXtensible Business Reporting Language

eXtensible Business Reporting Language je štandard podporovaný technickým riešením, ktoré umožňuje automatické spracovanie informácií. Podstata jeho fungovania spočíva vo vybratí informácií z reportu, ktoré sú v reporte označené štítkom a vďaka tomu je systém schopný automaticky informácie nájsť, nahrat' a ďalej spracovať. Výhodou je, že uvedený proces vyhľadávania informácií, ich zápisu a porovnania prebieha automaticky, čo vedie k nižšej chybovosti a ku kratšej dobe potrebnej na analýzu dát.⁸⁰

2. Reportovanie o prechode na udržateľný model.

Za posledné desaťročia boli predkladané rôzne návrhy týkajúce sa problematiky zodpovedného podnikania a udržateľného rozvoja, akými sú limity, rozvoj alebo napredovanie - jedná sa o modely udržateľnej ekonomiky ako napr.: zelená ekonomiky, obehová ekonomika alebo napredovanie bez rastu.

⁷⁹ DUBCOVÁ, G., Nové trendy zodpovedného podnikania na Slovensku. Vedecká monografia., Bratislava :Vydavateľstvo Ekonóm , 2013, s. 92, ISBN 978-80-225-3746-9

⁸⁰ KAŠPAROVÁ K, - KUNZ V., Moderní přístupy ke společenské odpovědnosti firem a CSR reportování, Praha :Grada Publishing, 2013, s. 64, ISBN 978-80-247-4480-3

V závislosti o zvoleného modelu budú môcť spoločnosti zamerať na zlepšenie svojho výkonu a obmedzenie svojho dopadu na okolie. Organizácia bude smerovať k tomuto modelu takým spôsobom, aby rozvíjala ekonomiku a vytvárala hodnoty pre spoločnosť ako celok, zatiaľ čo bude znižovať spotrebu zdrojov, odpadu a znečisťovanie ekosystému. Reporty zodpovedného podnikania by mali v budúcnosti vyjadrovať aké pokroky spoločnosti robia smerom k dosiahnutiu zvoleného modelu zodpovedného podnikania. Meranie výkonnosti podniku v tomto smere bude odzrkadľovať ako rýchlo sa spoločnosti blížila k zvolenému modelu zodpovedného podnikania.⁸¹

3. Reportovanie o dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja.

Organizácia Spojených Národov v spolupráci s lídrami korporácií z rozličných sektorov definovali spoločné ciele pre vlády a korporácie pod názvom ciele udržateľného rozvoja ako podporu prechodu k udržateľnej ekonomike. Hlavným cieľom z pohľadu OSN bolo aby sa korporácie zaviazali k plneniu cieľov v rámci udržateľného rozvoja, ktoré sú podstatné pre spoločnosť.⁸²

4. Reportovanie so zameraním na záujem investorov.

Niektoré organizácie považujú investorov za hlavný hnací motor pri prechode na udržateľnú ekonomiku. Ich pokračujúce zapájanie by bolo dosiahnuté tvorbou reportov s relevantným obsahom, ktorý by podporoval ich rozhodovací proces. Organizácie ako Carbon Disclosure Project alebo International Integrated Reporting Council boli založené aby vytvorili indikátory, ktoré by napomáhali podnikom informovať investorov o špecifických aspektoch ich výkonnosti a rizikách alebo prepojení medzi ich stratégiou a udržateľnosťou.⁸³

5. Reportovanie ESG

Reportovanie ESG (Environmental, Social, Governance) predstavuje zverejňovanie údajov vysvetľujúcich vplyv a pridanú hodnotu podniku v troch oblastiach: **životné**

⁸¹Sustainability and Reporting Trends in 2025. [online], [cit.2020-11-20], Dostupné na: <https://growthorientedsustainableentrepreneurship.files.wordpress.com/2018/06/csr-sustainability-and-reporting-trends-in-2025.pdf>

⁸²Sustainability and Reporting Trends in 2025. [online], [cit.2020-11-20], Dostupné na: <https://growthorientedsustainableentrepreneurship.files.wordpress.com/2018/06/csr-sustainability-and-reporting-trends-in-2025.pdf>

⁸³Sustainability and Reporting Trends in 2025. [online], [cit. 2020-11-20], Dostupné na: <https://growthorientedsustainableentrepreneurship.files.wordpress.com/2018/06/csr-sustainability-and-reporting-trends-in-2025.pdf>

prostredie, sociálna správa a riadenie spoločnosti. Výkazníctvo ESG predstavuje zverejnenie významných rizík a príležitostí ESG z kvalitatívneho aj kvantitatívneho hľadiska.

Patrí sem ochrana životného prostredia a problémy ako zmena podnebia alebo nedostatok prírodných zdrojov. Zo sociálnej oblasti napríklad problémy v oblasti pracovných postupov, bezpečnosť výrobkov alebo ochrana údajov. ESG zahŕňa aj správu vecí verejných, rozmanitosť správnych rád, platy vedúcich pracovníkov alebo daňovú transparentnosť.⁸⁴

V dnešnej dobe sa mnoho podnikov rozhodlo integrovať svoje správy o ESG do svojich výročných správ, aby preukázali, ako je udržateľnosť zakomponovaná do ich podnikania.

6. Reportovanie TCFD

Pracovná skupina Rady pre finančnú stabilitu pre zverejňovanie finančných informácií týkajúcich sa klímy - **Task Force on Climate-related Financial Disclosures** (TCFD) je iniciatíva založená s cieľom vypracovať súbor odporúčaní pre dobrovoľné a konzistentné zverejňovanie informácií o finančných rizikách v súvislosti so zmenou klímy.

TCFD postavila svoje odporúčania okolo štyroch tematických oblastí, ktoré predstavujú kľúčové prvky fungovania organizácií: **riadenie, stratégia, riadenie rizík, metriky a ciele**. Cieľom týchto tematických oblastí je vzájomné prepojenie a vzájomná informovanosť. Odporúčania TCFD o zverejňovaní finančných informácií týkajúcich sa klímy sú všeobecne prijateľné a uplatniteľné na organizácie naprieč sektormi a jurisdikciami. Sú navrhnuté tak, aby získavali užitočné, rozhodovacie, výhľadové informácie, ktoré môžu byť zahrnuté do bežných finančných správ.⁸⁵

Na príklade aktuálnych trendov môžeme vidieť, že v oblasti reportingu CSR dochádza k neustálemu vývoju a napredovaniu v zmysle nových trendov. Pre jednotlivé podniky sa stáva čoraz viac dôležitejšou oblasť životného prostredia, ktorá bola v minulosti často zanedbávaná a dôsledky tohto nezájmu budú pociťovať budúce generácie.

⁸⁴ESG oversight: The corporate director's guide. [online], [cit. 2021-02-11], Dostupné na: <https://www.pwc.com/us/en/services/governance-insights-center/esg-guidebook-layout-final.pdf>

⁸⁵ Task Force on Climate-related Financial Disclosures - 2020 Status Report, [online], [cit.2020-02-11], Dostupné na: https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2020/09/2020-TCFD_Status-Report.pdf

2 CIEĽ PRÁCE

2.1 Globálny cieľ

Globálnym cieľom záverečnej práce je identifikovať, analyzovať a hodnotiť ťažiskové atribúty rozvoja systému reportovania zodpovedného podnikania/udržateľného rozvoja a v závere odporučiť adekvátne zlepšenia.

Na lepšie objasnenie danej problematiky slúži špecifikovanie parciálnych cieľov v teoretickej a praktickej časti.

2.2 Parciálne ciele

2.2.1 *Parciálne ciele v teoretickej časti*

Parciálnym cieľom v teoretickej časti záverečnej práce bolo objasnenie teoretického konceptu zodpovedného podnikania z pohľadu nasledovných oblastí:

- Charakteristika a objasnenie centrálnych princípov zodpovedného podnikania,
- Charakteristika jednotlivých oblastí zodpovedného podnikania,
- Význam a kategorizácia teórie stakeholderov,
- Vymedzenie jednotlivých kategórií systémov reportovania zodpovedného podnikania,
- Definovanie základných princípov reportingu zodpovedného podnikania,
- Analýza aktuálnych trendov reportovania zodpovedného podnikania/ udržateľného rozvoja,
- Odporučiť adekvátne zlepšenia.

2.2.2 *Parciálne ciele v aplikačnej časti*

V rámci parciálnych cieľov aplikačnej časti záverečnej práce boli stanovené nasledujúce ciele:

- Všeobecná charakteristika podniku HSH, s.r.o.,
- Analýza konceptu zodpovedného podnikania v rámci podniku HSH, s.r.o.,
- Implementácia fungujúceho systému reportingu zodpovedného podnikania,
- Tvorba integrovaného reportu spoločnosti HSH, s.r.o. na báze princípov UN Global Compact a princípov ESG,
- Odporúčenie adekvátnych zlepšení.

3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA

Nasledujúca kapitola ja zameraná na špecifikovania jednotlivých metód, ktoré boli zvolené pri tvorbe záverečnej práce. V práci boli použité všeobecné vedecké metódy a špecifické vedecké metódy.

3.1 Všeobecné vedecké metódy

Všeobecné vedecké metódy boli použité predovšetkým v teoretickej časti záverečnej práce. V práci boli využité nasledujúce metódy:

- **Analýza** – rozbor a rozkladanie na jednotlivé časti, prvky či zložky. Metóda bola využitá predovšetkým v praktickej časti pri analyzovaní prístupu spoločnosti k životnému prostrediu.
- **Syntéza** – spájanie a zlúčenie jednotlivých častí alebo prvkov do celku. Metóda bola použitá pri tvorbe integrovaného reportu.
- **Indukcia** – vytvorenie všeobecných záverov na základe jednotlivých úsudkov. Metóda bola použitá v teoretickej časti pri hodnotení spoločných znakov zodpovedného podnikania.
- **Dedukcia** – vyvodzovanie logických záverov na základe známych faktov. Metóda bola využitá formulovaní jednotlivých záverov a odporúčaní.
- **Analógia** – prenos informácií z určitého predmetu na konkrétny predmet. Metóda bola použitá pri aplikácii teoretických poznatkov na skúmaný podnik.
- **Abstrakcia** - empirická vedecká metóda, ktorá redukuje prvky na ich vlastnosti a väzby medzi nimi.
- **Komparácia** – porovnávanie objektov alebo javov, ktoré majú spoločnú črtu. Metóda bola využitá pri porovnávaní teoretických prístupov k zodpovednému podnikaniu.
- **Konkretizovanie** – logická metóda, ktorá z teoretických poznatkov vyvodzuje reálne príklady.

3.2 Špecifické vedecké metódy

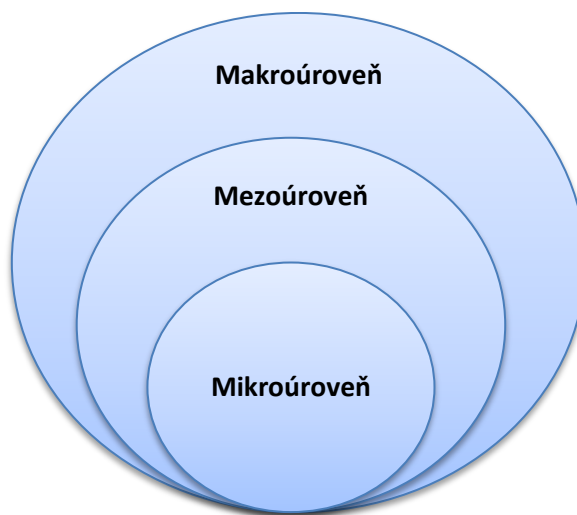
V nasledujúcej podkapitole sú zadefinované metódy pre ekonómiu a špecifické metódy pre diplomovú prácu, ktoré boli použité v záverečnej práci.

3.2.1 Špeciálne metódy pre ekonómiu

- **Matematické metódy** – boli použité na analýzu ekonomickej situácie a vyhodnotenie jednotlivých ekonomických ukazovateľov v praktickej časti.
- **Štatistické metódy** – boli použité na účely sledovania vývoja jednotlivých indikátorov v rámci cieľov udržateľného rozvoja.
- **Informačno - komunikačné metódy** – boli využité predovšetkým pri získavaní, spracovaní a uchovávaní jednotlivých údajov.
- **Grafické metódy** - boli použité na zhotovenie grafov, tabuliek a schém na zjednodušenie vizualizácie jednotlivých vzťahov.
- **Metóda simulačného modelovania** – metóda bola využitá najmä v praktickej časti pri implementácii reportingu ZP.

3.2.2 Špeciálne metódy pre diplomovú prácu

Obrázok č. 20: Schéma makroúroveň – mezoúroveň - mikroúroveň .

Zdroj: Vlastné spracovanie.

- **Makroúroveň** – vpracovanie analýzy adekvátnych makroekonomických indikátorov.
- **Mezsoúroveň** – stručná charakteristika Únie hydinárov a segmentu zodpovedných podnikov.
- **Mikroúroveň** – analýza systému fungovania väzieb medzi Etickým manažmentom, Controllingom ZP a Reporting ZP.
- **Metodika UN Global Compact a ESG** – bola využitá pri tvorbe integrovaného reportu na základe jednotlivých princípov.
- **Metodika Integrovaného reportu** – bola využitá pri integrácii údajov o zodpovednom podnikaní a finančných údajoch spoločnosti.

3.3 Charakteristika objektu výskumu

Pre účely záverečnej práce sme ako skúmaný podnik v aplikačnej časti zvolili spoločnosť HSH, s.r.o. Sídlo spoločnosti sa nachádza v Nitrianskom kraji v obci Veľké Zálužie na ulici Majer 236. Spoločnosť vznikla zápisom do Obchodného registra Okresného súdu Nitra 20. marca 1992. Spoločnosť HSH s.r.o. je výlučne v súkromnom tuzemskom vlastníctve a na základe veľkosti a štruktúry ju môžeme zaradiť do kategórie malých a stredných podnikov. Spoločnosť HSH, s.r.o. môžeme na základe údajov Štatistického úradu Slovenskej republiky zaradiť do odvetvia priemyselnej výroby, konkrétne do subjektov zaoberajúcich sa výrobou potravín - SK NACE 10120 Spracovanie a konzervovanie hydínového mäsa.

3.4 Definovanie inovatívnosti realizovaného výskumu

Inovatívnosť realizovaného výskumu môžeme zdefinovať na základe nasledovných charakteristík:

- Analýza konceptu zodpovedného podnikania v podniku, v ktorom je zodpovedné podnikanie priamo deklarované a nie vynútené,
- Návrh modelu reportingu zodpovedného podnikania v rámci skúmaného podniku,
- Výskum v inovatívnej oblasti v rámci rodinného podniku s reálnymi dátami
- Výsledný report predstavuje prvý integrovaný report v oblasti malých a stredných podnikov.

4 VÝSLEDKY PRÁCE ZO SKÚMANIA SYSTÉMU REPORTINGU ZODPOVEDNÉHO PODNIKANIA V SELEKTOVANOM PODNIKU

Súčasťou aplikačnej časti záverečnej práce je analýza konceptu zodpovedného podnikania v rámci podniku na Slovensku. V práci sa zameriavame na sledovanie ekonomickej, naturálnej a etickej stránky podnikania zvoleného podniku. Výsledkom je realizácia integrovaného reportu, ktorý predstavuje formalizované vyjadrenie controllingu zodpovedného podnikania daného podniku. Nasledujúce podkapitoly 4.1 a 4.2 znázorňujú obsah integrovaného reportu spoločnosti HSH, s.r.o.

4.1 Situačná analýza podniku

4.1.1 Všeobecná charakteristika podniku HSH,s.r.o.

„Pre HSH je imanentne dôležitý synergický efekt diverzity, inklúzie, rešpektu a úcty k ľuďom, prírode a životnému prostrediu, veď bázou našej produkcie je živý organizmus.“

- motto spoločnosti HSH, s.r.o.

Spoločnosť HSH, s.r.o. je slovenská rodinná spoločnosť pôsobiaca na trhu s hydinovými výrobkami a v dnešnej dobe patrí k najdynamickejším spracovateľským hydinným podnikom. Spoločnosť bola založená v roku 1992 vo Veľkom Záluží. Od začiatku sa špecializuje na výrobu čerstvej, vzduchom chladenej a hlboko zmrazenej hydiny a na výrobu širokého portfólia hydinných výrobkov – salámy, šunky, nárezy, párky, rôzne druhy nátierok a zabíjačkových špecialít. Slovesná verejnosť môže spoločnosť HSH, s.r.o. poznať predovšetkým cez značku **Kura kráľovské**. Pri chove kureníc spoločnosť uplatňuje welfare štandardy.

Pri svojom vzniku spoločnosť začínala s 19 zamestnancami a veľkou víziou - ponúkať tú najkvalitnejšiu hydinu na trhu. Denne spoločnosť spracovala 4 tony hydiny. Dnes, po 29 rokoch, má približne 200 zamestnancov a poráža až 60 ton živej váhy každý deň. Prvotnou myšlienkou vzniku spoločnosti bolo dodávať na trh kvalitné, zdravotne bezpečné, biologicky a nutrične plnohodnotné produkty, a tak sa aktívne podieľať na zabezpečení potravinovej sebestačnosti Slovenskej republiky

Principiálne hodnoty spoločnosti sú vyvedené z 10 princípov UN Global Compact a sú deklarované prostredníctvom naplňovania cieľov udržateľného rozvoja.

Principiálne hodnoty spoločnosti HSH, s.r.o. predstavujú:

- ľudská dôstojnosť,
- spravodlivosť,
- rešpekt voči životnému prostrediu,
- lojálnosť,
- zodpovednosť,
- čestnosť,
- dôvera,
- solidarita a sociálne cítenie,
- rovnosť príležitostí,
- dobré meno spoločnosti.

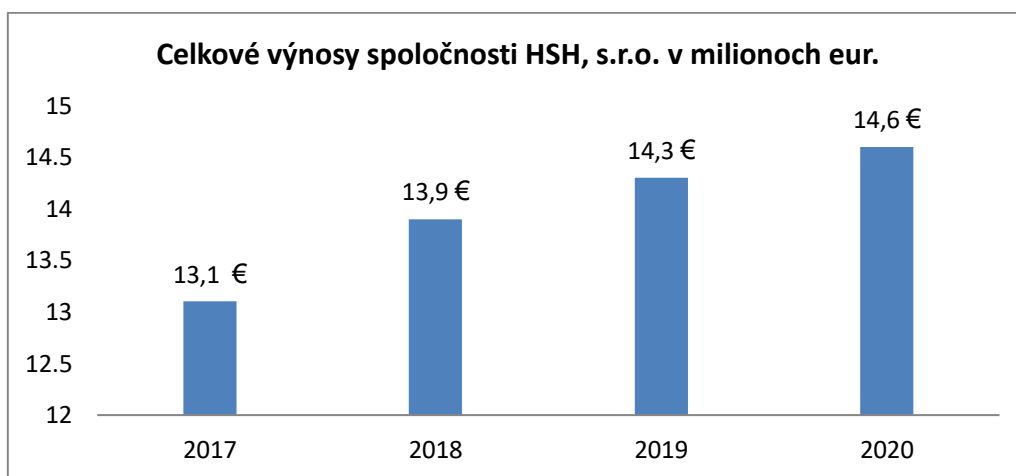
V roku 2015 získala spoločnosť prestížne ocenenie **Via Bona Slovakia** v kategórii Skvelý zamestnávateľ. Toto ocenenie udeľuje Nadácia Pontis a spoločnosť si ho vyslúžila vďaka aktivitám, ktoré sú uskutočňované v snahe pomáhať zamestnancom. Ceny udeľuje nezávislá porota, ktorú tvoria zástupcovia biznisu, štátnej správy, mimovládneho sektora, médií i vzdelávacích inštitúcií. Každý rok hľadajú férové firmy, ktoré sú niečím výnimočné, pomáhajú komunite, zamestnancom, dbajú o životné prostredie, bojujú proti korupcii alebo riešia spoločensky náročné témy.

Spoločnosť HSH, s.r.o. je aktívnym členom **Únie hydínárov Slovenska**. Každé členstvo v tejto organizácii je podmienené inštitucionalizovanými princípmi nediskriminácie, diverzity, inklúzie a rešpektu. Únia hydínárov Slovenska je stavovskou, dobrovoľnou a nepolitickou organizáciou, združujúcou slovenských lihtarov, chovateľov, spracovateľov hydiny a producentov slepačích vajec. Únia vznikla v roku 1996 a v súčasnosti má 40 členov.

4.1.2 *Ekonomika a manažment podniku*

Spoločnosť si počas celej svojej doby pôsobenia udržiavala relatívne dobrú finančnú kondíciu. Dokazujú to aj celkové výnosy spoločnosti. V roku 2020 boli vo výške 14,6 milióna €. Oproti minulému roku celkové výnosy vzrástli približne 300 tisíc € čo predstavuje nárast približne o 2 %. Celkové výnosy boli v dominantnej miere tvorené tržbami za vlastný tovar, výrobky a služby v celkovej výške 14,37 milióna €.

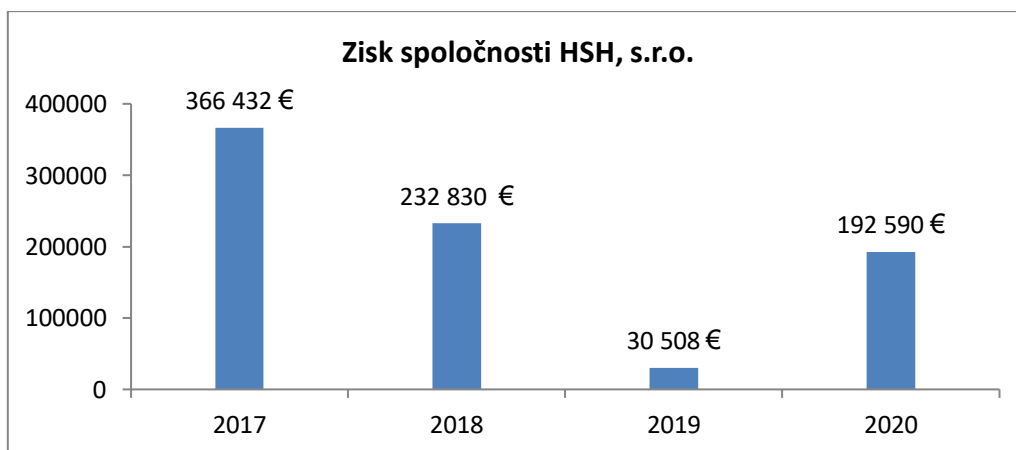
Obrázok č.21: Celkové výnosy spoločnosti HSH, s.r.o.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Fintat.sk, [online], Dostupné na: <https://www.fintat.sk/31409890>

Spoločnosť HSH, s.r.o. môžeme z dlhodobého hľadiska považovať za ziskovú. V sledovanom období spoločnosť dosiahla kladnú hodnotu zisku. Zisk spoločnosti za rok 2020 predstavuje sumu 192 590 € čo predstavuje až 531 % nárast oproti predchádzajúcemu obdobiu kedy bol zisk vo výške 30 508 €.

Obrázok č.22: Zisk spoločnosti HSH, s.r.o.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Fintat.sk, [online], Dostupné na: <https://www.fintat.sk/314098>

Obrázok č.23: Ekonomické ukazovatele spoločnosti HSH, s.r.o.

Ukazovateľ/Rok	2020	2019	2018	2017
Návratnosť vlastného kapitálu (ROE)	3,7 %	0,6 %	4,7%	7,7%
Návratnosť aktív (ROA)	2,7 %	0,4%	3,1%	5,7%
Zisková marža	1,3 %	0,2 %	1,7%	2,9%
Hrubá marža	27,3 %	26,5 %	25,6%	24,9%
Celková zadlženosť	27,3 %	30,2 %	32,4%	26,5%

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Finstat.sk, [online], Dostupné na: <https://www.finstat.sk/31409890>

Tabuľka zachytáva vybrané ukazovatele spoločnosti HSH, s.r.o. za obdobie rokov 2017 až 2020. Ukazovateľ ROE predstavuje mieru finančnej výkonnosti podniku, ktorú je možné vypočítať ako podiel čistého zisku a vlastného kapitálu spoločnosti.

Hodnota ROE v roku 2020 dosiahla 3,7 % čo predstavuje, že spoločnosť za 1 € vlastného kapitálu získala 3,7 % čistého zisku.

Ukazovateľ ROA vyjadruje výnosnosť aktív spoločnosti. Podobne ako ROE aj tento ukazovateľ zaznamenal pozitívny vývoj oproti predošlému roku. V roku 2020 dosiahol úroveň 2,7 % .

Ukazovateľ ziskovej marže vyjadruje koľko centov zisku podnik vygeneroval za každé euro predaja. Podobne ako predchádzajúce ukazovatele aj tento ukazovateľ zaznamenal rastúcu tendenciu. V roku 2020 predstavovala zisková marža 1,3 %.

Hrubá marža je finančný ukazovateľ ziskovosti, ktorý porovnáva pridanú hodnotu a celkové tržby spoločnosti. Spoločnosť v sledovanom období generovala hrubú maržu na úrovni 25 až 27 %. Tento ukazovateľ zaznamenal v sledovanom období rastúci trend.

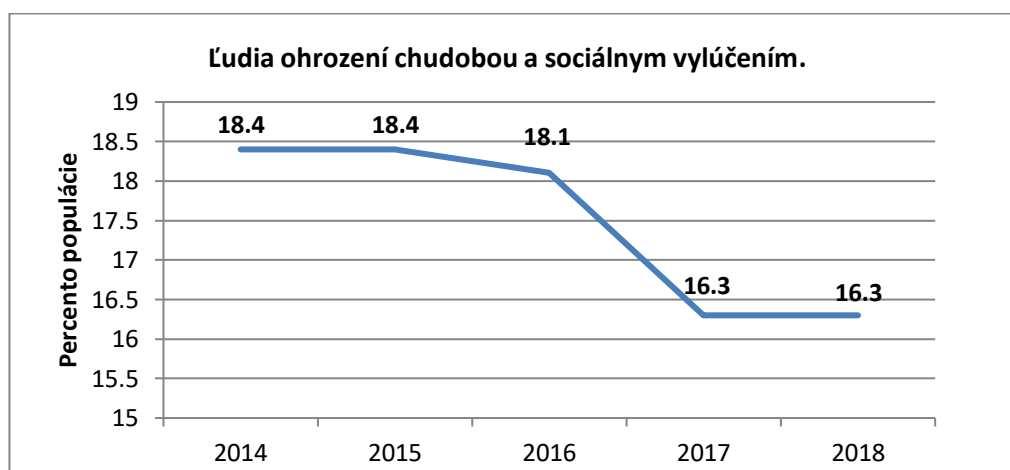
Celková zadlženosť spoločnosti sa v sledovanom období pohybuje približne na úrovni 27 až 32 %. Tento ukazovateľ hovorí o podiele cudzieho kapitálu na celkovom kapitáli podniku. V literatúre možno nájsť odporúčania, podľa ktorých by sa tento podiel mal pohybovať okolo 50% resp. až do 70%.

4.1.3 Ciele udržateľného rozvoja v rámci Slovenskej republiky

Spoločnosť HSH, s.r.o. svojou podnikateľskou činnosťou prispieva k napĺňaniu sedemnástich cieľov udržateľného rozvoja, ktoré boli prijaté ako súčasť Agendy 2030. Ciele udržateľného rozvoja, ktoré Agenda 2030 stanovuje, sa týkajú všetkých krajín sveta ale aj všetkých podnikov a jednotlivcov. Zodpovednosť za Agendu 2030 je na Slovensku rozdelená medzi Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky a Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.

Nasledujúce grafy zobrazujú relevantné ciele udržateľného rozvoj ku ktorým prispieva spoločnosť HSH, s.r.o. v rámci Slovenskej republiky:

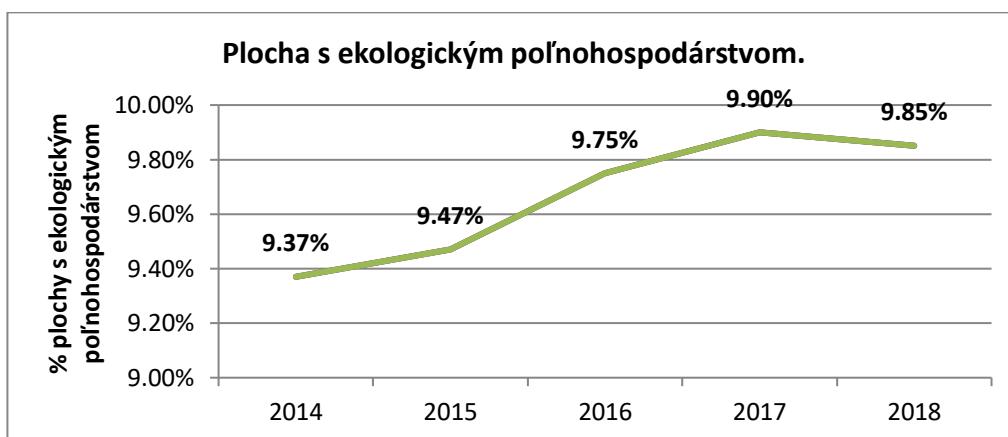
Obrázok č.24: SDG - 1 Žiadna chudoba.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostat, [online], Dostupné na:
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/no-poverty>

Podstatou cieľa SDG 1 je ukončenie chudoby vo všetkých jej formách vrátane extrémnej chudoby v priebehu nasledujúcich 15 rokov. Počíta sa so spoločnou prosperitou, základnou životnou úrovňou a dávkami sociálnej podpory pre ľudí na celom svete vrátane tých najchudobnejších a najzraniteľnejších. V rámci Slovenskej republiky sa darí znižovať počet obyvateľov ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením. V roku 2018 bol tento ukazovateľ na úrovni 16,3 % čo predstavuje približne 872 – tisíc osôb.

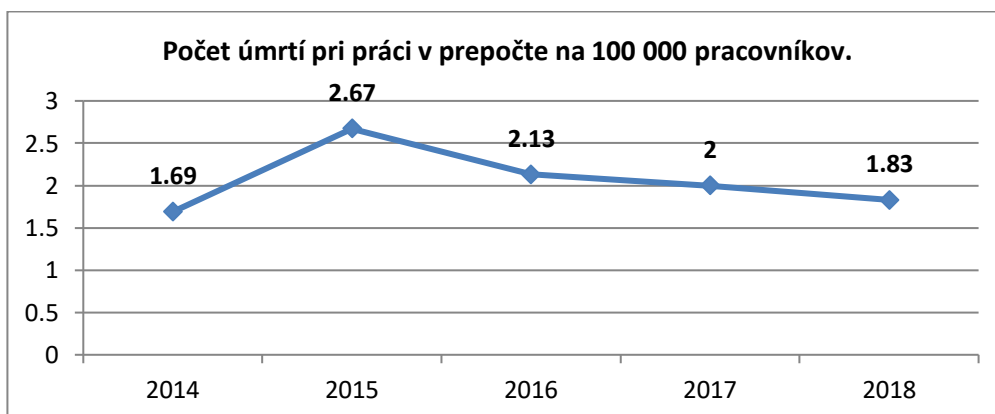
Obrázok č.25: SDG – 2 Žiadny hlad.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostat, [online], Dostupné na:
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/zero-hunger>

Cieľ SDG 2 spočíva v úsilí ukončiť hlad a podvýživu a zabezpečiť prístup k bezpečnému, výživnému a dostatočnému množstvu potravy. Trvalo udržateľný systém výroby potravín je kľúčovým faktorom pri dosahovaní tohto cieľa. Implementácia udržateľných poľnohospodárskych postupov môže pomôcť zabezpečiť budúcu potravinovú bezpečnosť v scenári zvyšujúceho sa dopytu a zmeny podnebia. Na území Slovenskej republiky predstavuje plocha na ktorej sa aplikuje ekologická forma poľnohospodárstva približne 9,85 % z celkovej poľnohospodárske vyžívanej plochy.

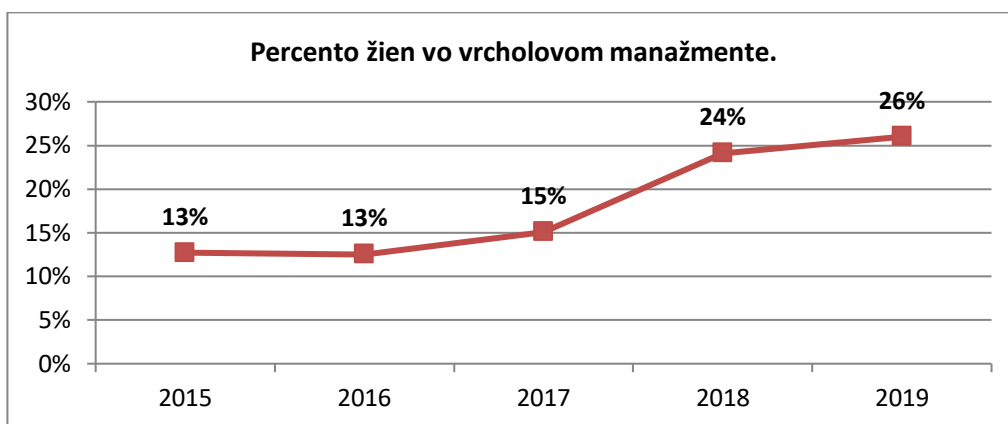
Obrázok č.26: SDG- 3 Kvalita zdravia a života.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostat, [online], Dostupné na:
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/good-health-and-well-being>

Cieľom SDG 3 je zabezpečiť zdravie pre všetkých občanov v každom veku zlepšením reprodukčného zdravia, zdravia matiek a detí, ukončením epidémií prenosných chorôb, znižovaním neprenosných a duševných chorôb. Súčasťou je aj bezpečnosť zdravia pri práci. V sledovanom období pripadali na stotisíc pracovníkov približne 2 úmrtia.

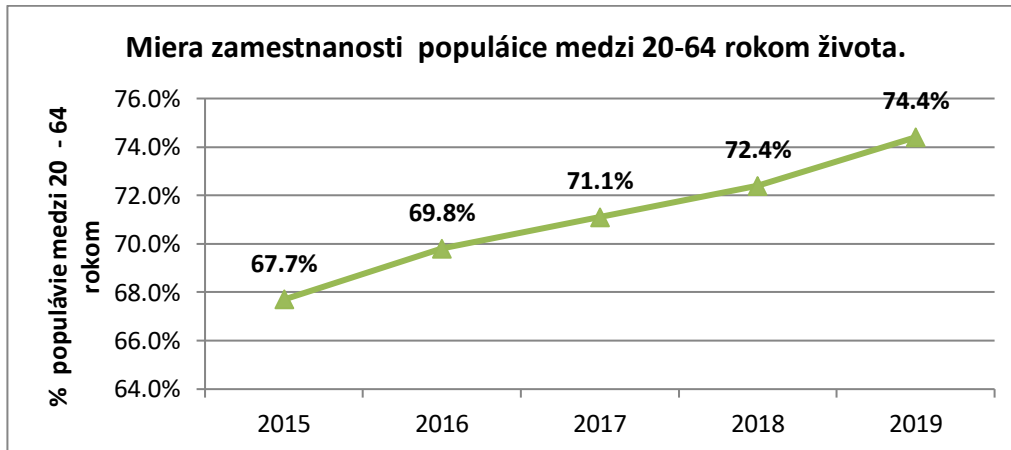
Obrázok č.27: SDG-5 Rodová rovnosť.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostat, [online], Dostupné na:
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/gender-equality>

Cieľ SDG 5 je zameraný na dosiahnutie rodovej rovnosti ukončením všetkých foriem diskriminácie, násilia a akýchkoľvek škodlivých praktík voči ženám vo verejnej aj súkromnej sfére. Za rok 2019 bola na Slovensku približne štvrtina vrcholových manažérov ženského pohlavia.

Obrázok č.28: SDG- 8 Dôstojná práca a ekonomický rast

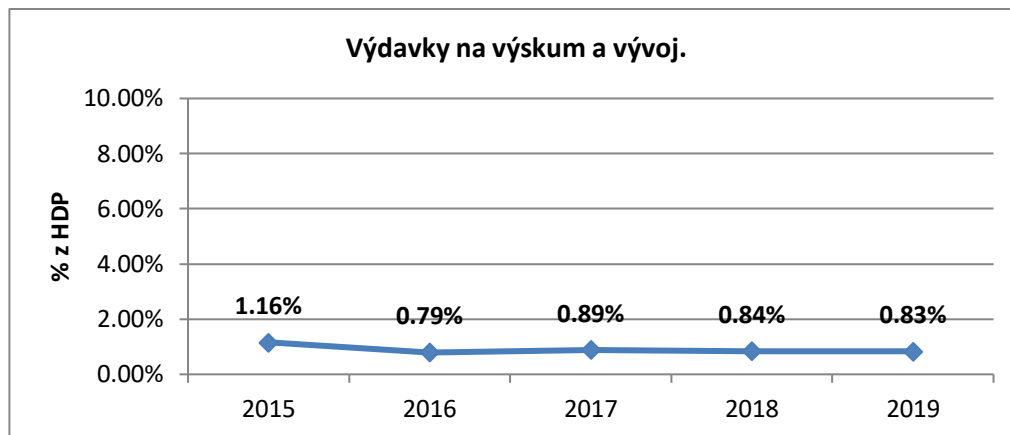

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostat, [online], Dostupné na:
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/decent-work-and-economic-growth>

SDG 8 uznáva dôležitosť trvalého hospodárskeho rastu a vysokej úrovne ekonomickej produktivity pre vytváranie dobre platených kvalitných pracovných miest a dosahovanie globálnej prosperity. SDG 8 požaduje zabezpečenie príležitostí na plné a produktívne zamestnanie, dôstojnú prácu pre všetkých pri súčasnom odstránení nútenej práce, obchodovania s ľuďmi, detskej práce a podpory pracovných práv a bezpečného

pracovného prostredia. Približne 74,4 % populácie v rámci Slovenskej republiky vo vekovom rozmedzí 20 až 64 rokov je zamestnaných.

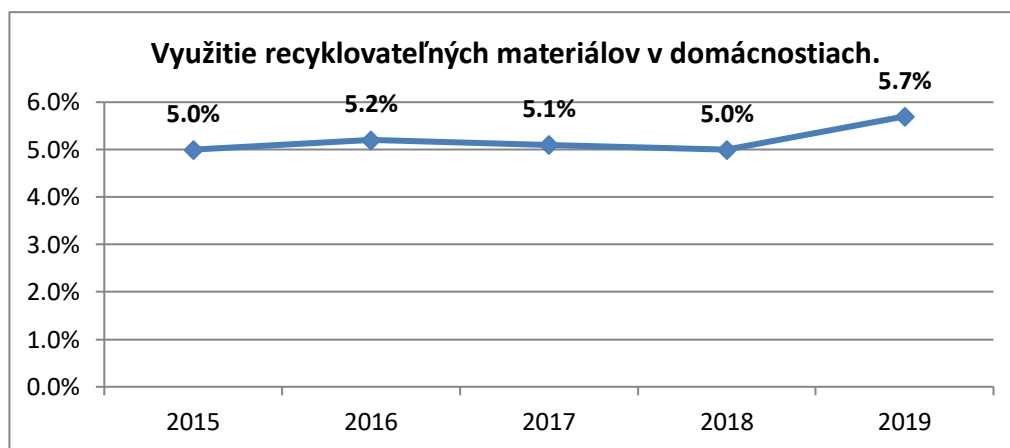
Obrázok č.29:SDG – 9 Priemysel, inovácie a infraštruktúra.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostat, [online], Dostupné na:
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/industry-innovation-and-infrastructure>

SDG 9 požaduje vybudovanie odolnej a udržateľnej infraštruktúry, ktorá podporuje trvalo udržateľný rozvoj a blahobyt ľudí. Cieľ udržateľného rozvoja č. 9 podporuje inkluzívnu a udržateľnú industrializáciu ako hlavnú hybnú silu pri znižovaní chudoby a zlepšovaní životnej úrovne všetkých ľudí. Na výskum a vývoj sa v roku 2018 vynakladalo približne 0,83 % z HDP Slovenskej republiky.

Obrázok č.30:SDG – 12 Zodpovedná spotreba a výroba.

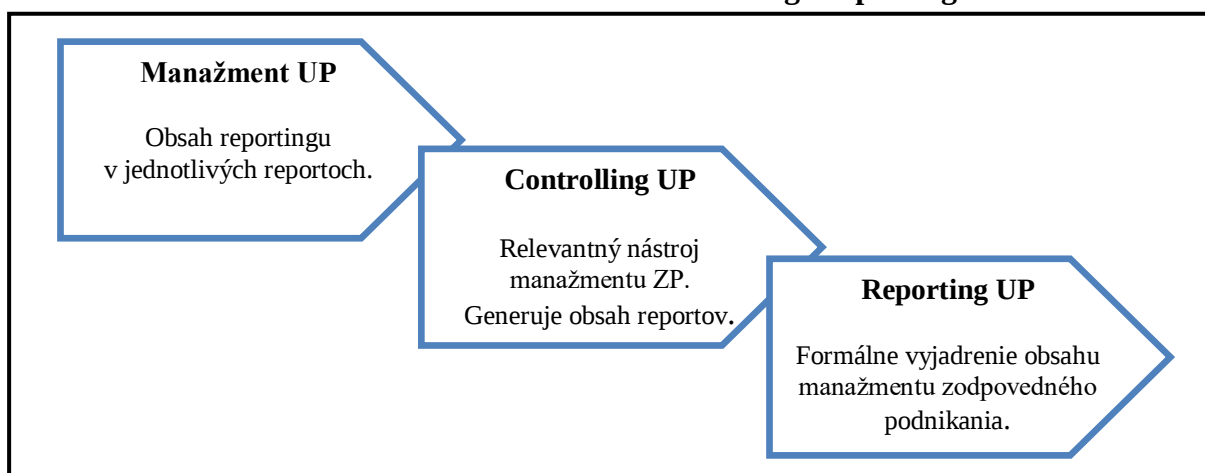
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostat, [online], Dostupné na:
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/responsible-consumption-and-production>

Podstatou cieľa udržateľného rozvoja číslo 12 je prijatie udržateľných postupov a podávanie správ o udržateľnosti zo strany podnikov. SDG 12 predpokladá udržateľnú spotrebu a výrobu, ktorá efektívne využíva zdroje, redukuje globálny potravinový a iný odpad, bezpečne likviduje toxický odpad a znečisťujúce látky. V roku 2019 približne 5,7 % z celkového objemu materiálov v domácnostiach bolo recyklovateľných.

4.2 Manažment udržateľného podnikania

Nasledujúca schéma znázorňuje vzťahy medzi manažmentom zodpovedného podnikania, ktorý tvorí obsah pre reporting. Ako relevantný nástroj je v tomto smere využívaný controlling zodpovedného podnikania na základe ktorého sa generuje obsah jednotlivých reportov.

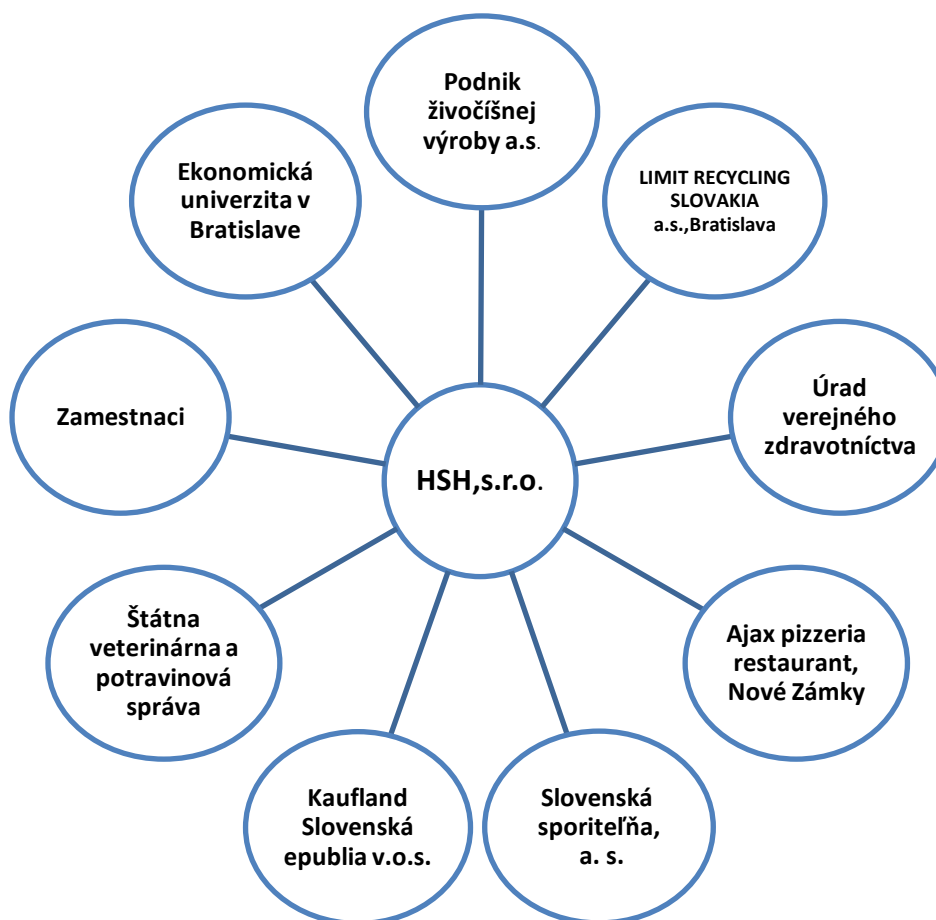
Obrázok č.31: Schéma vzťahov manažment – controlling - reporting UP.

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Spoločnosť HSH, s.r.o. už od svojho vzniku funguje na fixovaných etických princípoch, a to vo forme spoločensky zodpovedného podnikania. Spoločnosť sa prezentuje a sama seba vníma ako rodinnú spoločnosť a rovnako ich hodnotí aj verejnosť. Na základe aplikácie morálnych hodnôt transponovaných z rodiny do podnikania sa spoločnosť snaží denne praktizovať v spoločensky zodpovedné podnikanie voči všetkým stakeholderom, primárne k zamestnancom. Nasledujúca schéma zobrazuje kľúčových stakeholderov spoločnosti HSH, s.r.o.:

Obrázok č.32: Kľúčoví stakeholderi spoločnosti HSH, s.r.o.

Zdroj: Vlastné spracovanie.

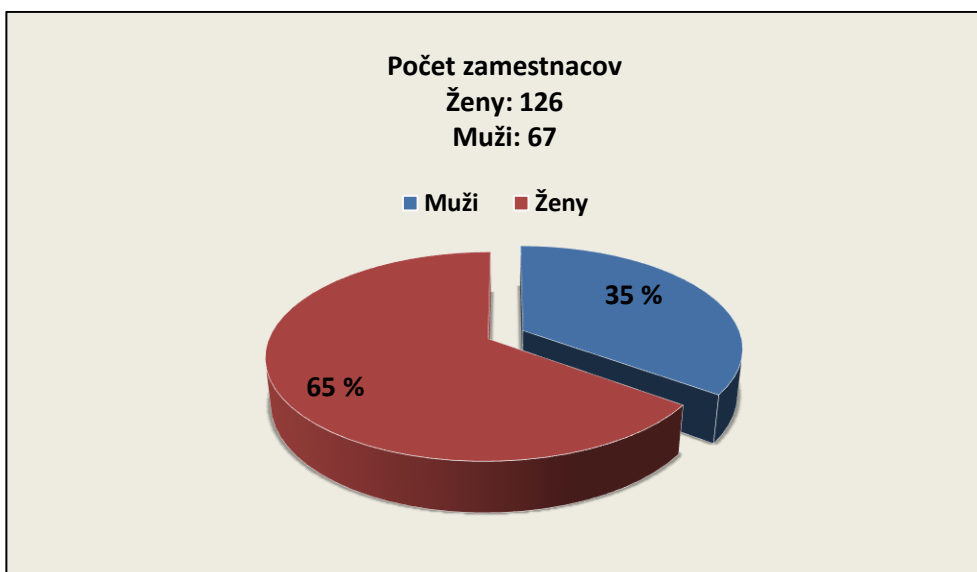
Za kľúčového stakeholdera spoločnosti môžeme považovať obchodný reťazec Kaufland Slovenská republika, ktorý predstavuje hlavného odberateľa s podielom približne 37% celkového predaja. Taktiež do tejto skupiny môžeme zaradiť rôzne stravovacie prevádzky a reštaurácie.

4.2.1 Vzdelávanie a prístup k zamestnancom

Zamestnanci tvoria najväčšiu hodnotu spoločnosti, vyrábajú produkty a formujú kultúru vnútri firmy. Spoločnosť HSH, s.r.o. podporuje diverzitu a inkluzívny prístup na pracovisku bez ohľadu na pohlavie, rod, rasu, národnosť, náboženské vyznanie etnický pôvod, sexuálnu orientáciu, rodovú identitu, vek, zdravotné postihnutie, manželský, partnerský alebo rodinný stav, rodičovstvo, tehotenstvo alebo adopciu, sociálny pôvod, politické alebo náboženské presvedčenie alebo iný stav.

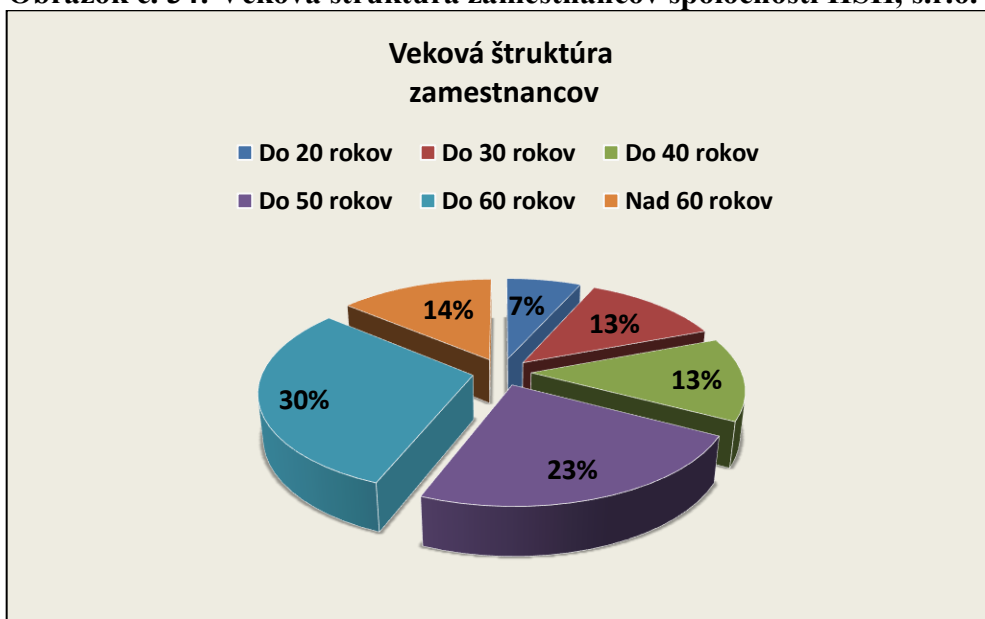
Podpisom Charty diverzity sa spoločnosť zaviazala zachovať a posilňovať diverzitu v pracovnom prostredí, neustále podporovať inkluzívne pracovné prostredie, oslobodené od predsudkov voči všetkým zastúpeným skupinám na Slovensku. Na základe nasledujúcich grafov môžeme vidieť, že spoločnosť reálne uplatňuje a posilňuje diverzitu na svojich pracoviskách. Z celkového počtu zamestnancov približne 65 % tvoria ženy. Ženy majú taktiež vysoké zastúpenie vo vedúcich funkciách – až 80 %.

Obrázok č. 33: Počet zamestnancov spoločnosti HSH, s.r.o.

Zdroj: Vlastné spracovanie.

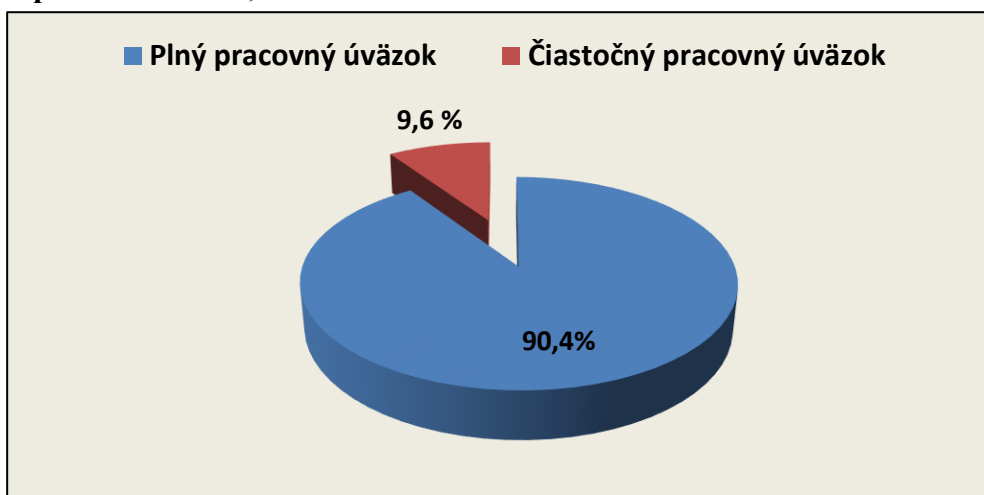
Obrázok č. 34: Veková štruktúra zamestnancov spoločnosti HSH, s.r.o.

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Veková diverzita je taktiež jeden z faktorov, ktoré sú v rámci diverzity uplatňované v spoločnosti HSH, s.r.o. Spoločnosť zamestnáva svojich zamestnancov v rozličnej vekovej štruktúre. Približne tretina všetkých zamestnancov je vo vekovej štruktúre do 60 rokov. V spoločnosti je zamestnaných aj približne 14% zamestnancov nad 60 rokov.

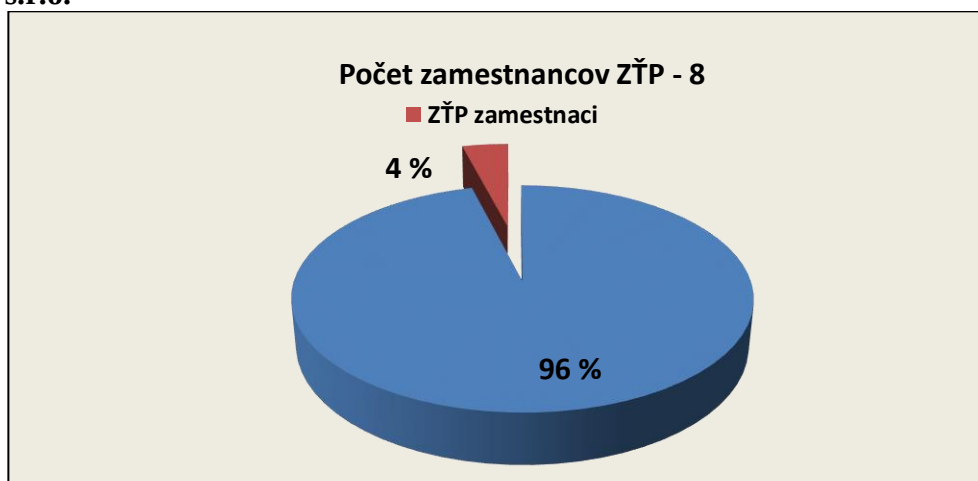
Obrázok č. 35: Podiel zamestnancov pracujúcich na plný/čiastočný úväzok spoločnosti HSH, s.r.o.

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Spoločnosť zamestnáva 90,4 % zamestnancov v plnom pracovnom úväzku. Predstavuje to 175 zamestnancov. Na čiastočný úväzok spoločnosť zamestnáva zvyšných 9,6 % zamestnancov.

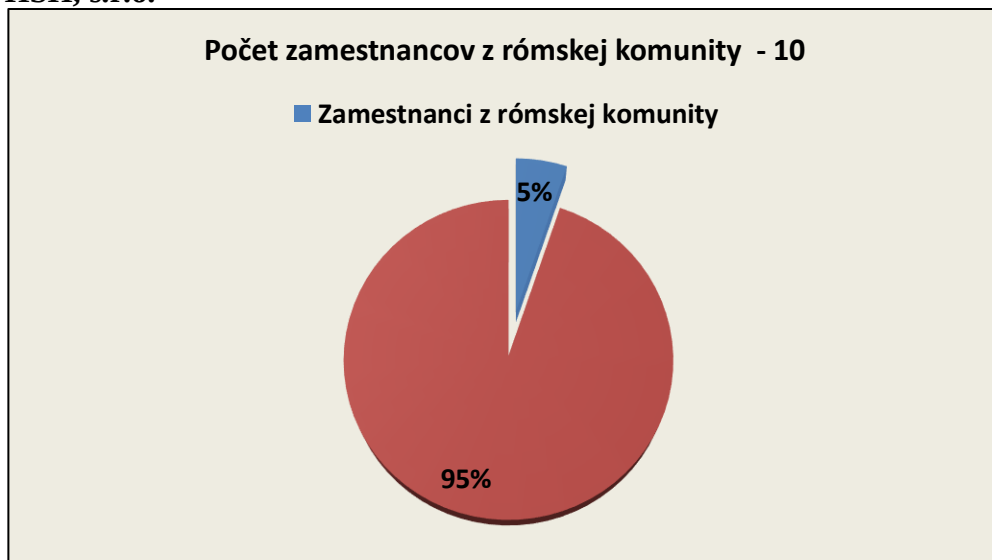
Obrázok č. 36: Podiel zamestnancov ZŤP pracujúcich v spoločnosti HSH, s.r.o.

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Spoločnosť zamestnáva aj osem zdravotne ťažko postihnutých zamestnancov. Z celkového počtu zamestnancov tvoria ZŤP zamestnanci 4 %.

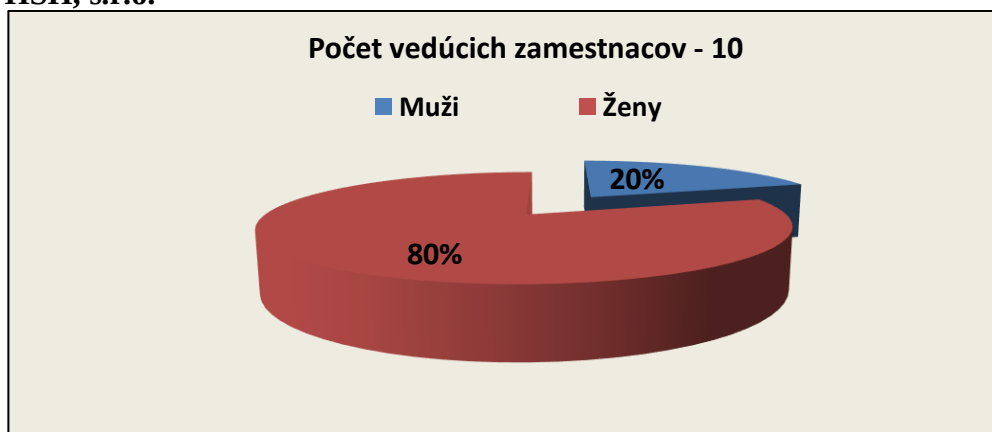
Obrázok č. 37: Podiel zamestnancov rómskej komunity v spoločnosti HSH, s.r.o.

Zdroj: Vlastné spracovanie

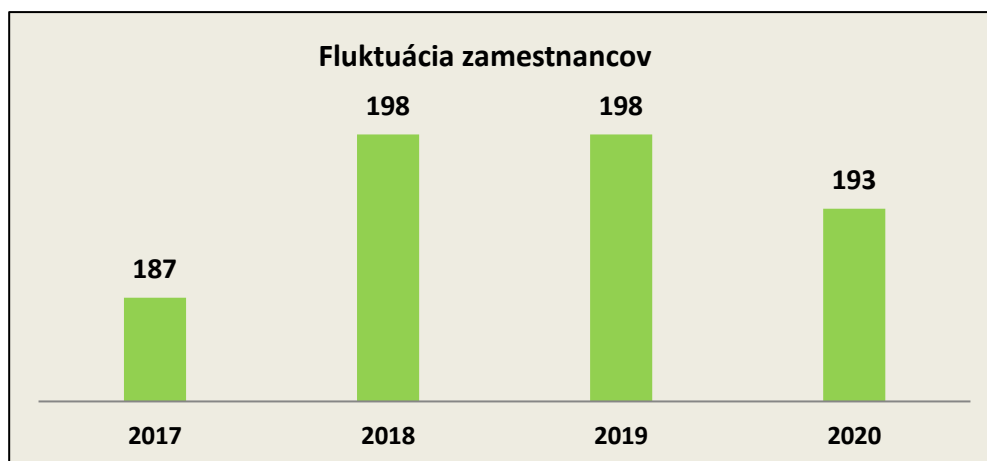
Spoločnosť ponúka pracovné príležitosti aj príslušníkom rómskej menšiny. Celový počet zamestnancov z rómskej komunity v spoločnosti HSH, s.r.o. je desať zamestnancov a tvoria 5 % z celkového počtu zamestnancov.

Obrázok č. 38: Pomer mužov a žien vo vedúcich funkciách v spoločnosti HSH, s.r.o.

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Obrázok č. 39: Fluktuácia zamestnancov v spoločnosti HSH, s.r.o.

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Spokojnosť zamestnancov s pracovným prostredím sa odzrkadľuje aj vo fluktuácii zamestnancov. Fluktuácia zamestnancov spoločnosti sa za posledné štyri roky pohybovala na úrovni približne 2,5 – 3 % .

Rozvoj zamestnancov je rovnako dôležitý pre firmu, ako aj pre zamestnanca samotného. Rozvíjaním skúseností, zdokonaľovaním a učením sa nových vecí spoločnosť buduje silnú základňu zamestnancov, na ktorých sa môže spoľahnúť a ktorí budú k firme lojálni.

V rámci progresívnej politiky stabilizácie zamestnanosti spoločnosť zabezpečuje pracovné príležitosti nielen pre vysokokvalifikovaných záujemcov, ale tiež pomáha so začlenením do pracovného procesu aj ľuďom s nižším vzdelaním a so znevýhodneniami.

Politika vzdelávania a rozvoj zamestnancov je realizovaná ako integrálna súčasť aplikovaného compliance programu, kolektívnej zmluvy, sociálneho programu a etického kódexu. Je dominantne zameraná na podporu rozvoja osobnosti, seberealizácie v profesijnom živote, podpore spokojnosti v zamestnaní, kariérneho rastu, ako aspekty nemonetárnej motivácie zamestnancov a ľudského kapitálu.

Vzdelávanie a rozvoj zamestnancov sú zamerané na:

- profesijný rozvoj – školenia platené podľa profesie a záujmu
- organizáciu práce
- firemnú kultúru - compliance program v kombinácii s etickým kódexom

Spoločnosť sa snaží v rámci práce dbať na bezpečnosť svojich zamestnancov čoho dôkazom je nulový počet úmrtí a zranení pri práci za rok 2020. Zamestnanci pravidelne podstupujú školenia BOZP a taktiež školenia spojené s informačno komunikačnými

technológiami. Procesy prevádzky týkajúce sa poľnohospodárskej produkcie, produkčnej technológie a administratívnych oddelení sú nastavené na báze podmienok certifikátu SGS FSSC 2200 integrujúceho aj normu ISO 9001, a primárne na báze podmienok sociálneho programu a etického manažmentu.

Ako nástroj podpory svojich zamestnancov spoločnosť využíva sociálny zamestnanecký program, ktorý vychádza z rodinného prístupu spoločnosti. Prostredníctvom sociálneho zamestnaneckého programu spoločnosť poskytuje svojim zamestnancom širokú škálu benefitov:

- Zamestnanci majú raňajky zadarmo, obеды za 1€.
- Zamestnancom poskytujeme podnikové domy alebo podnikové byty.
- Firemné dôchodkové sporenie - pri odchode do dôchodku podľa odpracovaných rokov.
- Poskytovanie bezúročných pôžičiek.
- Lekárske zdravotné prehliadky hradené firmou.
- Mesačné prídely mäsa alebo iných výrobkov.
- 13. a 14. platy pre zamestnancov.
- Dovolenky vo vlastnom rekreačnom zariadení.
- Príspevky na nákup školských potrieb na začiatku školského roka pre rodiny so školopovinnými deťmi.

4.2.2 Podpora lokálnej komunity

Spoločnosť HSH, s.r.o. vykonáva aktivity zamerané a napredovanie a podporu lokálnej komunity. Podporuje angažovanosť a dobrovoľníctvo svojich zamestnancov. V roku 2020 sa do dobrovoľníckych aktivít zapojilo približne 2,7 % zamestnancov spoločnosti. Aktivity spoločnosti v rámci dobrovoľníctva zahŕňajú:

- Založenie neziskovej organizácie „Vaša podpora“, sociálneho fondu na operácie. Poskytnutie zdravotníckych potrieb a liečebných pobytov, pre sociálne slabé skupiny/rodiny.
- Participovanie sa prednáškach a besedách na Ekonomickej univerzite v Bratislave a na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre.
- Spolupráca s mestom pri vykonávaní upratovania širšieho okolia spoločnosti a podpora environmentálnej revitalizácie prírody.

- Prispievanie k zlepšeniu sociálnych podmienok v rámci bývania pre zamestnancov. Zabezpečenie ubytovania aj iným obyvateľom v rámci lokality.
- Podpora duálneho vzdelávania v spolupráci so strednými školami v rámci okresu.

Obrázok č. 40: Percento zamestnancov zapojených do dobrovoľníckych aktivít v spoločnosti HSH, s.r.o.

Zdroj: Vlastné spracovanie.

4.2.3 Vzťah k zákazníkom

Spoločnosť HSH, s.r.o. na trh už niekoľko desaťročí prináša kvalitné a zdravotne nezávadné výrobky a produkty pre svojich zákazníkov. Pre spoločnosť HSH, s.r.o. je komunikácia so zákazníkmi kľúčová a preto sa snaží budovať vzťahy so zákazníkmi na princípoch čestnosti a korektného prístupu.

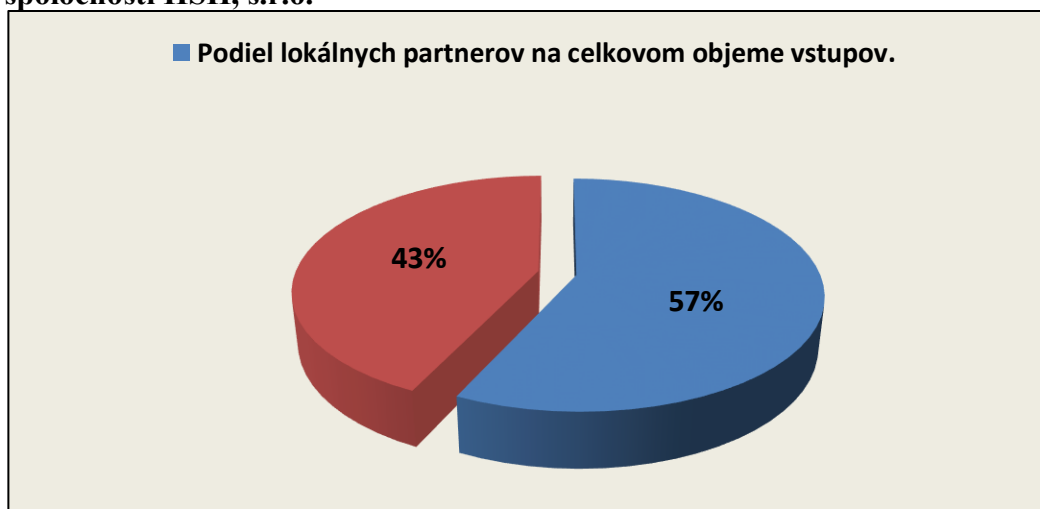
V každej fáze transformačného procesu spoločnosť naplňa podmienky certifikáciu SGS FSSC 2200 ako bázy pre nadštandardne kvalitné hydínové produkty a preventívneho predchádzania reklamácii. Smernice compliance programu obsahujú detailizované postupy firemnej politiky ochrany spotrebiteľa v rámci kvality a bezpečnosti produktov a služieb, informačných kampaní ako sa starať o produkt do momentu spotreby a kontrolných mechanizmov so zodpovednými autoritami. Ak by predsa k takémuto prípadu reklamácie došlo, odbytové oddelenie je schopné operatívne tento problém riešiť stopercentnou kompenzáciou reklamovaného produktu a adekvátnym bonusom. Stav 0% reklamácií za uplynulé 3 roky je však výsledkom vysoko efektívnej politiky nadštandardnej kvality hydínových produktov a preventívneho predchádzania reklamácii.

4.2.4 Vzťah k dodávateľom

Etický manažment spoločnosť aplikuje aj v rámci svojho dodávateľského reťazca - spolupracuje tiež s lokálnymi producentmi hydiny. Cieľavedome strategicky a udržateľne vytvára strategické partnerstvá v rámci Únie hydinárov Slovenska, na báze postupov firemnej politiky ochrany spotrebiteľa v rámci kvality a bezpečnosti produktov a služieb, aby zabezpečila maximálnu kvalitu už na vstupe pre finálnu kvalitu svojich produktov s certifikátom SGS FSSC 2200. Spoločnosť sa taktiež snaží týmto spôsobom podporiť stabilitu lokálnej zamestnanosti a ich platobnú schopnosť.

Spoločnosť má viacero kredibilných lokálnych partnerov, členov Únie hydinárov Slovenska, ktorí tvoria približne 57% objemu vstupov. Najvýznamnejším dodávateľom je Podnik živočíšnej výroby a.s., sídlia v obci Žabokreky nad Nitrou, ktorý dodáva živé kurčatá na porážku.

Obrázok č. 41: Podiel lokálnych partnerov na celkovom objeme vstupov v spoločnosti HSH, s.r.o.

Zdroj: Vlastné spracovanie.

4.2.5 Vzťah k životnému prostrediu

Na Slovensku je spoločnosť HSH, s.r.o. lídrom v zavádzaní inovácií a modernej ekologickej technológie. Od roku 1992 spoločnosť ako jediná na Slovensku zdokonaľuje technológiu chladenia produktov vzduchom.

Ďalším spôsob šetrenia energií a zdrojov, ktorý v spoločnosti taktiež ako jediní na Slovensku využívajú je porciovanie hydiny ručne namiesto využívania strojov čo vedie

k podpore a stabilizácii zamestnanosti v regióne a redukuje technologické prevádzkové náklady. V roku 2020 stúpila produktivita práce o 8% a technologické inovácie vo výrobe prispeli k úspore prevádzkových nákladov na 1kg kurčat'a cca 0,12 €.

V rámci etického manažmentu spoločnosť:

- Selektuje technológie a balenia tak, aby mali čo najmenší negatívny vplyv na prírodu. Povinnosť zabezpečiť zber odpadov z obalov uvedených na trh a ich recykláciu čo najšetrnejšie a dlhodobo udržateľne, si spoločnosť HSH, s.r.o. ako výrobca výrobkov balených v obaloch, zabezpečuje prostredníctvom oprávnenej organizácie LIMIT RECYCLING SLOVAKIA a.s.
- Využíva balenie produktov len do "sáčkov" a nie na tácky s priťažnou fóliou čo vedie k zníženiu zaťaženia prírody o polypropylénové tácky.
- Podporuje obehovú ekonomiku – snaží sa v najväčšej možnej miere pri preprave používať plastové prepravky, keďže sú trvácnejšie a vhodnejšie do mäsovej výroby, ako napríklad kartónové obalové materiály.
- V poľnohospodárskej produkcii v rámci chovu aplikuje procesy bezodpadových technológií.

Ďalším spôsobom ako spoločnosť HSH, s.r.o. prispieva k ochrane životného prostredia je výber jednotlivých surovín. Do série svojich zabíjačkových špecialít nepridáva žiadne konzervanty ani aditíva na zvýraznenie chuti. Iné produkty ako je napríklad šunka je z 96% obsahu tvorená z kuracích prs. Zvyšné 4% sú koreneniny a soľ. Pri balení svojich produktov používa čo najmenšie množstvo obalových materiálov čo predstavuje dôležitý atribút finálneho výrobku. Momentálne sa spoločnosť zameriava na redizajn obalových materiálov, kde sa sústreďuje predovšetkým na zníženie záťaže životného prostredia.

Pre svojich zamestnancov spoločnosť na vlastné náklady vybudovala 25 bytových domov a 30 bytov, ktoré ležia priamo v obci Veľké Zálužie, aby to zamestnanci mali do práce čo najbližšie. V budúcnosti plánuje vybudovať v blízkosti spoločnosti ďalšie byty a domy. Aj týmto spôsobom chce motivovať svojich zamestnancov aby cestovali do práce pešo alebo na bicykli a prispievali tak k ekologickejšiemu spôsobu života. Dlhodobým cieľom spoločnosti HSH, s.r.o. je znižovať uhlíkovú stopu na čo najmenšiu možnú mieru a motivovať aj svojich zamestnancov k zodpovednému správaniu sa k životnému prostrediu.

Obrázok č. 42: Podiel zamestnancov využívajúcich firemné ubytovanie.

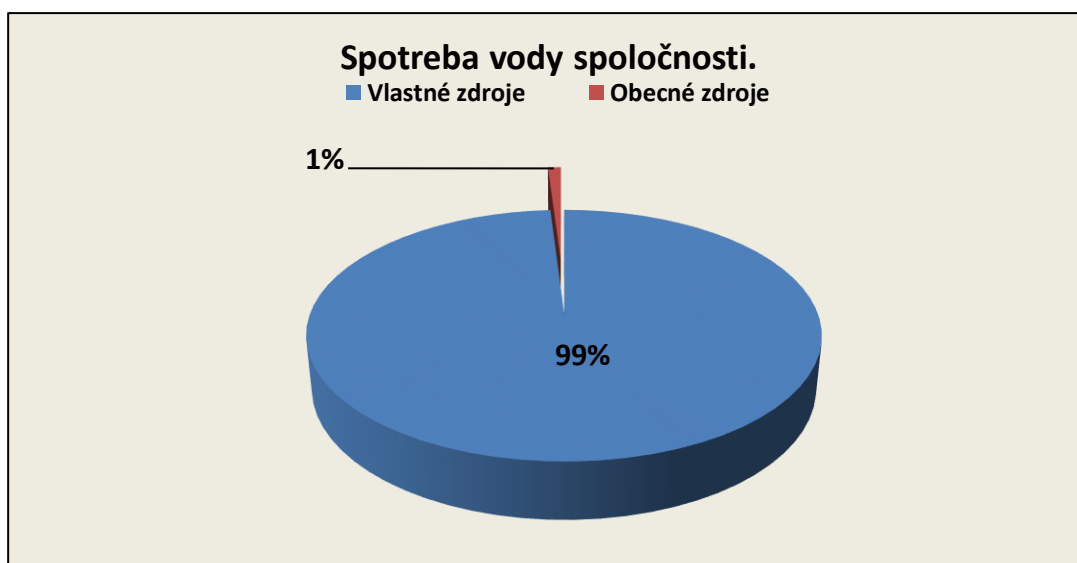

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Etický manažment HSH, s.r.o. predstavuje nástroj, ktorý motivuje k pravidelným teambuildingovým stretnutiam. Ich náplňou je aj všeobecné environmentálne vzdelávanie zamestnancov. Špecifickému environmentálnemu vzdelávaniu sa venuje pravidelne pri zmenách súvisiacich s novou technológiou. Vplyv spoločnosti na životné prostredie je zabezpečený dodržiavaním príslušných zákonov, vyhlášok a nariadení vlády Slovenskej republiky na ochranu životného prostredia, ovzdušia a vôd, ktoré mám obsiahnuté v compliance programe. Dotknutí zamestnanci pravidelne absolvujú školenia a skúšky aby bola zastrešená odbornosť v tejto oblasti. Environmentálne vzdelávanie a disemináciu environmentálnej politiky HSH, s.r.o. dodávateľov, odberateľov, konkurentov v rámci Únie hydinárov Slovenska a iných stakeholderov sa realizuje pri tzv. "okruhlych stolov".

V rámci prístupu k životnému prostrediu spoločnosť dbá na čo najmenšie plytvanie vodných zdrojov. Disponuje vlastným vodným zdrojom, vďaka ktorému šetrí náklady na vodné, stočné. Obecné vodné zdroje spoločnosť využíva predovšetkým len ako záložné a pri spotrebe vody v dominantnej miere využíva vlastný zdroj.

Obrázok č. 43: Spotreba vody z vlastných a cudzích zdrojov spoločnosti.

Zdroj: Vlastné spracovanie.

V roku 2010 spoločnosť začala ponúkať na trh Kura Kráľovské - kura žijúce vo welfare-ových podmienkach. **Welfare podmienky** sú typické stálym prístupom k vode a krmivu. Krmivo a voda sú zvieratám zabezpečené počas celého dňa a to tak, že minimálne 70% kureniec má prístup ku krmivu a vode naraz. Zaťaženie podlahovej plochy môže predstavovať maximálne 30 kg/m² pri hlbokjej podstielke. Kurčatá sú naskladňované jednorazovo na vysokú podstielku zo slamy, ktorá má výšku minimálne 10 cm. Kurčatá majú tiež o takmer polovicu viac životného priestoru oproti štandardným chovom a sú kŕmené iba naturálnymi krmivami. Chovný priestor je minimálne 2-krát denne evidovane kontrolovaný. Dĺžka chovu v takýchto podmienkach trvá minimálne 38 dní oproti štandardným 33 dňom. Čiže kura neprežíva stres, hlad, či iné utrpenie. Spoločnosť taktiež garantuje, že ich kurčatá boli chované bez rastových hormónov a antibiotík. Absolútnu pohodu zvierat spoločnosť zabezpečuje aj mimo haly pri prevoze a následnom spracovaní kureniec, kde má zimplementovaný celý rad postupov a riešení.

4.3 Návrh implementácie controllingu zodpovedného podnikania

4.3.1 Relevantné podporné atribúty aplikovaného controllingového modelu

Model zodpovedného podnikania v rámci spoločnosti HSH, s.r.o. funguje na báze dobrovoľnosti a slobodnej vôle. Spoločensky zodpovedné podnikanie je dlhodobou

súčasťou firemnej stratégie, teda aj filozofie a všetky procesy sú realizované smerom k zamestnancom, dodávateľom, odberateľom, zákazníkom, komunite, konkurentom aj životnému prostrediu. Tieto kroky spoločnosť nerobí účelovo, ale strategicky dlhodobu udržateľne podľa implementovaného etického manažmentu. Firemná stratégia je generovaná na dlhodobom úsilí uplatňovania konceptu spoločensky zodpovedného podnikania, ktorý vychádza z 10 princípov UN Global Compact a princípov ESG. Firemná stratégia pozostáva z nasledujúcich parciálnych stratégií:

- **Parciálna sociálna stratégia** – spoločnosť už dlhodobu udržateľne aplikuje silný sociálny program s podporou svojich zamestnancov a férovou spoluprácou s partnermi a stakeholdermi.
- **Parciálna environmentálna stratégia** – je dominantne koncentrovaná na „core business“ - nadštandardné špecifické podmienky výkrmu hydiny vo welfare chove a jej progresívne inovatívne spracovanie modernou ekologickou technológiou.
- **Parciálna stratégia spotrebiteľského protekcionizmu** - dve predchádzajúce parciálne stratégie sa cieľavedome efektívne transformujú do úspešnej firemnej politiky ochrany spotrebiteľa, ktorá zabezpečuje kvalitu a bezpečnosť produktov a služieb.

Za viditeľné výsledky implementácie systému controllingu zodpovedného podnikania v spoločnosti HSH, s.r.o. môžeme považovať tvorbu etického manažmentu spoločnosti. Etický manažment predstavuje podporný systém controllingu v spoločnosti pozostáva z viacerých častí:

A. Podpora etického programu

V roku 2020 spoločnosť uverejnila etický kódex spoločnosti HSH, s.r.o., ktorý predstavuje záväzný dokument vychádzajúci z principiálnych hodnôt spoločnosti a platí pre všetkých zamestnancov. Pre spoločnosť to predstavuje ďalší krok k inštitucionalizácii zodpovedného podnikania. Etický kódex je zverejnený na webovej stránke spoločnosti a je prístupný aj pre verejnosť. V rámci etického kódexu spoločnosť uvádza, že pri všetkých aktivitách, procesoch, výkonoch a rozhodovaniach spoločnosti je cieľovo realizované morálne konanie rešpektujúce a aplikujúce platnú legislatívu Slovenskej republiky. Ďalej špecifikuje svoj prístup k zákazníkom, zamestnancom, konkurenciám a životnému prostrediu.

B. Podpora sigantárstva Charta diverzity

V roku 2020 sa spoločnosť HSH, s.r.o. stala signatárom **Charty diverzity Slovensko**. Charta diverzity je dobrovoľná iniciatíva firiem a organizácií na podporu inklúzie a diverzity na pracoviskách. Je podporovaná Európskou komisiou spolu s Európskou platformou pre Chartu diverzity, ktorá v štátoch Európskej únie podporuje šírenie a zdieľanie princípov, dobrej praxe a skúseností na tému manažmentu diverzity.⁸⁶

Týmto krokom sa spoločnosť zaviazala rešpektovať diverzitu a inkluzívny prístup na pracovisku, začleňovať riadenie diverzity a inklúzie do stratégií ľudských zdrojov a zvyšovať povedomie o témach diverzity na úrovni manažmentu. Podporovať princíp diverzity s dôrazom na znižovanie vedomých aj podvedomých predsudkov a zaručovať rovnaké zaobchádzanie pri náboře, posudzovaní výkonov, prístupe k vzdelávaniu a kariérnemu rastu, mzdových podmienkach, zladení súkromného a pracovného života, ochrane pred obťažovaním a nespravodlivým prepustením.

C. Podpora členstva v UN Global Compact

Spoločnosť deklaruje svoj prístup k zodpovednému podnikaniu aj členstvom v medzinárodnej organizácii **UN Global Compact**. Spoločnosť sa stala signatárom tejto iniciatívy a zaviazala sa uplatňovať 10 univerzálnych princípov v oblastiach ľudských práv, práce, životného prostredia a antikorupčného správania. Spoločnosť deklaruje dodržiavanie týchto princípov prostredníctvom napĺňania cieľov udržateľného rozvoja. V rámci svojej činnosti sa spoločnosť snaží prispievať k napĺňaniu nasledovných cieľov udržateľného rozvoja:

- **SDG1 Žiadna chudoba** – nikto v spoločnosti nepoberá minimálnu mzdu. Spoločnosť poskytujeme tiež pôžičky pre zamestnancov, 13. a 14. plat.
- **SDG2 Žiadny hlad** – spoločnosť dodáva na trh kvalitné, zdravotne bezpečné, biologicky a nutrične plnohodnotné produkty a podieľa sa na zabezpečení potravinovej sebestačnosti Slovenskej republiky.
- **SDG3 Kvalita zdravia a života** – spoločnosti hradí lekárske zdravotné prehliadky pre zamestnancov zo svojich zdrojov.
- **SDG5 Rodová rovnosť** – spoločnosť poskytuje rovnaké príležitosti pre obe pohlavia.

⁸⁶Charty diverzity Slovensko, [online], [cit-2021-04-25], Dostupné na: <https://www.chartadiverzity.sk/charta-diverzity-sr/o-charte/>

- **SDG8 Dôstojná práca a ekonomický rast** – zabezpečovanie dôstojných podmienok na vykonávanie práce pre zamestnancov.
- **SDG9 Priemysel, inovácie a infraštruktúra** - spoločnosť ako prvá na Slovensku začala používať technológiu chladenia vzduchom a ponúkať na trh kura chované vo welfare podmienkach.
- **SDG12 Zodpovedná spotreba a výroba** - selekcia technológie a balenia za účelom minimalizácie negatívneho vplyvu na životné prostredie.

D. Podpora certifikácie kvality FSSC 22000 a SK ZNAČKA KVALITY

Spoločnosť HSH, s.r.o. je držiteľom certifikátu FSSC 22000. **Certifikát FSSC 22000** je založený na riadení bezpečnosti potravín v súlade s normou ISO 22000 a špecifikáciou ISO 22002-1.

Prvá z uvedených noriem je medzinárodne uznávaná certifikácia bezpečnosti potravín celého dodávateľského reťazca a zjednocuje zásady systému analýzy nebezpečenstva i kritických kontrolných bodov, akými sú napr. teplota, kríženie surovín. Druhá norma zahŕňa požiadavky na tvorbu, uplatňovanie a udržiavanie nevyhnutných predpokladov za účelom napomáhania pri kontrole riadenia bezpečnosti potravín. Certifikát spája všetky dôležité normy a definuje požiadavky na systém bezpečnosti potravín pre celý reťazec od primárnych surovín až po finálny výrobok, jeho obal, ochranu a distribúciu. Certifikát FSSC zaraďuje spoločnosť HSH, s.r.o. medzi spoľahlivých dodávateľov. Taktiež potvrdzuje zvýšenú bezpečnosť potravín a minimalizáciu výskytu zdravotného rizika.

Certifikát SK ZNAČKA KVALITY spoločnosť HSH, s.r.o. získala na základe deklarácie, že jej výrobky sú vyrábané z domácich surovín, za dodržania deklarovaného technologického postupu, parametrov kvality a bezpečnosti potravín, pričom je zároveň potrebná aj deklarácia surovín. Z celkovej spotreby surovín najmenej 75% musí byť spotreba domácej suroviny a všetky fázy výrobného procesu sa musí spoločnosť uskutočňovať na území Slovenskej republiky.

E. Podpora deklarácie o protikorupčnom správaní

Spoločnosť HSH, s.r.o. deklaruje svoje prístup k otázke korupčného správania politikou nulovej tolerancie voči akejkolvek forme podplácania a korupcie zo strany svojich zamestnancov, osôb alebo spoločností konajúcich za HSH, s.r.o. alebo v jej mene.

Prostredníctvom vyhlásenia o protikorupčnom správaní sa spoločnosť zaväzuje uplatňovať najvyššie štandardy etického správania, integrity a zodpovednosti vo všetkých svojich podnikových procesoch a aktivitách. Zamestnanci a ďalšie osoby konajúce v mene spoločnosti HSH, s.r.o. majú prísne zakázané priamo alebo nepriamo vyžadovať, prijímať alebo ponúkať úplatky a dary v súvislosti s podnikovými procesmi a aktivitami. Od zamestnancov, podnikových procesov a aktivít sa očakáva, že budú dodržiavať nulovú toleranciu HSH, s.r.o. k úplatkom a korupcii. Spoločnosť poskytuje všetkým zamestnancom a stakeholderom informácie, ako podávať správy o akomkoľvek nevhodnom správaní v rámci HSH, s.r.o., ktoré sa riadi princípmi HSH, s.r.o v oblasti oznamovania podľa Etického kódexu.

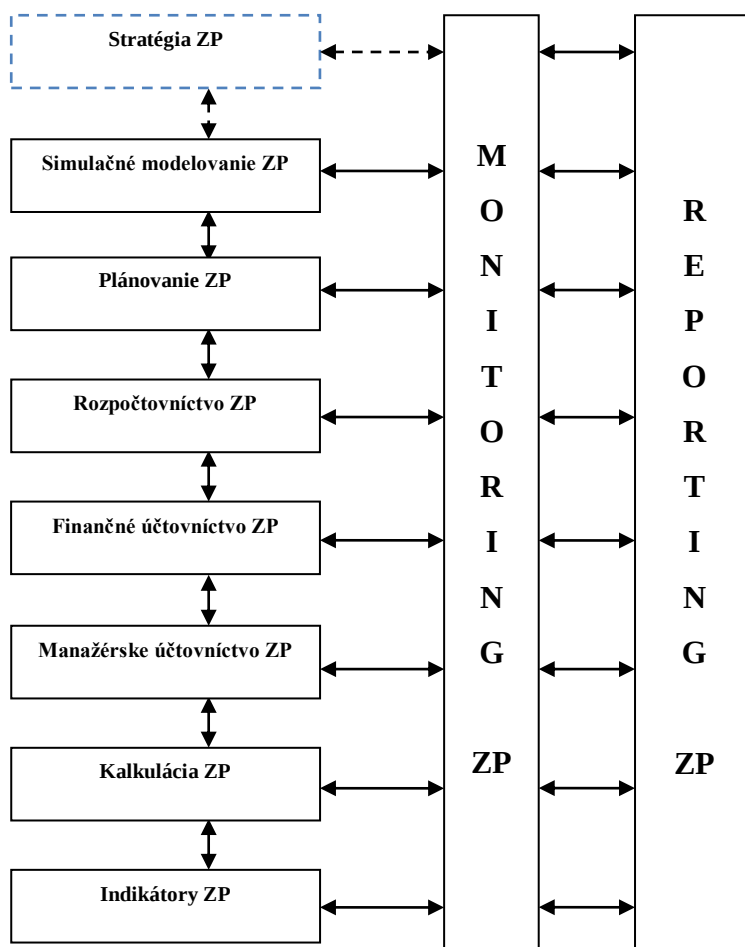
4.3.2 Fungovanie aplikovaného controllingového

Spoločnosť HSH, s.r.o. v rámci svojho controllingového modelu aplikuje všetky všeobecné nástroje controllingu v oblasti zodpovedného podnikania. Uplatňovanie stratégie zodpovedného podnikania v spoločnosti HSH, s.r.o. nebolo žiadnym spôsobom formalizované. Predstavuje prirodzenú súčasť identity spoločnosti a vychádza z hodnôt a princípov, ktoré sú spoločnosti a jej majiteľom vlastné .

Keďže spoločnosť pôsobí v oblasti spracovania a konzervovania hydínového mäsa je pod pravidelnými kontrolami Úradu verejného zdravotníctva a Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky. Z tohto dôvodu sa dôraz kladie predovšetkým na maximálne posilnenie oblasti monitoringu zodpovedného podnikania.

Nástroje controllingu zodpovedného podnikania uplatňované v spoločnosti HSH, s.r.o.: stratégia, simulačné modelovanie, plánovanie, rozpočtovníctvo, finančné účtovníctvo, manažérske účtovníctvo, kalkulácie, indikátory, monitoring, reporting.

Obrázok č. 44: Systém controllingu zodpovedného podnikania v spoločnosti HSH, s.r.o.

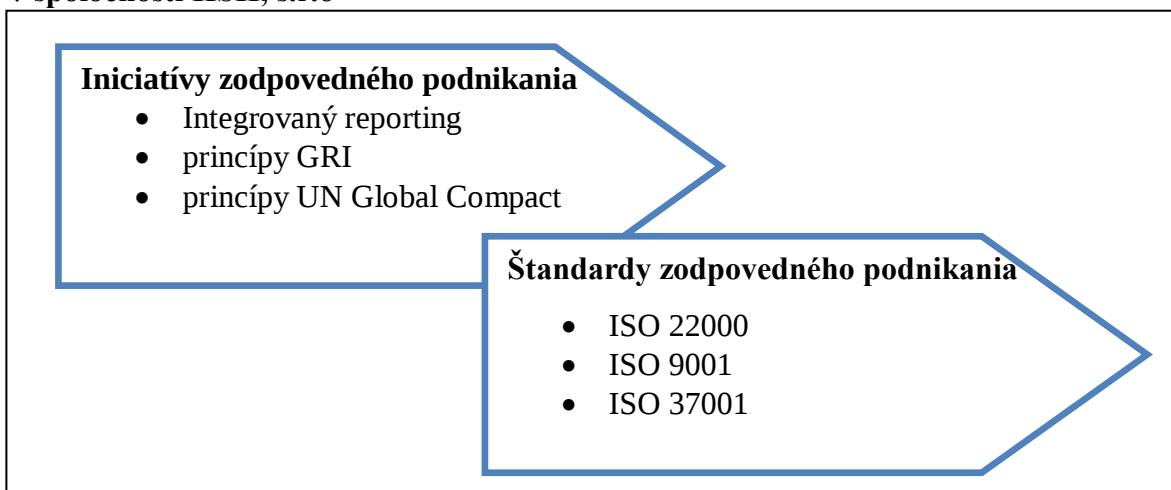

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa DUBCOVÁ G., Etika podniku – praktická príručka, Bratislava
Vydavateľstvo EKONÓM: 2014, ISBN 978-80-225-3864-0

Metódy controllingu zodpovedného podnikania využívané v spoločnosti HSH, s.r.o. môžeme rozdeliť do dvoch skupín. Prvá skupina zahŕňa metódy controllingu zodpovedného podnikania určené iniciatívami. Patria sem: Integrovaný reporting, princípy GRI a princípy UN Global Compact.

Do druhej skupiny metód controllingu zodpovedného podnikania, ktoré sú určené štandardami zodpovedného podnikania v rámci HSH, s.r.o. patria normy : ISO 22000, ISO 9001, ISO 37001.

Obrázok č. 45: Metódy controllingu zodpovedného podnikania využívané v spoločnosti HSH, s.r.o

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Relevantný podporný atribút aplikovaného controllingového modelu môžeme považovať systém zodpovednostnej komunikácie so stakeholdermi. Spoločnosť HSH, s.r.o. ako rodinná a stredná firma, mám reálne inštitucionalizovanú kvalitnú podnikovú kultúru klanového typu na báze firemnej stratégie priamo vo fungujúcej organizačnej štruktúre, ktorá vyžaduje v compliance programe a v rámci etického manažmentu, komunikovať adekvátnou etickou formou s každou skupinou stakeholderov. Tento systém zodpovednostnej komunikácie so stakeholdermi sa uskutočňuje nasledovne:

- Na dennej báze primárne s kooperujúcim partnerským zamestnancom vo firme, napr.: zamestnanci: s vedúcim oddelenia, s personálnym oddelením alebo odborármi, dodávatelia s pracovníkmi oddelenia zásobovania, odberatelia s pracovníkmi odbytového oddelenia, zákazníci s pracovníkmi predajní.
- Tzv. „okrúhlymi stolmi“ počas spoločných stretnutí a diskusií, kde sa zisťujú, komunikujú, kreujú a adaptujú bilaterálne akceptovateľné podmienky vzájomného partnerského fungovania HSH s reprezentantmi konkrétnej skupiny stakeholderov: zodpovední manažér z HSH a adekvátna kooperujúca skupina stakeholderov.
- Dotazníkový prieskum spokojnosti a očakávaní primárne: zákazníci, dodávatelia, zamestnanci, odberatelia.
- Umožnenie pravidelných kontrol: Štátna veterinárna a potravinová správa, Štátna energetická inšpekcia, Úrad verejného zdravotníctva.
- Prostredníctvom hotline: ehsh@hsh.sk, eticka.komisnia@hsh.sk

- Diskusné fóra, valné zhromaždenie a komunikácia s predstavenstvom v Únii hydínárov Slovenska.
- Priame indikovania „satisfied living“ z aktuálneho správania a cieľovo očakávaného udržateľného správania - kurčatá v chovoch.

4.3.3 Implementácia fungujúceho systému reporting ZP

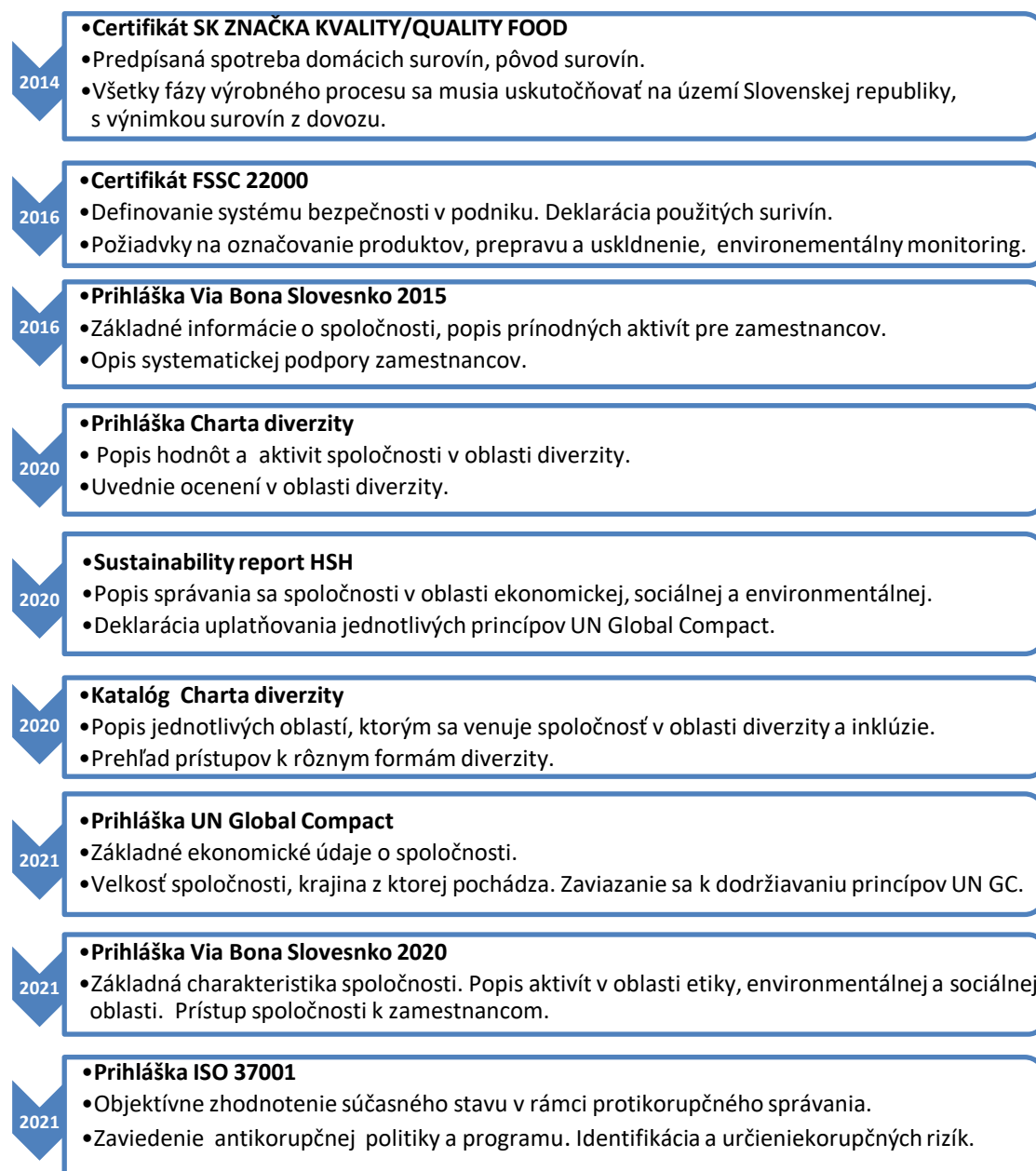
Model systému reportingu v rámci spoločnosti HSH, s.r.o. pozostáva z viacerých súčastí a je generovaný na základe fungujúceho controllingového modelu zodpovedného podnikania.

Obrázok č. 46: Prehľad fungovania reportingu zodpovedného podnikania v spoločnosti HSH, s.r.o.

Prehľad fungovania reportingu zodpovedného podnikania v spoločnosti HSH, s.r.o.				
Účel reportu	Druh reportu	Rok	Zodpovedná osoba	Dostupné na
Certifikát SK ZNAČKA KVALITY/QUALITY FOOD	Jednorazový	2014	Produkčný riaditeľ	http://www.kurakralovske.sk/kura-kralovske/
Certifikát FSSC 22000	Pravidelný	2016	Produkčný riaditeľ	http://www.kurakralovske.sk/hsh-drzitelom-certifikatu-fssc-22000/
Prihláška Via Bona Slovesnko 2015	Jednorazový	2016	Marketingový manažér	http://www.kurakralovske.sk/spokojnost-zamestnancov-je-priorita/
Prihláška Charta diverzity	Jednorazový	2020	Marketingový manažér	https://www.chartadiverzity.sk/si-gnatar/
Sustainability report HSH	Pravidelný	2020	Marketingový manažér	http://www.kurakralovske.sk/eticky-manazment/
Katalóg Charta diverzity	Pravidelný	2020	Marketingový manažér	https://www.chartadiverzity.sk/si-gnatar/
Prihláška UN Global Compact	Jednorazový	2021	Marketingový manažér	https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/144902
Prihláška Via Bona Slovesnko 2020	Jednorazový	2021	Marketingový manažér	https://www.nadaciapontis.sk/novinky/o-ocenenie-via-bona-slovakia-2020-sa-uchadza-71-projektov/
Prihláška ISO 37001	Pravidelný	2021	Marketingový manažér	http://www.kurakralovske.sk/vyhlasenie-o-nekorupcnom-spravani/

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Obrázok č. 47: Chronologický prehľad a štruktúra jednotlivých druhov reportov v spoločnosti HSH, s.r.o.

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Za relevantný podporný atribút reportingového modelu zodpovedného podnikania môžeme považovať tvorbu reportu o zodpovednom podnikaní vo forme integrovaného reportu. Tvorba reportu zodpovedného podnikania je logickým dôsledkom controllingu zodpovedného podnikania v rámci spoločnosti HSH, s.r.o. Je tvorený na základe princípu dobrovoľnosti nakoľko spoločnosť zo zákona nemá predpisnú tvorbu tohto typu reportu. Môžeme ho taktiež považovať za deklaráciu zodpovedného prístupu k podnikaniu.

Obrázok č. 48: Štruktúra integrovaného reportu.

Štruktúra integrovaného reportu
Úvodné slovo riaditeľa
Informácie o správe
Charakteristika spoločnosti
Prístup k zodpovednému podnikaniu spoločnosti
Vymedzenie jednotlivých záujmových skupín
Vzťah k životnému prostrediu
Hospodárka výkonnosť spoločnosti

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Základným účelom a cieľom tvorby integrovaného reportu je verejná deklarácia spoločnosti HSH, s.r.o. o uplatňovaní spoločensky zodpovedného podnikania na báze 10 princípov United Nations Global Compact. V tejto správe spoločnosť popisuje svoje kroky v oblasti zodpovedného podnikania, neustáleho zdokonaľovania a integrácie iniciatívy UN Global Compact a jej princípov do svojej obchodnej stratégie, kultúry a každodennej prevádzky.

Ďalším účelom je taktiež zvýšenie povedomia o zodpovedných aktivitách vyvíjaných zo strany spoločnosti HSH, s.r.o. a sprístupnenie informácií o týchto aktivitách pre všetkých jej zamestnancov, obchodných partnerov, dodávateľov, predstaviteľov verejného sektora, neziskovým organizáciám, médiám, ostatnej odbornej i širokej verejnosti. Tento report je prvou správou o zodpovednom podnikaní spoločnosti HSH, s.r.o. a pokrýva finančný rok 2020. Správa obsahuje všetky oblasti a aktivity spoločnosti, ktoré majú významný vplyv v environmentálnej, ekonomickej a spoločenskej sfére. Spoločnosť sa zaväzuje zdieľať informácie uvedené v reporte so svojimi zainteresovanými skupinami pomocou svojich primárnych komunikačných kanálov.

Údaje uvedené v rámci reportu boli získané prostredníctvom komunikácie s predstaviteľmi spoločnosti, magazínu a webovej stránky spoločnosti, výkazov a dát z relevantných oddelení, vnútropodnikových smerníc a verejne dostupných internetových zdrojov.

5 DISKUSIA, ZÁVERY, ODPORÚČANIA

Nasledujúca kapitola zahŕňa jednotlivé závery a odporúčania pre teoretickú a praktickú časť záverečnej práce.

5.1 Závery

5.1.1 Závery v teoretickej časti

Na základe preštudovania domácej a zahraničnej literatúry z oblasti zodpovedného podnikania som dospel k nasledujúcim záverom:

- Koncept zodpovedného podnikania sa začína využívať už v 70. rokoch 20. storočia,
- Existuje množstvo pohľadov na definovanie zodpovedného podnikania,
- Existencia viacerých metód controllingu zodpovedného podnikania: metódy určené iniciatívami, štandardmi a indexmi zodpovedného podnikania
- Nízka angažovanosť štátu v oblasti zodpovedného podnikania,
- Koncept zodpovedného podnikania je postavený na troch pilieroch: ekonomickom, sociálnom a environmentálnom,
- Kľúčové faktory uplatňovania zodpovedného podnikania predstavujú: boj o zdroje, zmena klímy, ekonomická globalizácia, prepojenosť a komunikácia,
- Oblasť je zmapovaná predovšetkým zahraničnými autormi,
- Existencia viacerých alternatívnych teórií zodpovedného podnikania,
- Nízke povedomie v danej oblasti zo strany verejnosti,
- Úrovně integrácie etiky zodpovedného podnikania a ekonomiky sa prejavujú na troch rôznych úrovniach: mikroúrovni, mezoúrovni a makroúrovni,
- Reportovanie o zodpovednom podnikaní prináša viacero výhod,
- Koncept zodpovedného podnikania spočíva v dobrovoľnosti,
- Etické minimum predstavuje platnú legislatívu v danom štáte,
- Stakeholderi predstavujú jednotlivcov, skupiny alebo subjekty, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú chod spoločnosti.

5.1.2 Závěry v praktické části

Z výsledkov realizovanej praktickej časti môžeme vyvodiť nasledujúce závery:

- Spoločnosť HSH, s.r.o. je spoločnosť rodinného typu, ktorá uplatňuje zásady a princípy zodpovedného podnikania,
- Principiálne hodnoty spoločnosti HSH, s.r.o. sú vyvedené z desiatich princípov iniciatívy UN Global Compact,
- Spoločnosť sa angažuje v asociáciách, ktoré združujú podniky uplatňujúce koncept zodpovedného podnikania,
- Model zodpovedného podnikania v rámci spoločnosti HSH, s.r.o. funguje na báze dobrovoľnosti a slobodnej vôle,
- Spoločnosť HSH, s.r.o. má široko rozvinutý zamestnanecký sociálny program,
- Spoločnosť komunikuje adekvátnou formou s každou skupinou stakeholderov,
- Controlling zodpovedného podnikania predstavuje relevantný nástroj manažmentu zodpovedného podnikania,
- Spoločnosť uplatňuje princípy diverzity, inklúzie a nediskriminácie v pracovnom prostredí,
- Kvalita hydínových produktov je zabezpečená napĺňaním podmienok certifikátu FSSC 22000,
- Zodpovedné správanie spoločnosti spočíva aj v realizácii viacerých dobrovoľníckych aktivít,
- Prostredníctvom welfare chovu je kurčatám zabezpečovaný život bez stresu, s dostatkom potravy a bez urýchľovania rastu,
- Spoločnosť má implementovaný a prepracovaný etický manažment
- Spoločnosť uplatňuje všetky nástroje controllingu zodpovedného podnikania, predovšetkým s dôrazom na monitoring,
- Model systému reportingu v rámci spoločnosti HSH, s.r.o. pozostáva z viacerých súčastí a je generovaný na základe fungujúceho controllingového modelu zodpovedného podnikania. Model zahŕňa: Certifikát SK ZNAČKA KVALITY/QUALITY FOOD, Certifikát FSSC 22000, Prihláška Via Bona Slovesnko 2015, Prihláška Charta diverzity, Sustainability report HSH, s.r.o., Katalóg Charta diverzity, Prihláška UN Global Compact, Prihláška Via Bona Slovesnko 2020, Prihláška ISO 37001.

- Tvorbou reportu o zodpovednom podnikaní spoločnosť deklaruje zodpovedný prístup k podnikaniu.

5.2 Odporúčania

Pomocou poznatkov z teoretickej a praktickej časti záverečnej práce, stanovených záverov pre teoretickú a praktickú časť môžeme naformulovať jednotlivé odporúčania pre každú oblasť.

5.2.1 *Odporúčania v teoretickej časti*

- Zameranie sa na vzdelávanie v oblasti zodpovedného podnikania a podnikateľskej etiky,
- Zosúladenie jednotlivých definícií v literatúre v oblasti zodpovedného podnikania,
- Nevnímať a nezneužívať koncept zodpovedného podnikania ako nástroj PR a marketingu,
- Poukázať na prínosy plynúce z uplatňovania tohto konceptu,
- Väčšiu pozornosť v literatúre venovať podnikom zo Slovenska, ktoré tento koncept uplatňujú,
- Využívanie integrovaného reportingu, ktorý integruje informácie o zodpovednom podnikaní, finančnej situácii a výsledku hospodárenia,
- Sledovanie vývoja a napredovania v oblasti reportingu zodpovedného podnikania.

5.2.2 *Odporúčania v praktickej časti*

- Naďalej pokračovať v aktivitách, ktoré sú vyvíjane v jednotlivých oblastiach zodpovedného podnikania spoločnosti,
- Oceňovanie zamestnancov, ktorí dosiahli významné pracovné jubileum a vyzdvihnutie ich práce v internej komunikácii,
- Vytvorenie systému reportingu založenom na indikátoroch GRI, ktoré predstavujú najpoužívannejšie a najkomplexnejšie svetové štandardy pre reporting udržateľnosti,

- Implementovať schému environmentálneho manažérstva a auditu EMAS, ktorá poskytuje organizáciám nadštandardnú podporu pri riadení, hodnotení a zdokonaľovaní jej prístupu k ochrane životného prostredia,
- Angažovaná implementácia etického manažmentu u ďalších členov Únie hydinárov Slovenska,
- Vyčlenenie zamestnanca, ktorý bude komplexne zastrešovať agendu zodpovedného podnikania v rámci spoločnosti,
- Stanovenie strategických cieľov v oblasti zodpovedného podnikania
- Vytvorenie informačného systému podporujúceho controlling zodpovedného podnikania.

Záver

Cieľom záverečnej práce bolo identifikovať, analyzovať a hodnotiť ťažiskové atribúty rozvoja systému reportovania zodpovedného podnikania/udržateľného rozvoja. Na dosiahnutie tohto cieľa bolo potrebné charakterizovať podstatu zodpovedného podnikania z teoretického hľadiska.

Práca pozostáva z piatich kapitol. Prvá kapitola sa zaoberá teoretickými východiskami konceptu zodpovedného podnikania, Druhá kapitola definuje ciele práce z globálneho a parciálneho hľadiska. Tretia kapitola zameraná na špecifikovanie jednotlivých metód, ktoré boli využité pri tvorbe záverečnej práce. Štvrtá kapitola zahŕňa návrh implementácie controllingu zodpovedného podnikania vo vybranom podniku HSH, s.r.o. Spoločnosť HSH, s.r.o. už dlhodobo uplatňuje koncept zodpovedného podnikania čoho dôkazom je aj ocenenie Via Bona 2015 v kategórii Skvelý zamestnávateľ. Model zodpovedného podnikania v rámci spoločnosti HSH, s.r.o. funguje na báze dobrovoľnosti a slobodnej vôle. V piatej kapitole boli na základe aplikácie teoretických poznatkov zhrnuté závery a odporúčania pre teoretickú a praktickú časť záverečnej práce.

Spoločnosť HSH, s.r.o. považujem v mnohých ohľadoch za inšpiratívnu a je dôkazom, že aj rodinná spoločnosť z malej obce môže napomáhať svojim prínosom. Činnosti, ktoré spoločnosť vyvíja v tomto smere považujem v dnešnej dobe za potrebné a všeobecne prospešné. Najmä v oblasti životného prostredia je stále mnoho podnikov, ktoré sa z dlhodobého hľadiska správajú neudržateľným spôsobom a spoločnosť HSH, s.r.o. by im v tomto ohľade mohla byť vzorom.

Zoznam použitej literatúry

1. ZADRAŽILOVA, D., Společenská odpovědnost podniků. Transparentnost a etika podnikání. 1. Vydání. Praha: C.H.Beck , 2010 , ISBN 978-80-7400-192-5.
2. PORVAZNIK, J., Spoločenská zodpovednosť organizácií- Corporate social responsibility. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM :2008, ISBN 978-80-225-2622-7.
3. MIŠÚNOVÁ, H., Ivana. Stratégie a podnikateľské modely v postindustriálnej ére podnikania II.: recenzovaný zborník vedeckých prác. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2014, ISBN 978-80-225-3976-0.
4. MOON, J. Corporate Social Responsibility: A Very Short Introduction, 1. Edition, Oxford University Press ,2014 , ISBN-13:978-01-99671-816.
5. CARROLL, A.B. Business and Society: Ethics and Stakeholder Management. Stamford: Cengage Learnig , 2008. 992.p ISBN 978-0-324-56939-1.
6. KAŠPAROVÁ, K – KUNZ, V, Moderní přístupy ke společenské odpovědnosti firem a CSR reportování, Praha :Grada Publishing, 2013, ISBN 978-80-247-4480-3.
7. DUBCOVÁ, G., Controlling zodpovedného podnikania Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2015, ISBN 978-80-225-4106-0.
8. CHOMOVÁ, K., Zodpovedné podnikanie v praxi. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2012, ISBN 978-80-225-3570-0.
9. BALCEROWICZ, L., The True Value of CSR :Corporate Social Responsibility: Some Clarifications and Questions, Palgrave Macmillan UK, 2015, ISBN 978-1-137-43318-3.
10. PAVLÍK, M. - BELČÍK M. a kol., Společenská odpovědnost organizace, Praha: Grada publishing 2010, ISBN 978-80-247-3157-5.
11. KUNZ, V., Společenská odpovědnost firem. Praha: Grada Publishing , 2012, ISBN 978-80-247-7703-0.
12. SEKNIČKA, P. - PUTNOVÁ A., Etika v podnikání a hodnoty trhu. Praha: Grada Publishing , 2016, ISBN 978-80-247-5545-8.
13. DUBCOVÁ, G., Etika podniku – praktická příručka, Bratislava Vydavateľstvo EKONÓM: 2014, ISBN 978-80-225-3864-0.
14. TETŘEVOVÁ, L., Společenská odpovědnost firem společensky citlivých odvětví, Praha: Grada Publishing, 2017, ISBN 978-80-271-0285-3.

15. SCHWARTZ, M .S., Corporate Social Responsibility: An Ethical Approach, 2011. ISBN 978-1-55111-294-7.
16. KAŠPAROVÁ, K.. Reportování o společenské odpovědnosti podniku, Vyd. 1, Masarykova Univerzita, 2011 s. 17, ISBN 978-80-210-5694-7.
17. SUNDAR, I., Environment & Sustainable Development. APH Publishing, 2006, ISBN 81-313-0020-X
18. VARCHOLOVÁ, T. - DUBOVICKÁ, L., Ekonomické rozhľady: vedecký časopis Ekonomickej univerzity v Bratislave Bratislava: Ekonomická univerzita v Bratislave. 3/2011, ISSN 0323-262X.
19. HRADECKÝ, M. - LANČA, J.- ŠIŠKA, L., Manažerské účetnictví. Praha: Grada Publishing, 2008, ISBN 978-80-247-2471-3.
20. MINÁROVÁ, M. Význam manažerskej etiky v podnikaní. Jak úspěšně podnikat v příhraničních regionech jihovýchodní Moravy: sborník: III. mezinárodní konference 2007: 11. květen 2007, Luhačovice, Česká republika. Kunovice: Evropský polytechnický institut, 2007, ISBN 978-80-7314-111-0.
21. BOHINSKÁ, A. Zaoštréné na etiku. Goodwill: magazín o ekonomike, biznise a spoločnosti. Bratislava: Goodwill, 2018, ISSN 1337-9798.
22. MAJDÚCHOVÁ, H. Reportovanie a indikátory spoločensky zodpovedného podnikania podnikateľskej sféry na Slovensku: Reporting end indicators of the socially responsible business of the entrepreneurial area. Indikátory spoločensky zodpovedného správania podnikateľskej sféry na Slovensku v súčasnej etape ekonomického vývoja: [zborník vedeckých prác]. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2011, ISBN 978-80-225-3259-4.
23. DUBCOVÁ, G., Nové trendy zodpovedného podnikania na Slovensku. Vedecká monografia., Bratislava :Vydavateľstvo Ekonóm , 2013, ISBN 978-80-225-3746-9.
24. HILL, J., Environmental, Social, and Governance (ESG) Investing: A Balanced Analysis of the Theory and Practice of a Sustainable Portfolio, Academic Press, 2020, s 173 , ISBN 978-01-281-8693-0.
25. FIELD, A., ISO 37001: An Introduction to Anti-Bribery Management Systems, IT Governance Ltd, 2017, s 8, ISBN 978-18-492-8954-2.
26. REMIŠOVA, A. Etika a ekonomika. Bratislava: Kalligram, 2011, ISBN 978-80-8101-402-4.

27. MARKOVIČ, P. – DUBCOVÁ, P. – PUSZIOVÁ, L, *Ekonomika a manažment: Etická stránka podnikania počas obdobia pandémie COVID-19*, Bratislava: Vydavateľstvo Nadácia Manažér, 2020, ISSN 2454-1028.
28. ALMÁŠIOVÁ, J., *Etika podnikania*, Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave, 2014, s 6, ISBN 978-80-565-0008-8.
29. RENDORFF, J.D., *Philosophy of Management and Sustainability: Rethinking Business Ethics and Social Responsibility in Sustainable Development* . Emerland Publishing Limited, 2019, ISBN 978- 17-8973-453-9.
30. HOPKINS, M., *Corporate Social Responsibility and International Development: Is Business The Solution ?*, Earthscan London, 2012, ISBN 978-1-84407-356-6.
31. MASULIS, R.W., *The Review of Financial Studies ,Agency Problems of Corporate Philanthropy*, Volume 28 /2, Oxford university press, 2015, p 592, ISSN 0893-9454.
32. PROCHÁZKA, D., *New Trends in Finance and Accounting*, Springer International Publishing, 2017, ISBN 978-3-319-49559-0.

Internetové zdroje:

1. Ministerstvo práce ,sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky [online], [cit. 2021-02-22], Dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/sk/informacie-media/aktuality/minister-prace-milan-krajniak-minister-financii-eduard-heger.html>
2. Business Leader Forum, [online], [cit. 2020-11-6], Dostupné na: <https://www.blf.sk/co-je-zodpovedne-podnikanie>
3. Scoping the Evolution of Corporate Social Responsibility Research in the Sustainable Development Goals Era, [online], [cit- 2021-02-14] Dostupné na: <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/14/5544>
4. EURÓPSKA KOMISIA,[online], [cit-2020-11-5] Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals/eu-approach-sustainable-development_sk
5. Co je compliance, Problematika compliance. [online],[cit. 2020-11-14], Dostupné na:<https://www.incompliance.cz/cz/compliance>
6. Model ZET, Metodická príručka. [online], [cit. 2020-11-11], Dostupné na: https://www.unms.sk/swift_data/source/2017/kvalita/model_zet/Model%20ZET_verzia%20%20-%20FINAL.pdf

7. INTERNATIONAL INTEGRATED REPORTING COUNCIL 2013. International Framework. [online]. London: International Integrated Reporting Council, 2013, [cit.2020-11-18]. Dostupné na: <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>
8. GLOBAL REPORTING INITIATIVE, [online], [cit. 2020-11-19], Dostupné na: <https://www.globalreporting.org/about-gri/>
9. United Nations Global Compact, Guide to corporate sustainability, [online], [cit. 2020-11-19], 2020, Dostupné na: https://d306pr3pise04h.cloudfront.net/docs/publications%2FUN_Global_Compact_Guide_to_Corporate_Sustainability.pdf
10. OECD Corporate Responsibility,[online], [cit.2020-11-19] Dostupné na: <https://www.oecd.org/daf/inv/corporateresponsibility/35315900.pdf>
11. United Nations Industrial Development Organization [online], [cit. 2020-11-19] Dostupné na: <https://www.unido.org/who-we-are/unido-brief>
12. AA1000 Accountability Principles, [online],[cit. 2020-11-19], Dostupné na: https://www.accountability.org/static/6b3863943105f2a5c4d5fc96affb750d/aa1000_accountability_principles_2018.pdf
13. Norma ISO 1400,[online],[cit.2020-11-19], Dostupné na: <https://www.iso.org/iso-14001-environmental-management.html>
14. ISO 2600 Guidance On Social Responsibility, [online], [cit.2020-11-20], Dostupné na: <https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/store/en/PUB100258.pdf>
15. Climate Disclosure Standards Board, [online], [cit.2021-02-12] <https://www.cdsb.net/sustainability-accounting-standards-board-sasb>
16. FTSES4GOOD series. [online], [cit.2020-11-21]. Dostupné na: <https://www.ftserussell.com/products/indices/ftse4good>
17. Dow Jones Sustainability Index series. [online], [cit. 2020-11-21]. Dostupné na: <https://www.spglobal.com/esg/csa/indices/djsi-index-family>.
18. Sustainability and Reporting Trends in 2025. [online], [cit.2020-11-20], Dostupné na: <https://growthorientedsustainableentrepreneurship.files.wordpress.com/2018/06/csr-sustainability-and-reporting-trends-in-2025.pdf>
19. Charty diverzity Slovensko, [online], [cit-2021-04-25], Dostupné na: <https://www.chartadiverzity.sk/charta-diverzity-sr/o-charte/>

20. ESG oversight: The corporate director's guide. [online], [cit. 2021-02-11],
Dostupné na: <https://www.pwc.com/us/en/services/governance-insights-center/esg-guidebook-layout-final.pdf>
21. Task Force on Climate-related Financial Disclosures - 2020 Status Report, [online],
[cit.2020-02-11], Dostupné na:
https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2020/09/2020-TCFD_Status-Report.pdf
22. BUSSARD, A., Spoločensky zodpovedné podnikanie, [online], Bratislava: Nadácia
Integra, [cit-2021-02-24], Dostupné na:
https://www.nadaciapontis.sk/wpcontent/uploads/2019/01/text_zodpovedne_podnikanie.pdf
23. LUDVÍK, E. a kol., Trendy v podnikání – vědecký časopis Fakulty ekonomické
ZČU v Plzni, [online], [cit-2020-11-5] Dostupné na :
<https://fek.zcu.cz/tvp/doc/2011-2.pdf>

Prílohy

Príloha A: Etické minimum podľa stakeholderov

Príloha B: Sustainability report HSH, s.r.o.

Príloha C: Organizačná štruktúra spoločnosti HSH, s.r.o.